

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BİLİM DALI**

**ÖLÇEK GELİŞTİRME SÜRECİNDE
UZMAN GRUBU SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERK DÜNDAR

KOCAELİ 2021

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BİLİM DALI**

**ÖLÇEK GELİŞTİRME SÜRECİNDE
UZMAN GRUBU SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERK DÜNDAR

PROF. DR. SATILMIŞ TEKİNDAL

KOCAELİ 2021

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME BİLİM DALI**

**ÖLÇEK GELİŞTİRME SÜRECİNDE
UZMAN GRUBU SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Berk DÜNDAR

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 07.07.2021/16

KOCAELİ 2021

BİLİM ETİĞİ İLKELERİNE UYUM BEYANI

Yapmış olduğum araştırmanın tđm aşamalarında bilim etiğine uygun davrandığımı ve bu çalışmanın tamamının etik ilkelere uygun bir biçimde hazırlandığını beyan ederim.

Berk Dđndar

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, bir ölçek geliştirme sürecinde oluşturulan uzman gruplarına, hangi kriterlere göre uzman seçilmesi gerektiği sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırma sürecinin başından sonuna dek araştırmaya birçok insanın yardımı dokunmuş ve birçok insan bana destek olmuştur. Fakat en başında, bugün beni ben yapan değerleri bana kazandıran; iyiyi, doğruyu, azmi ve özveriyi hayatımın parçası kılan, ilk öğretmenlerim Ümmühan Dünder ve Hayrünnisa Dünder'ı saygı, sevgi ve özlemlerle anmak isterim.

Lisansüstü eğitimime başladığım ilk zamanlardan, tamamladığım araştırmamın önsözünü yazdığım bu ana dek tecrübelerini ve bilgi birikimini benden hiç sakınmayan, bu süreç boyunca yardımını ve desteğini hiç eksik hissetmediğim sayın danışmanım Prof. Dr. Satılmış Tekindal'a saygılarımı sunar ve teşekkürü borç bilirim.

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalının istatistik yönünü bana sevdiren, gerek derslerdeki özverisi gerekse ders dışı konularda öğrencilerine karşı tutumuyla kendime örnek aldığım öğretmenim Dr. Öğr. Üyesi Fatih Kezer'e ve lisansüstü öğrenim hayatımda yer aldığı kısa süreçte alana yönelik bilgiler ve bilime yaklaşıma dair bana katkılarından ötürü Doç. Dr. Safiye Bilican Demir hocama teşekkür ederim.

Hayatımın iyi ve kötü her anında arkamda, yanımda, benimle olan; maddi ve manevi ihtiyaç duyabileceğim her hususu eksiksiz karşılayan, her başarımda olduğu gibi bu süreci sonlandırabilmemde de varlıklarına müteşekkir olduğum aileme en içten sevgilerimi sunarım.

Bu araştırmanın en başından en sonuna, büyük veya küçük katkısı bulunan fakat ismini anamadığım her hocama ve her arkadaşıma, bana bir şekilde destek olmuş veya yardımda bulunmuş her bir bireye saygılar, sevgiler ve teşekkürler...

Berk Dünder

Anne ve babam,

Handan ve Serdar DüNDAR'a...

İÇİNDEKİLER

BİLİM ETİĞİ İLKELERİNE UYUM BEYANI	i
ÖNSÖZ	ii
İTHAF	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
SİMGELER	ix
KISALTMALAR	ix
TANIMLAR	ix
TABLOLAR LİSTESİ	x
GİRİŞ	1
PROBLEMLER VE ALT PROBLEMLER	5
ARAŞTIRMANIN AMACI	6
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	7
SINIRLILIKLAR	9

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İLGİLİ ALANYAZIN	10
1.1. ÖLÇME	10
1.2. GEÇERLİK	12
1.2.1. İçerik Geçerliği	13

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM	20
2.1. ARAŞTIRMA TÜRÜ	20
2.2. ÇALIŞMA GRUBU	21
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	23
2.4. VERİLERİN TOPLANMASI	24
2.5. VERİLERİN ANALİZİ	25

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUMLAR	33
3.1. ARAŞTIRMANIN BİRİNCİ PROBLEMİNE İLİŞKİN BULGULAR	33

3.1.1. Uzmanların Mesleğine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar	33
3.1.2. Uzmanların Kıdemine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar	51
3.1.3. Uzmanların Eğitim Düzeyine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar.....	71
3.1.4. Uzmanların Kurum Türüne Göre Görüşleri Arasındaki Farklar	89
3.1.5. Uzmanların Uzmanlık Alanına Göre Görüşleri Arasındaki Farklar	108
3.1.6. Uzmanların Cinsiyetine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar	126
3.2. ARAŞTIRMANIN İKİNCİ PROBLEMİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	141
3.2.1. Mesleğe Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar	142
3.2.1.1. Tekil Akademisyen Grupları ile Mesleğe Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	142
3.2.1.2. Tekil Öğretmen Grupları ile Mesleğe Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	146
3.2.2. Kıdeme Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	149
3.2.2.1. Tekil 1-10 Yıl Kıdem Grupları ile Kıdeme Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	149
3.2.2.2. Tekil 11-20 Yıl Kıdem Grupları ile Kıdeme Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar	153
3.2.2.3. Tekil 21 Yıl ve Üzeri Kıdem Grupları ile Kıdeme Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar	156
3.2.3. Eğitim Düzeyine Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar	159
3.2.3.1. Tekil Lisansüstü Eğitime Sahip Gruplar ile Eğitim Düzeyine Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	159
3.2.3.2. Tekil Lisans Eğitimine Sahip Gruplar ile Eğitim Düzeyine Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	163
3.2.4. Kurum Türüne Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar	166
3.2.4.1. Tekil Devlet Kurumunda Çalışan Gruplar ile Kuruma Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	166
3.2.4.2. Tekil Vakıf / Özel Kurumda Çalışan Gruplar ile Kuruma Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	170
3.2.5. Uzmanlık Alanına Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar..	173
3.2.5.1. Tekil Çocuk Gelişimi Uzman Grupları ile Uzmanlığa Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	173
3.2.5.2. Tekil Okul Öncesi Eğitimi Uzman Grupları ile Uzmanlığa Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	176
3.2.5.3. Tekil RPD Uzman Grupları ile Uzmanlığa Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	180
3.2.6. Cinsiyete Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar	183
3.2.6.1. Tekil Kadın Uzman Grupları ile Cinsiyete Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	183
3.2.6.2. Tekil Erkek Uzman Grupları ile Cinsiyete Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar.....	187

3.3. ARAŞTIRMA BULGULARINA BÜTÜNSEL BAKIŞ	190
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	194
SONUÇ VE TARTIŞMA	194
ÖNERİLER.....	198
KAYNAKÇA.....	200
EKLER.....	209
EK 1. ETİK KURUL İZİN BELGESİ.....	209
EK 2. UZMAN GÖRÜŞ FORMU	210
EK 3. ÖZGEÇMİŞ.....	217

ÖZET

ÖLÇEK GELİŞTİRME SÜRECİNDE UZMAN GRUBU SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ

DÜNDAR, Berk

Yüksek Lisans Tezi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Satılmış TEKİNDAL

Mayıs, 2021, xxii + 217 sayfa

Bu araştırmada, uzman görüşlerinin uzmanların hangi niteliklerine göre farklılık gösterdiği incelenmiştir. Uzman grubunda farklı görüşlere sahip uzmanların bulunmasının içerik geçerliği kanıtını güçlendireceği söylenebilir. Bu nedenle araştırmada, uzman görüşlerinin hangi niteliklere göre farklılık gösterdiğinin tespit edilmesiyle, uzman grubu seçim kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, uzman görüşlerinde, uzmanların niteliklerine göre farklılık olup olmadığı ve uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranlarında, gruptaki uzmanların niteliklerine göre farklılık olup olmadığı problemlerine yanıt aranmıştır.

Veri toplama aracı olarak uzman görüş formu kullanılmış ve araştırma verileri maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile belirlenen 388 uzmandan toplanmıştır. Uzman görüşlerinin uzmanların hangi niteliklerine göre farklılık gösterdiği Ki-kare analiziyle incelenmiş ve uzman gruplarından Lawshe tekniği ile hesaplanan içerik geçerlik oranları arasındaki farkı incelemek amacıyla T-test ve Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Araştırmanın birinci problemine yönelik olarak uzman görüşlerinin tüm niteliklere göre farklılık gösterdiği gözlenmiş ve fark gözlenen madde sayısına göre nitelikler sıralanmıştır. Araştırmanın ikinci problemine yönelik olarak, iki farklı şekilde oluşturulan uzman gruplarından hesaplanan içerik geçerlik oranlarının tüm niteliklere göre farklılaştığı görülmüş ve bulgular ilk problemin bulguları ile birlikte ele alınarak bir sonuca varılmıştır.

Araştırma sonucunda, uzman seçiminde göz önünde bulundurulması gereken öncelikli kriterlerin meslek ve eğitim düzeyi, ardından gelen kriterlerin uzmanlık alanı ve kıdem olduğu, bu kriterlere göre etkisi daha az olan kriterlerin kurum türü ve cinsiyet olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İçerik geçerliği, Lawshe tekniği, Uzman seçim kriterleri

ABSTRACT

DETERMING THE CRITERIA FOR SELECTION OF THE EXPERT GROUP IN THE PROCESS OF SCALE DEVELOPMENT

DÜNDAR, Berk

Master's Thesis, Department of Measurement and Evaluation in Education

Advisor: Prof. Dr. Satılmış TEKİNDAL

May, 2021, xxii + 217 pages

In this study, it was examined according to the expert opinions which qualities of the expert opinions differ. It is possible to say that the evidence of content validity will be strengthened with experts in the expert group who have different opinions. Therefore, within the scope of the research, it was aimed to determine the selection criteria of the expert group by determining the qualifications according to which expert opinions differ. In line with this purpose, answers was sought for the questions as whether there is a difference in expert opinions according to the qualities of the experts and whether the content validity ratios obtained from the expert groups differ according to the qualities of the experts in the group.

The expert opinion form was used as a data collection tool and the research data was collected from 388 experts determined by the maximum variation sampling method. Chi-square analysis was used to examine according to which qualities of the expert opinions differ and T-test and Mann-Whitney U tests were used to examine the difference between the content validity ratios calculated by Lawshe method from the expert groups.

It was observed that expert opinions for the first problem of the research vary according to all qualifications, and qualifications are listed according to the number of different substances observed. For the second problem of the research, the content validity ratios calculated from two different types of expert groups were seen to differ according to all attributes, and the findings were taken into account with the findings of the first problem.

As a result of the research, it was concluded that the primary criterias to consider in selection of experts are the level of profession and education, the following of criteria are expertise and seniority and that the criteria with less impact on these criteria are the type of institution and gender.

Keywords: Content validity, Lawshe method, Expert selection criteria

SİMGELER

- η^2 : Eta-kare
 χ^2 : Ki-kare
S : Standart sapma
sd : Serbestlik derecesi
t : T-testi
U : Mann-Whitney U testi
V : Cramer's V

KISALTMALAR

- İGO : İçerik Geçerlik Oranı
KTT : Klasik Test Teorisi

TANIMLAR

- Tekil grup : Bir demografik değişkenin alt kategorilerinden yalnızca birine dahil uzmanların yer aldığı uzman grubu.
- Karma grup : Bir demografik değişkenin tüm alt kategorilerinden eşit sayıda uzmanın yer aldığı uzman grubu.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1	: Araştırmaya Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı.....	22
Tablo 2	: Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	34
Tablo 3	: İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	34
Tablo 4	: Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	35
Tablo 5	: Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	35
Tablo 6	: Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	36
Tablo 7	: Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	36
Tablo 8	: Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	37
Tablo 9	: Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	38
Tablo 10	: Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	38
Tablo 11	: Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	39
Tablo 12	: On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	39
Tablo 13	: On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	40
Tablo 14	: On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	41
Tablo 15	: On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	41
Tablo 16	: On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	42

Tablo 17	: On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	42
Tablo 18	: On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	43
Tablo 19	: On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	44
Tablo 20	: On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	44
Tablo 21	: Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	45
Tablo 22	: Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	45
Tablo 23	: Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	46
Tablo 24	: Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	47
Tablo 25	: Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	47
Tablo 26	: Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	48
Tablo 27	: Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	48
Tablo 28	: Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	49
Tablo 29	: Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	49
Tablo 30	: Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	50
Tablo 31	: Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	50
Tablo 32	: Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	52
Tablo 33	: İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	52

Tablo 34	: Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	53
Tablo 35	: Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	54
Tablo 36	: Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	54
Tablo 37	: Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	55
Tablo 38	: Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	56
Tablo 39	: Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	56
Tablo 40	: Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	57
Tablo 41	: Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	58
Tablo 42	: On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	58
Tablo 43	: On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	59
Tablo 44	: On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	60
Tablo 45	: On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	60
Tablo 46	: On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	61
Tablo 47	: On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	62
Tablo 48	: On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	62
Tablo 49	: On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	63
Tablo 50	: On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	64

Tablo 51	: Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	64
Tablo 52	: Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	65
Tablo 53	: Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	66
Tablo 54	: Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	66
Tablo 55	: Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	67
Tablo 56	: Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	67
Tablo 57	: Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	68
Tablo 58	: Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	69
Tablo 59	: Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	69
Tablo 60	: Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	70
Tablo 61	: Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	71
Tablo 62	: Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	72
Tablo 63	: İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	72
Tablo 64	: Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	73
Tablo 65	: Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	73
Tablo 66	: Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	74
Tablo 67	: Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	75

Tablo 68	: Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	75
Tablo 69	: Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	76
Tablo 70	: Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	76
Tablo 71	: Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	77
Tablo 72	: On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	77
Tablo 73	: On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	78
Tablo 74	: On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	79
Tablo 75	: On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	79
Tablo 76	: On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	80
Tablo 77	: On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	80
Tablo 78	: On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	81
Tablo 79	: On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	82
Tablo 80	: On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	82
Tablo 81	: Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	83
Tablo 82	: Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	83
Tablo 83	: Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	84
Tablo 84	: Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	85

Tablo 85	: Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	85
Tablo 86	: Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	86
Tablo 87	: Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	86
Tablo 88	: Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	87
Tablo 89	: Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	88
Tablo 90	: Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	88
Tablo 91	: Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	89
Tablo 92	: Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	90
Tablo 93	: İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	90
Tablo 94	: Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	91
Tablo 95	: Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	91
Tablo 96	: Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	92
Tablo 97	: Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	92
Tablo 98	: Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	93
Tablo 99	: Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	94
Tablo 100	: Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	94
Tablo 101	: Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	95

Tablo 102 : On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	95
Tablo 103 : On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	96
Tablo 104 : On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	97
Tablo 105 : On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	97
Tablo 106 : On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	98
Tablo 107 : On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	98
Tablo 108 : On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	99
Tablo 109 : On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	100
Tablo 110 : On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	100
Tablo 111 : Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	101
Tablo 112 : Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	102
Tablo 113 : Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	102
Tablo 114 : Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	103
Tablo 115 : Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	104
Tablo 116 : Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	104
Tablo 117 : Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	105
Tablo 118 : Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	105

Tablo 119 : Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	106
Tablo 120 : Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	107
Tablo 121 : Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	107
Tablo 122 : Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	108
Tablo 123 : İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	109
Tablo 124 : Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	109
Tablo 125 : Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	110
Tablo 126 : Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	110
Tablo 127 : Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	111
Tablo 128 : Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	112
Tablo 129 : Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	112
Tablo 130 : Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	113
Tablo 131 : Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	113
Tablo 132 : On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	114
Tablo 133 : On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	114
Tablo 134 : On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	115
Tablo 135 : On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	116

Tablo 136 : On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	116
Tablo 137 : On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	117
Tablo 138 : On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	117
Tablo 139 : On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	118
Tablo 140 : On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	119
Tablo 141 : Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	119
Tablo 142 : Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	120
Tablo 143 : Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	121
Tablo 144 : Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	121
Tablo 145 : Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	122
Tablo 146 : Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	122
Tablo 147 : Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	123
Tablo 148 : Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	123
Tablo 149 : Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	124
Tablo 150 : Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	125
Tablo 151 : Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	125
Tablo 152 : Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	126

Tablo 153 : İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	127
Tablo 154 : Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	127
Tablo 155 : Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	128
Tablo 156 : Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	128
Tablo 157 : Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	129
Tablo 158 : Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	129
Tablo 159 : Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	130
Tablo 160 : Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	130
Tablo 161 : Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	131
Tablo 162 : On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	131
Tablo 163 : On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	132
Tablo 164 : On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	132
Tablo 165 : On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	133
Tablo 166 : On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	133
Tablo 167 : On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	134
Tablo 168 : On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	134
Tablo 169 : On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları.....	135

Tablo 170 : On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	135
Tablo 171 : Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	136
Tablo 172 : Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	136
Tablo 173 : Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	137
Tablo 174 : Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	137
Tablo 175 : Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	138
Tablo 176 : Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	138
Tablo 177 : Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	139
Tablo 178 : Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	139
Tablo 179 : Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	140
Tablo 180 : Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	140
Tablo 181 : Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları	141
Tablo 182 : Yalnızca Akademisyenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	143
Tablo 183 : Yalnızca Akademisyenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları	144
Tablo 184 : Yalnızca Öğretmenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	146
Tablo 185 : Yalnızca Öğretmenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları	147
Tablo 186 : Yalnızca 1-10 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	150

Tablo 187 : Yalnızca 1-10 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları.....	150
Tablo 188 : Yalnızca 11-20 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	153
Tablo 189 : Yalnızca 11-20 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları.....	154
Tablo 190 : Yalnızca 21 Yıl ve Üzeri Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	156
Tablo 191 : Yalnızca Lisansüstü Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	160
Tablo 192 : Yalnızca Lisansüstü Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları.....	161
Tablo 193 : Yalnızca Lisans Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	163
Tablo 194 : Yalnızca Lisans Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları.....	164
Tablo 195 : Yalnızca Devlet Kurumunda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları....	167
Tablo 196 : Yalnızca Devlet Kurumunda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları	168
Tablo 197 : Yalnızca Vakıf / Özel Kurumda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları....	170
Tablo 198 : Yalnızca Çocuk Gelişimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	174
Tablo 199 : Yalnızca Okul Öncesi Eğitimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	177
Tablo 200 : Yalnızca Okul Öncesi Eğitimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları.....	177
Tablo 201 : Yalnızca RPD Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	180
Tablo 202 : Yalnızca RPD Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları.....	181
Tablo 203 : Yalnızca Kadın Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	184

Tablo 204 : Yalnızca Kadın Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları	185
Tablo 205 : Yalnızca Erkek Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları	187
Tablo 206 : Yalnızca Erkek Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları	188
Tablo 207 : Demografik Özelliklere Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları	190
Tablo 208 : Tekil ve Karma Gruplardan Elde Edilen İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Fark Ortalamaları	193

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz evren, farklı matematiksel formüllerin bir bütünüyle tanımlanmaktadır (Lisi, 2007: s.1-3) ve bu formüller temelde iki kavramdan; sabit ve değişkenlerden oluşmaktadır. Sabit ve değişken, birbirinin zıttı iki kavram olup; durumdan duruma farklılık göstermeyen nitelikler sabit, gösteren nitelikler ise değişken olarak anılmaktadır (Baykul ve Güzeller, 2020: s.23). İnsanın ailesi, işi, fiziksel ve psikolojik nitelikleri gibi günlük yaşantısına dair birçok kavram, farklı değişkenlerden oluşmaktadır. Gözlerini kapatıp ne kadar yorgun olduğunu düşünen birey, bir değişken olan yorgunluk miktarının değerine dair bir çıkarımda bulunmaktadır. Bir yolculuk esnasında yolda geçirilen sürenin miktarı bir değişkendir ve yola çıkıldığından beri altı saat geçtiği görüldüğünde, bu değişkenin değeri bilgisine sahip olunmaktadır. Bir bölgenin rakımı, bir evin kat sayısı, denizin rengi veya rüzgârın hızı birer değişkendir ve her biri durumdan duruma farklılaşabilecek değerlere sahiptir. Tüm bu değerler ise günlük yaşantıda ihtiyaç duyulması bir yana; insanı, doğayı ve hatta evreni anlayabilmek için sahip olunması gereken temel bilgiler arasında yer almaktadır.

Bir değişkenin değerini ortaya çıkarmak için farklı yöntemler kullanılabilir. Örneğin bir nesnenin uzunluğu standart bir birim olarak metre cinsinden veya standart olmayan bir birim olarak karış cinsinden ölçülebilir; aynı nesnenin ağırlığı bir tartı ile belirlenebilir veya başka bir nesneyle el yordamıyla karşılaştırılarak ağır-hafif şeklinde kategorize edilebilir. Fakat konu yetenek, ilgi, tutum gibi doğrudan gözlenemeyen bir kavram olduğunda, bireyin bu niteliği bir ölçme aracına vereceği tepkilerden yola çıkılarak belirlenmektedir. Bu belirleme işlemi için, sonuçlara en az hata karışacak şekilde geliştirilmiş bir ölçme aracının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bir ölçme aracı geliştirmenin, yapılmak istenen çalışmaya, toplanmak istenen veriye, araştırma grubuna vb. faktörlere bağlı olarak farklı aşamalar içereceği söylenebilir. Ölçme aracı geliştirmeyi anlamak için, ölçmenin ne olduğu, nasıl ve neden yapıldığı sorularını yanıtlamak gerekir. Turgut ve Baykul (2019: s.103) ölçmeyi, niteliklerin sayı veya sembollerle eşlenmesi olarak tanımlamışlardır. Bu eşleme işlemiyle, ölçülmek istenen niteliğin daha iyi bir biçimde ortaya çıkarılması

amaçlanır zira bir niteliğin anlam kazanması onun ölçülebilmesine bağlıdır (Tekindal, 2017: s.39). Niteliğin ölçülebilmesi için de o niteliğin değerini ortaya koyabilecek bir araca ihtiyaç duyulmaktadır.

Günümüzde kullandığımız, psikolojik ve eğitimsel nitelikleri ortaya çıkarmak için geliştirilen ölçme araçlarının tarihi milattan önce 2200 yılına kadar uzanmaktadır (Karagöz, 2016: s.273). Bu süreçte ölçme, bilimin birçok alanında kullanılmış; farklı bilim dallarına yönelik çeşitli ölçme teorileri geliştirilmiştir. Bu teorilerden biri, sıklıkla üzerinde çalışılan Klasik Test Teorisi (KTT)'dir. KTT basitçe, bir niteliğin gerçek puanının gözlenebilen puanlar yardımıyla kestirilmesi olarak açıklanabilir (Baykul, 2021: s.81-94). Öyleyse gözlenebilen puanlar ne kadar doğru olursa, gerçek puana yönelik yapılacak kestirim de o kadar doğru olacaktır.

Gözlenebilir puanlardan gerçek duruma (puana) ilişkin kestirim yapılması, KTT'de iki temel kavramın öne çıkmasını sağlamaktadır. Bunlar güvenilirlik ve geçerliktir. Güvenirlik, bir ölçme aracıyla elde edilen verilerin iç tutarlık ve kararlılığı; geçerlik ise aynı verilerin ölçülen özelliği yansıtmaya derecesi ile ilgilidir (Tekindal, 2015: s.174-188). Elde edilen verilerin güvenilirlik ve geçerliği ölçme aracıyla ilişkilidir. Bu durumda, geçerli ve güvenilir verilerin toplanabilmesi için, ölçme araçlarının doğru bir biçimde hazırlanması bir gereklilik haline gelmektedir.

Psikolojik bir ölçme aracının geliştirilmesi; psikopatolojik bir nitelik taşıyıcı veya taşıyıcısının, aynı adımlar üzerinden gerçekleştirilir. Psikopatolojik nitelik taşıyan testlerin geliştirilme sürecinin tek farkı örneklem seçimiyle ilgilidir (Seçer, 2015: s.47). Birçok kaynakta ölçme aracı geliştirme sürecine ayrıntılı bir şekilde yer verilmiştir (Baykul, 2021: s.269-338; Başol, 2019: s.236-259; Güler, 2019: s.94-95; Seçer, 2015: s.47-48; Tekindal, 2015: s.29-67). Bu süreç için sözü edilen adımlar oldukça benzer olup, şu şekilde sıralanabilir:

- Amacın ve kapsamın belirlenmesi,
- Madde havuzunun oluşturulması,
- Uzman görüşü alınması ve maddelerin düzenlenmesi,
- Deneme formunun hazırlanması ve uygulanması,
- Madde analizlerinin yapılması ve madde seçimi,
- Ölçme aracına son şeklinin verilmesi.

Yazılan adımlar incelendiğinde, ölçme aracının geliştirildiği süreçte, uzman görüşü alınması dışındaki işlemlerin tamamının ölçme aracının geliştiricisi tarafından yapıldığı görülmektedir. Başka bir açıdan, uzman görüşü alma dışındaki adımlar tamamen ölçek geliştiricinin becerilerine bağlıdır. Bu durumun, ölçme aracına farklı bir açıdan eleştiri getirebilmesi bakımından, uzman görüşü alma adımını oldukça kritik bir noktaya taşıdığı söylenebilir.

Uzman görüşü alma en basit haliyle, belirli bir konu hakkında, o konuda uzmanlaşmış kişilerin görüşünün alınması olarak açıklanabilir. Eğitim ve psikoloji alanlarında ölçme aracı geliştirme çalışmalarında; içerik geçerliğinin (Ocak, 2019: s.245-250), dil geçerliğinin (Seçer, 2015: s.71) ve yapı geçerliğinin (Kan, 2019: s.84) sağlanması için uzman görüşüne başvurulabilmektedir. Bununla birlikte alanyazında puanlama yönergesi (rubrik) oluşturulurken (Andrade, 2001), ölçme aracı için yazılan maddelerin zorluğu, açıklığı gibi nitelikleri (Çontay ve Duatepe Paksu, 2019: s.67-68) ve amaca uygunluğu (Özçelik, 2019: s.32) araştırılırken; nitel bir çalışmada yapılan kodlamaların (Şahin, 2019: s.132-133), hazırlanan bir eğitim programının (Buldur ve Ömeroğlu, 2019: s.5-6) veya toplanan verilerin (Çetinkaya vd., 2019: s.292-293) uygunluğu incelenirken de uzman görüşüne başvurulduğu görülmektedir.

Eğitim alanında, içinde ölçme aracı geliştirme veya uyarlama bulunan çalışmaların tamamına yakınında uzman görüşüne başvurulmaktadır (Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018: s.194-198). Alanyazın incelendiğinde uzman görüşüne başvuru sebeplerinin farklılaşmakta olduğu, bunun yanında uzmanları seçim yönteminden veya uzmanların hangi kriterlere göre seçildiğinden neredeyse hiç bahsedilmediği dikkat çekmektedir. Salkind (2019: s.119)'e göre seçilecek uzman için kriterler; araştırmacıya yakın olması, yardımsever olması ve alanında yeterli olmasıdır. Fakat bu kriterlerin oldukça öznel görüldüğü ve bu sebeple araştırmacıların aldığı uzman görüşlerinin araştırmadan araştırmaya veya araştırmacıdan araştırmacıya değişkenlik göstereceği varsayılabilir. Bunun yanında, görüşüne başvuru alan uzman, ölçme aracı geliştirme ilkelerine hâkim olmayabilir ki bu da maddelere yönelik yanlış bir eleştiri yapılmasına neden olabilir (DeVellis, 2017: s.100-101). Bu gibi hata kaynaklarının önüne geçebilmek için araştırmacılar birden fazla uzmanla çalışmakta ve uzmanların aynı konu hakkındaki görüşlerini inceleyerek, ortak veya çoğulcu görüş yönünde karar almakta ve düzenleme yapmaktadır.

Örneğin Özerbaş ve Yazıcı (2021: s.906-907), geliştirmekte olduğu “Dijital Eğitim Platformu Değerlendirme Ölçeği”nin içerik geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla deneme formundaki 68 maddeyi, eğitim programları ve öğretim, bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi, bilişim teknolojileri ve sınıf öğretmenliği alanlarından toplam 9 uzmanın görüşüne sunmuş ve maddelerin ilgili konuyu ölçebilme, ifadenin anlaşılabilirliği ve maddenin içinde bulunduğu alt boyutla ilgi düzeyine yönelik görüş almışlardır. Lawshe tekniği kullanılarak, maddelerin içerik geçerlik oranına göre ölçekten çıkarılmasına karar verilen sürecin sonunda 13 madde ölçekten çıkarılmış ve 55 madde ile ölçek geliştirme sürecine devam edilmiştir. Günaydın ve Dalkıran (2021) tarafından yapılan farklı bir araştırmada ise, araştırmacılar müzik öğretmeni adaylarının öğrenme çıktılarını değerlendirmek amacıyla bir ölçek geliştirmiş ve ölçeğin içerik geçerliğine yönelik kanıt toplamışlardır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında görev yapan altı öğretim üyesinden görüş alınan içerik geçerliğine yönelik kanıt toplama sürecinde, maddeler içerik geçerlik oranlarına göre ölçekte tutulmuş veya ölçekten çıkarılmış, uzmanların düzeltilmesi gerektiğini belirttiği maddeler ise araştırmacılar tarafından yeniden gözden geçirilmiştir. Yılmaz ve diğerleri (2021)’nin Karaman’da yaptığı “Çocuklar İçin Kendini Tanımlama Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması ve Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması” başlıklı çalışmada da önceki örneklere benzer şekilde içerik geçerliğine yönelik kanıt, uzman görüşleri ile elde edilmiştir. Rehberlik ve psikolojik danışma, çocuk gelişimi ve sınıf eğitimi olmak üzere üç farklı uzmanlık alanından toplam on uzmandan görüş alınan araştırmada, Lawshe tekniği kullanılmış ve maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının tamamı ölçüt değerinin üzerinde olduğundan tüm maddeler pilot uygulamaya alınmıştır.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü şekilde, test geliştirme aşamasında birden fazla uzmandan görüş almak ve uzmanların tamamının veya büyük kısmının birleştiği noktaya göre hareket etmek öznellikten doğabilecek hataları önlemek için önemlidir. Fakat uzman görüşlerini etkileyen faktörler belirlenmedikçe, oluşturulan uzman gruplarından alınacak görüşlerin öznellikten ne kadar arındığını belirlemek mümkün görünmemektedir. Bir ölçek maddesi, birden fazla açıdan kusurlu olabilir ve belirli bir demografik özelliğe sahip gruptan uzmanlar bu kusurların bir bölümünü saptayabilirken, kalan bölümünün ortaya çıkarılması için farklı demografik özelliğe sahip uzmanlardan görüş alınması gerekebilir. Öyleyse belirli bir konuda görüş almak için oluşturulan uzman grubu, belirli nitelikleri bakımından benzerlik gösterirse ve bu

nitelik uzmanların verdiği bilgilerde değişkenlik sağlama etkisine sahipse, uzmanlardan tekdüze bilgi alma gibi bir problemle karşı karşıya kalınabilir. Bu durumda, uzmanlar maddenin “uygun” olduğu görüşünde birleşseler de maddede, oluşturulan uzman grubunun fark edemediği bir kusur bulunabilir ve oluşturulan ölçekte içerik bakımından kusurlu bir madde yer alabilir. Diğer bir deyişle, konuya farklı bakış açısı getirebilecek niteliğe sahip olmayan uzmanlar, konu hakkında tek yönlü bilgi verebilir ve bu da araştırmacının eksik veya hatalı uygulamalar yapmasına neden olabilir. Bundan ötürü uzman görüşlerinin, uzmanların hangi niteliklerine bağlı olarak değişkenlik gösterdiğinin belirlenmesi; uzmanlardan toplanacak bilgilerde çeşitlilik sağlanması ve bu yolla geliştirilen ölçme aracının kalitesinin artırılması bakımından dikkat edilmesi gereken bir husustur. Bir uzman grubunda fikir çeşitliliğinin bulunması, bir maddenin farklı kusurlarına değinilebilmesinin yanı sıra; maddeye farklı açılardan yaklaşan uzmanların ortak olarak “uygun” görüşünde bulunmasıyla, ölçeğin içerik geçerliğine yönelik kanıtları güçlendirecektir. Böylelikle, uzman görüşü alma işlemi daha nitelikli ve daha yapıcı hale getirilebilir.

Yukarıda değinilen bilgiler doğrultusunda, araştırma kapsamında cevap aranacak problemler aşığıdaki şekilde belirlenmiştir.

PROBLEMLER VE ALT PROBLEMLER

Araştırma kapsamında iki temel soruya yanıt aranmaktadır;

1. Ölçek maddelerinin ölçülecek niteliğe uygunluğuna yönelik uzman görüşlerinde, uzmanların niteliklerine göre manidar farklılık var mıdır?

Bu problemin alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir;

Uzmanlardan alınan görüşlerde uzmanların;

- a- Mesleğine,
- b- Kıdemine,
- c- Eğitim düzeyine,
- d- Görev yaptığı kurum türüne (özel/devlet),
- e- Uzmanlık alanına ve
- f- Cinsiyetine göre farklılık var mıdır?

2. Alınan uzman görüşlerinden, bir nitelik sabit tutularak oluşturulan tekil uzman grupları ile o nitelik çeşitlendirilerek oluşturulan karma uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranları arasında manidar farklılık var mıdır?

Bu probleme ait alt problemler şu şekildedir;

- a- Mesleğe,
- b- Kıdeme,
- c- Eğitim düzeyine,
- d- Kurum türüne,
- e- Uzmanlık alanına ve
- f- Cinsiyete göre oluşturulan tekil ve karma gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranları arasında manidar bir farklılık var mıdır?

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, bir ölçek geliştirme sürecinde, görüşlerine başvurulacak uzman grubu oluşturulurken, uzmanların hangi niteliklerinin göz önünde bulundurulması gerektiğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle uzmanların ölçek maddelerine yönelik “Tamamen uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç uygun değil” şeklindeki görüşlerinin uzmanların meslek, kıdem, eğitim düzeyi, görev yaptığı kurum türü, uzmanlık alanı ve cinsiyet özelliklerine göre değişkenlik gösterip göstermediği incelenmiştir. Ardından, bir demografik özelliğin bir alt boyutundan uzmanlarla oluşturulan gruplar ile aynı demografik özelliğin tüm alt boyutlarından eşit sayıda bulunan uzmanlarla oluşturulan gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranları arasında farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Bir nitelik açısından tek tip olan tekil uzman grupları ile aynı nitelik açısından karışık olarak oluşturulan karma uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranlarının farklılaşma durumlarının incelenmesinin ardından, hangi demografik özelliklerde, kaç ölçek maddesinde uzman grupları arasında farklılık olduğu raporlanmıştır.

Ulaşılan bulgular doğrultusunda;

1. Ölçek maddelerine yönelik çeşitli farklı görüşler elde edilebilmesi sonucu ölçek maddelerinin farklı bakış açıları eşliğinde düzenlenebilmesi,

2. Oluşturulan ölçekte farklı görüşlere sahip uzmanların ortak olarak uygun bulduğu maddelerin seçimiyle içerik geçerliği kanıtının güçlendirilmesi adına, uzman grubu seçim kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Geçmişten günümüze, eğitim alanında yapılan bilimsel araştırmalarda, araştırma konusu çerçevesinde bilgi toplandığını, bu bilgilerin çeşitli yöntemlerle analiz edildiğini ve yapılan analizlerle bir sonuca ulaşıldığını söylemek mümkündür. Mevzubahis bu araştırmalarda veri toplamak amacıyla bir ölçme aracı geliştirilmekte, yabancı dilde geliştirilmiş bir ölçme aracı dilimize uyarlanmakta veya daha önce geliştirilmiş bir ölçme aracı kullanılmaktadır.

Yeni bir ölçme aracı geliştirme veya bir ölçme aracını uyarlama aşamasında, dikkat edilmesi gereken temel hususlardan ikisi, bu araçla elde edilecek sonuçların geçerliği ve güvenilirliğidir. Güvenirlik, bir ölçmeden elde edilen sonuçların, rastgele meydana gelen hatalardan ne kadar arındığının oranı (Cramer ve Howitt, 2004: s.140) şeklinde; geçerlik ise bir ölçmeden elde edilen sonuçların o ölçmenin amacına uygunluğu (Thorndike ve Thorndike Christ, 2017: s.154) şeklinde tanımlanmaktadır. Alanyazında geçerliğin farklı türlerinden söz edilmektedir; bunlardan birisi de kapsam veya içerik geçerliği olarak adlandırılmaktadır. İçerik geçerliği test bazında, ilgilenilen konu veya davranışların temsil edilebilirliği; madde bazında ise ölçülmek istenen şeyi ölçebilmesi, gerekliliği, yeterliliği gibi konularla ilişkilendirilmektedir (Tekindal, 2017: s.68). Haliyle bir ölçme aracı için içerik geçerliğinin, o araçla elde edilen verilerin doğru yorumlanabilmesi açısından oldukça önemli olduğu söylenebilir.

İçerik geçerliğinin belirlenmesinde tercih edilen yöntemlerden birisi uzman görüşlerinin alınmasıdır. Uzman görüşü, ölçeğin içerik geçerlik oranının belirlenmesinde kullanılabildiği gibi, ölçek içerisindeki maddelerin kalitesinin kestirilmesi için de kullanılabilmektedir (Yurdugül, 2005: s.3-4) Ayrıca, doğrudan uzman görüşleri doğrultusunda madde yazım süreci içeren çalışmalara da

rastlanmaktadır. Şahin ve Boztunç Öztürk (2018), yaptıkları bir çalışmada Türkiye’deki ölçek geliştirme çalışmalarının bir örneklemini incelemiş, inceledikleri çalışmaların neredeyse tamamında uzman görüşüne başvurulduğunu ve çalışmaların %72’sinde alan uzmanı, %29’unda ölçme ve değerlendirme uzmanı, %35’inde dil uzmanı ile çalışıldığını ve çalışmaların %40’ında diğer uzmanlarla veya uzmanlık alanı belirtilmemiş uzmanlarla çalışıldığını ortaya koymuşlardır. İlgili alanyazın incelendiğinde de görüşü alınan uzmanların çoğunlukla alanda çalışan akademisyen ve öğretmenlerden oluştuğu, bazı çalışmalarda ise bu uzmanlardan yalnızca “alan uzmanı” şeklinde bahsedildiği görülmüştür. Örneğin, Katrancı ve Şengül (2019), matematik eğitimi alanında bulunan beş uzmandan ölçme araçlarındaki maddelerin uygunluğu hususunda görüş almış; Akyıldız ve Dede (2019) ise ölçek geliştirme çalışmaları esnasında matematik eğitimi uzmanı, ölçme ve değerlendirme uzmanı ve dil uzmanından oluşan toplam 23 kişilik uzman grubuyla çalışmış, uzmanlar arası uyumsuzluk olan noktalarda tekrar görüşmeler sağlayarak iyi bir uyum sağlanması için uğraş göstermişlerdir. Bunların yanında, yaptığı çalışmalar için oluşturduğu uzman gruplarına alanda görev yapan öğretmenleri de dahil eden birçok araştırmacı bulunmaktadır (Çontay ve Duatepe Paksu, 2019; Gündoğdu, 2019; Şanlı ve Şen, 2019). Fakat uzman görüşüne başvuru yapılan araştırmalar incelendiğinde, uzman seçimi esnasında uzmanların araştırmaya konu olan alanda görev yapması dışında çeşitli niteliklerinin göz önüne alındığı çalışma sayısı oldukça az gibi görünmektedir. Altunkaya ve Başkan (2019), yaptıkları uyarlama çalışmasında oluşturdukları uzman grubunda bulunan öğretim üyelerinin beş kadın ve beş erkekten oluşmasına dikkat ettiklerini, bunu ise uyarlama çalışmasına cinsiyetten kaynaklı bir yansıma olmamasını sağlamak amacıyla yaptıklarını belirtmişlerdir. Fakat uzman görüşlerindeki farklılığın, yalnızca cinsiyet kaynaklı olma ihtimalini ele almanın tek başına yetersiz kalacağı söylenebilir.

Uzman; belli bir işte, belli bir konuda bilgi, görüş ve becerisi çok olan kimse olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2020). Oldukça geniş bir skalaya sahip bu tanıma bakıldığında, bir konuda görüşünü alacağımız uzman kişinin çeşitli niteliklerinin, bize sağlayacağı görüş ve önerilerde farklılık yaratabileceği göz önüne alınması gereken bir konudur. Eğer uzmanların farklı nitelikleri bir konu hakkında ortaya koydukları görüşlerde farklılıklar yaratıyorsa, uzman gruplarının bu farklılıklar göz önüne alınarak oluşturulmasıyla geçerlik kanıtı açısından güçlü sonuçlar elde

edileceği varsayılabilir. Zira oluşturulan bir uzman grubu belirli bir nitelik açısından benzerlik gösteriyorsa ve bu nitelik onlardan alınan görüşleri doğrudan etkiliyorsa, bazı maddeler için tek yönlü yaklaşımdan kaynaklı, yapay olarak yüksek hesaplanan uyum istatistikleri elde edilebilme ihtimali ortaya çıkacaktır. Bu probleme bir çözüm olarak, uzman görüşlerinin hangi niteliklere göre değişkenlik gösterdiği incelenerek ve görüşlere etki eden niteliklere göre çeşitlendirilmiş uzman grubu oluşturularak, farklı görüşlerle güçlendirilmiş, kaliteli ölçek maddeleri geliştirilebilir.

Bu araştırma,

1- Bir ölçme aracı hakkındaki uzman görüşlerinin, uzmanların çeşitli niteliklerine göre değişkenlik gösterip göstermediğini,

2- Uzman görüşleri doğrultusunda hesaplanan içerik geçerlik oranının, uzman grubundaki üyelerin niteliklerine göre değişkenlik gösterip göstermediğini ortaya çıkarmasıyla, görüşü alınacak uzman gruplarının oluşturulmasına yön vermesi açısından önemlidir.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırmaya katılan uzmanlar, kendi rızaları üzerine görüşte bulunmuş olup, katılımcılar araştırma konusunda görüş bildirebileceğini belirten ve buna vakit ayırabilen uzmanlardan oluşmaktadır.

Araştırma kapsamında meslek değişkeninin iki kategorisi akademisyen ve öğretmen olarak belirlenmiştir. Bunun yanında eğitim düzeyi değişkeninin iki kategorisinden birisi olan “lisansüstü eğitim” akademisyenlik mesleğine sahip olmanın ön şartı olduğundan, araştırmaya katılan ve mesleği akademisyenlik olan tüm uzmanlar aynı zamanda lisansüstü eğitime sahiptir. Bu açıdan eğitim düzeyi ve meslek değişkenleri birbirine benzer dağılımlar gösteriyor olup, iki demografik değişken arasındaki farkı hem öğretmen olup hem lisansüstü eğitime sahip olan uzmanlar oluşturmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İLGİLİ ALANYAZIN

Bu bölümde, araştırmayla ilgili alanyazın taramasından elde edilen bilgiler yer almaktadır.

1.1. ÖLÇME

Günlük yaşantıda, belirli niteliklerin farkında olmak bireye birçok açıdan kolaylık sağlayabilir. Örneğin gidilecek bir şehrin o anki konuma uzaklığı veya o şehre seyahat süresi, satın alınacak bir dolabın boyutları veya taşınacak olan bir kutunun ağırlığı planlı hareket etme fırsatı yaratacak ve karar alma noktasında faydalı olacak bilgilerdir. Verilen örneklerdeki nitelikler, kabaca bir birim ve bu birimin miktarından meydana gelmektedir. Uzaklığın birimini kilometre olarak belirtirsek, seyahat edilecek şehre olan uzaklığın kaç kilometre olduğu, aynı zamanda birimin miktarını ya da büyüklüğünü de gösterir. Benzer şekilde 2 kg ağırlığında bir kutudan söz edilecek olursa, kg birimi, 2 ise birimin büyüklüğünü veya miktarını ifade eder.

Yalnızca yol, dolap, kutu gibi nesnelere değil, insanların da nitelikleri vardır ve boy, kilo gibi gözlenebilir bazı nitelikler nesne ve insanlarda ortak olarak bulunmaktadır. Fakat insanların birtakım doğrudan gözlenemeyen niteliklerinin de olduğu bilinmektedir. Başarı, kaygı, yeterlik gibi kavramlar doğrudan gözlenemeyen fakat insanlara ait olarak tanımlanan çeşitli nitelikler olarak örneklenebilir. Günlük hayatta, nesnelere ait özellikleri bilmeye benzer şekilde, insanlara ait özellikleri bilmek de birçok açıdan kolaylık sağlayacaktır. Bir öğrenci, niteliklerine bağlı olarak bir üniversite bölümüne yerleşebilir veya bir kişinin bir mesleğe uygunluğuna nitelikleri yönünde karar verilebilir. Bu niteliklerin belirlenmesi için farklı yöntemlerden faydalanılabilir ve bazı durumlarda bir araca ihtiyaç duyulmaktadır. Genel olarak, bir niteliğin gözlenerek, gözlem sonuçlarının sayı veya sembolle gösterimine ölçme

(Turgut, 2011: s.1); ölçme yapabilmek için kullanılan araca da ölçme aracı denilmektedir.

Bir niteliği ortaya çıkarmak için ölçme yapıldığında, o niteliğe ait veri elde edilir. Bu verinin ne kadar doğru olduğu, başka bir deyişle ölçülmek istenen niteliği ne kadar hatasız bir şekilde yansıttığı önemlidir zira hata ne kadar büyükse, niteliğe ait elde edilen bilgi ve bu bilgiyi kullanarak ulaşılan sonuç o kadar yanlış olacaktır. Bu durum, Klasik Test Teorisinde gerçek puanın gözlenen puan ve hata puanının toplamına eşit olmasıyla açıklanır (Baykul, 2021: s.96). Başka bir deyişle ölçmelerden elde edilen verilere bir miktar hata karışmaktadır ve bu hata ne kadar küçük olursa, elde edilen puan gerçek puana o kadar yakın olur. Ölçme sonucunda elde edilen puanlardaki hataların azlığı, o sonuçların güvenilirlik derecesini göstermektedir (Turgut ve Baykul, 2019: s.123). Güvenirlik, teorik olarak, gerçek puan varyansının ölçülen puan varyansına oranlanmasıyla hesaplanır fakat gerçek puan ve hata puanları doğrudan gözlenemediğinden farklı yöntemlerle güvenilirliğin yaklaşık değeri bulunmaktadır (Miller, 1995: s.258). Klein (2015)'a göre bu yöntemler alfa katsayısı, iki yarı güvenilirliği, Hoyt'un varyans analizi ve test-tekrar test güvenilirliğidir. Tekindal (2017: s.49-61), bu yöntemleri 2 grupta toplamış ve ek yöntemlerden söz etmiştir. Tek ölçme uygulaması gerektiren ve madde kovaryansına dayanan yöntemler alfa katsayısı ve Hoyt yöntemine ek olarak alfa katsayısının özel bir versiyonu olan KR-20 ve KR-21 formülleri ile yine tek ölçme uygulaması gerektiren ve korelasyona dayanan iki yarı yöntemi; iki uygulama gerektiren yöntemler paralel formlar yöntemi ve test-tekrar test yöntemidir. Bir niteliğe ait elde edilen verilerin hatasızlık miktarı güvenilirlik ile ilgilidir fakat güvenilirlik, eldeki verilerin ölçülen niteliği yansıtmayı yansıtmadığını bildirmediğinden tek başına yeterli değildir (Bollen, 1989: s.206-207). Yani ölçmeden elde edilen sonuç hatalardan yeterince arındırılmış olabilir fakat "Bu bulgu, ölçülmek istenen niteliği yansıtır mı?" sorusunun da yanıtlanması gerekmektedir. Bu soru geçerlik kavramı ile ilgilidir ve geçerlik araştırma konusuna dahil olduğundan, aşağıda daha ayrıntılı bir biçimde ele alınmıştır.

1.2. GEÇERLİK

Bir niteliğin ortaya çıkarılması için kullanılacak olan ölçme aracı, ölçülmek istenen niteliğe göre farklılık gösterir. Örneğin doğrudan ölçme yapılacaksa, bizzat ilgilenilen değişkeni ölçen bir araç kullanılacakken; dolaylı ölçme yapılacaksa ilgilenilen değişkenle ilgisi olan başka bir değişkeni ölçen araç kullanılır (Sönmez ve Alacapınar, 2016: s.8-9). Bir insanın kişilik yapısı öğrenilmek istendiğinde, onun agresif veya sakin olduğunun doğrudan bir göstergesi olmayacağından ötürü, bu nitelikler kişinin davranışlarına bakılarak, yani dolaylı olarak belirlenmektedir. Bu noktada, elde edilen sonucun ölçülmek istenen değişkeni ne kadar yansıttığı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bir kişinin davranışlarından yola çıkılarak, ölçülmek istenen niteliğin gerçekten ölçülüp ölçülmediği konusu geçerlik ile ilgilidir (Drost, 2011: s.114). Jansson ve Nordgaard (2016: s.10-11), henüz sınıflandırma konusunda görüş birliği olmasa da geleneksel olarak yapı, ölçüt ve içerik olmak üzere üç geçerlik türü olduğunu ifade etmektedir.

1900'lü yılların başında, ölçme araçlarında geçerliğin tartışıldığı erken dönemlerde, niteliklerin her bireyde tek bir değere sahip olduğu varsayılarak bunların miktarı ölçüt olarak alınmış ve geçerlik, test puanlarının bu ölçüt puanları ne kadar iyi tahmin edebildiği ile ilişkilendirilen bir delil olarak kullanılmıştır (Shaw ve Crisp, 2011: s.14). Bingham (1937: s.214), bu dönemde testin geçerliğini, testten elde edilen puanların, testin ölçtüğü niteliğe yönelik nesnel ölçütleri tahmin etmedeki yakınlığı olarak tanımlamıştır. Böylece, günümüzde ölçüt geçerliği olarak anılan geçerlik kanıtı yönteminin ilk adımlarının atıldığı söylenebilir. Ölçüt geçerliği, ölçme aracından elde edilen puanlar ile bu aracın ölçtüğü düşünülen özelliği ölçtüğü kanıtlanan diğer kriterler arasındaki ilişki bağlamıyla belirlenir (Tekindal, 2015: s.194). Mantıksal olarak, bir niteliği ölçtüğünü düşündüğümüz testten elden edilen sonuçlar ile o niteliği ölçtüğünü bildiğimiz testten elde edilen sonuçlar paralelse, bu durum niteliği ölçtüğünü düşündüğümüz testin, gerçekten o niteliği ölçtüğüne dair bir kanıt sağlar fakat her zaman bir niteliği ölçtüğü bilinen bir test mevcut olmayabilir veya mevcut testlerin yeterli kanıt sunmadığı durumlar ortaya çıkabilir. 20. yüzyılın başlarında araştırmacılar, o dönemin geçerlik anlayışı doğrultusunda ölçmek istedikleri niteliklere uygun ölçütler bulamayıp, bilgi birikimi eksikliğiyle birlikte geçerli ölçümler yapma konusunda zorluklar yaşamışlardır (Strauss ve Smith, 2009: s.2). Bu gibi, ölçülmek istenen niteliğe dair herhangi bir kriter bulunmadığı durumlarda, yapı

geçerliği bir geçerlik kanıtı olarak sunulabilir (Cronbach ve Meehl, 1955: s.282). Yapı geçerliği, bir ölçekten elde edilen bulguların, ölçölmek istenen yapıyla arasındaki ilişki (Thorndike ve Thorndike Christ, 2017: s.178-179) olarak tanımlanmaktadır. Geleneksel geçerlik türlerinden sonuncusu ise içerik geçerliği olarak adlandırılmaktadır. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, aşağıda içerik geçerliği ve onunla ilgili araştırmalar üzerinde durulmuştur.

1.2.1. İçerik Geçerliği

Standart olarak, bir ölçme aracı geliştirme sürecinde, öncelikle ölçölmek istenenin ne olduğuna karar verilir, ardından ölçölmek istenen nitelikle ilgili alanyazın taranarak teorik bilgi elde edilir ve sonrasında ölçme aracının maddeleri yazılarak bir madde havuzu oluşturma sürecine girilir. Maddelerin yazılması araştırmacı adına dikkat gerektiren bir süreçtir zira ölçme aracı için yazılan maddeler o aracın birimidir ve ölçme aracının kalitesi öncelikle maddelerinin kalitesine bağlıdır (Urbina, 2004: s.214). Madde havuzunun oluşturulmasının ardından, ölçme aracından elde edilecek sonuçların güvenilirlik ve geçerliğini sağlamak amacıyla çeşitli farklı yöntemlerle ölçme aracı geliştirme süreci devam ettirilir. Aslen, ölçme sonuçlarına güvenilir veya geçerli demek hatalı bir ifade olabilir zira güvenilirlik ve geçerlik bir derece meselesidir. Güvenirliğin bir kabul edilebilir seviyesi varken geçerlik devam eden bir kanıt toplama sürecidir (Tekindal, 2015: s.187-188).

Bu kanıt toplama sürecinin bir parçası olan içerik geçerliğine yönelik farklı tanımlar geliştirilmiş olsa da birçoğu ölçme aracının maddelerinin, ölçölmek istenen niteliği temsil etme derecesi şeklinde genellenebilir (Haynes vd., 1995: s.238). 1950'li yıllarda, yapılan ilk tanımlara bakıldığında, yalnızca başarı testleri için kabul edilen bir kavram olarak görönen içerik geçerliğinin, daha sonra yapılan çalışmalar ve üretilen tanımlarla birlikte, başarı testleri kadar psikolojik testler için de önemli ve ortaya koyulması gereken bir kanıt olduğu benimsenmiştir (Sireci, 1998: s.87-90). Günümüzde, ölçme aracındaki maddelerin bir yapıya uygunluğunun yanında, o yapıyı ne kadar temsil ettiği neredeyse tüm araçlar için bir geçerlik kanıtıdır ve gerek maddelerin birey tarafından yanıtlandığı gerekse ebeveyn, öğretmen gibi gözlemcilerin yanıtlandığı çeşitli ölçme araçlarında madde içerikleri geçerliğin bir kanıtı olarak kullanılır (Urbina, 2004: s.166-168). İçerik geçerliğinin kanıtlanması,

temelde, ölçülecek niteliğin tanımlanması, maddelerin yazılması ve maddelerin uzman değerlendirmesine sunulması şeklinde üç aşamada gerçekleşmektedir (Delgado-Rico vd., 2012: s.451). Geleneksel olarak, içerik geçerlik çalışmalarında, uzmanlardan maddeleri amaçlanan hedeflerle eşleştirmeleri, maddelerin ölçülmek istenen niteliği temsil edebilirliğini derecelendirmeleri veya maddelerin temsil ettiği alanla ilişkisini değerlendirmeleri talep edilir (Sireci ve Faulkner-Bond, 2014: s.102). Maddelerin uzmanlara sunulmasıyla elde edilen görüşlere göre maddenin ölçme aracında kullanılması veya araçtan çıkarılması kararının verilmesi için ise farklı istatistiksel yöntemlerden faydalanılabilir.

Bu yöntemlerden ilki, eğitim, psikoloji, iş hayatı gibi birçok farklı alanda kullanılan, uzman görüşlerinin içerik geçerliği kanıtı olarak sağlanabilmesi için gereken kriter ihtiyacını karşılayan ve içerik geçerlik oranı olarak bilinen Lawshe yöntemidir (Wilson vd., 2012: s.197-198). En az beş, en fazla kırk uzman görüşü ile sürdürülebilen bu yöntemde, uzmanlardan içerik geçerliği hakkındaki görüşler dışında, ölçme aracında yer alan maddelerin anlaşılabilirliği veya hedeflenen kitleye uygunluğu gibi konularda da görüş alınabilir (Yurdugül, 2005: s.2). İçerik geçerlik oranı, Lawshe (1975: s.566-567) tarafından yayımlanan ilk formunda, uzmanlara ölçek maddeleri için “Gerekli”, “Yararlı fakat gereksiz” ve “Gereksiz” olmak üzere üç seçenek sunulmuş olup, bu durumun içerik geçerliği kanıtının psikolojik testlerde de aranmaya başlamasıyla ilgili olabileceği söylenebilir. Zira ölçülen özellik bir ders konusu yerine inanç, tutum gibi özellikler olduğunda madde örnekleminin temsil ediciliğini belirlemek zorlaşmaktadır (DeVellis, 2017: s.59-60). Bunun bir sonucu olarak, uzmanlara sunulan seçeneklerin “Uygun”, “Uygun ancak düzeltilmeli” ve “Uygun değil” şeklindeki kullanımı görülmekte, bu kullanımla birlikte maddenin düzeltilmesi gereken noktaları olduğunu düşünen uzmanlardan bu konuya yönelik ek öneriler de sağlanabilmektedir (Yeşilyurt ve Çapraz, 2018: s.255).

Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmaları incelendiğinde, içerik geçerliğine yönelik kanıt toplamanın ve bu süreçte içerik geçerlik oranının kullanımının oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Şahin ve Boztunç Öztürk (2018) tarafından eğitim alanında ölçek geliştirme çalışmalarının incelendiği bir araştırmada, araştırmacılar 2010-2016 yılları arasında yayımlanan 72 makaleyi incelemişlerdir. İncelenen 72 makalenin 71’inde uzman görüşüne başvurulduğunu aktaran araştırmacılar, bu

görüşlerin hazırlanan ölçeklerin maddelerinin incelenmesi amacıyla alınmış olduğunu belirtmişlerdir.

Acar Güvendir ve Özer Özkan (2015) tarafından benzer bir amaçla, Türkiye’de eğitim alanında yayımlanan ölçek geliştirme ve uyarlama makalelerinin incelendiği bir diğer araştırmada da incelenen 26 ölçek geliştirme çalışmasının 24’ünde uzman görüşüne başvurulduğu, bunların 23’ünde ise geri bildirimler doğrultusunda maddelerde düzeltmeler yapıldığı görülmektedir. İçerik geçerliğine yönelik delil sunulmasının ise aynı 26 araştırmacının 12’sinde yer aldığı dikkat çekmektedir.

Örneğin, Demir ve diğerleri (2016) tarafından, “7. Sınıf Çözümler Konusunda Başarı Testi Geliştirme: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” başlığıyla Kayseri’de yapılan test geliştirme araştırmasında 7. sınıfa devam eden 100 çocuk örnekleme alınmıştır. Teste yönelik yazılan 40 madde, fen eğitimcisi ve fen bilgisi öğretmeni iki alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş ve 20 madde testten çıkarılarak kalan 20 madde ile test geliştirme sürecine devam edilmiştir.

Bozdoğan (2016), 358 öğretmen adayıyla Giresun’da yaptığı “Okul Dışı Çevrelere Eğitim Amaçlı Gezi Düzenleyebilme Özyeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi” başlıklı çalışmasında, geliştirdiği ölçeğin içerik geçerliğine yönelik kanıt sağlamak amacıyla 45 ölçek maddesini uzman görüşüne sunmuştur. Eğitim bilimleri ve dil yönünden, ayrıca iki alan uzmanı ve iki öğretmenden olmak üzere toplam altı uzmandan görüş alınan araştırmada, süreç sonunda 39 madde uygun bulunarak geliştirme sürecine devam edilmiştir.

Adı geçen araştırmalarda, araştırmacılar aldıkları uzman görüşlerine yönelik istatistiksel bir işlem yapmamış veya yaptıklarını belirtmemişlerdir. Bununla birlikte içerik geçerliğine yönelik bir kanıt olarak içerik geçerlik oranı hesaplanan ve raporlanan araştırmalar da mevcuttur. Örnek vermek gerekirse,

Kangalgil ve diğerleri (2021) tarafından, 1022 ortaokul öğrencisi ile Sivas’ta yapılan “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Değerler Eğitimi Ölçeği (BESDDEÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” isimli araştırmada, araştırmacılar içerik geçerliğine yönelik sekiz alan uzmanından 40 ölçek maddesi için görüş almış, uzman görüşlerinden içerik geçerlik indeksi hesaplayarak ölçekten çıkarılması gereken madde bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Delican ve Ateş (2021) tarafından, erken okuryazarlık belirleme aracının geliştirilmesi amacıyla, verilerin Sivas şehrinde toplandığı ve 781 birinci sınıf öğrencisi ile yürütülen bir araştırmada, araştırmacılar uzman görüşlerine iki kez başvurmuş ve birincisinde maddelere yönelik düzeltmeler yapmışlardır. İkinci uzman görüşü alma sürecinde 11 uzmana başvuran araştırmacılar, elde ettikleri görüşlerle maddelere yönelik içerik geçerlik oranı hesaplamış ve ölçüt değerinin altında madde kalmadığını belirterek ölçek geliştirme sürecine devam etmişlerdir.

Üçüncü ve Sakız (2020) tarafından, “Başarı Testi Geliştirme Süreci: İlkokul Dördüncü Sınıf Maddeyi Tanıyalım Ünitesi Örneği” başlığıyla, İstanbul’da yapılan araştırmada, araştırmacılar bir ölçek geliştirme sürecinin basamaklarını örnek bir konu üzerinden aktarmaktadır. Yapılan araştırma incelendiğinde, ölçek geliştirme sürecinde ölçme ve değerlendirme, fen bilgisi ve sınıf öğretmenliği alanından toplam sekiz uzmana başvurulduğu ve uzmanlardan maddeleri “tüm kazanımları kapsama” ve “ilgili kazanıma uygunluk” açısından değerlendirmelerinin istendiği görülmektedir. Bu şekilde alınan uzman görüşlerinin ardından maddelere yönelik içerik geçerlik oranı hesaplanmış ve ölçüt değer tablosuyla karşılaştırılmıştır. Uzman görüşü alma sürecinin sonunda 35 maddenin 32’si uygun bulunmuş ve 3’ü ölçekten çıkarılmıştır.

Bu araştırma kapsamında, araştırmanın ikinci bölümünde ayrıntılı bir biçimde açıklandığı gibi, okul öncesi dönem kardeş kıskançlığı ölçeği ele alınmıştır ve buna benzer şekilde, okul öncesi dönem çocuklarının psikolojik niteliklerinin ele alındığı farklı ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında da içerik geçerliğine yönelik kanıtların sağlandığı araştırmalar vardır. Örneğin, Taşkın Gökçe ve Kandır, 2020 yılında, çocuklarda yönetici işlevlerin gelişimini değerlendirme ölçeğini geliştirme amacıyla yaptıkları araştırmada, ölçeğin içerik geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla yedi uzmanın görüşüne başvurmuştur. Araştırmada Ankara’nın merkez ilçelerinde öğrenim gören 48-72 aylık çocukların öğretmenleriyle çalışan araştırmacılar, maddelere yönelik yedi uzmanın görüşlerinden hareketle, Lawshe tekniği kullanarak içerik geçerlik oranı hesaplamışlardır. İki maddenin ölçekten çıkarıldığı ve üç maddenin uzman görüşleri doğrultusunda düzeltildiği süreç sonunda, içerik geçerliğine yönelik kanıt elde edilmiş ve araştırma sürdürülmüştür.

Şenol ve Metin (2018), çocuklar için etkileşim dereceleme ölçeğinin uyarlandığı bir çalışmada, ölçek maddelerini dört farklı üniversitede görev yapmakta ve çocuk gelişimi ile okul öncesi eğitimi alanlarında uzman olan beş öğretim üyesinin görüşüne

sunmuştur. Araştırmacılar, uzmanlardan aldıkları görüşler doğrultusunda her bir madde için içerik geçerlik oranı hesaplamış ve ölçekte sorunlu madde bulunmaması sebebiyle tüm maddelerle uyarlama sürecine devam etmişlerdir.

Sezgin ve Demiriz tarafından 2016 yılında yapılan “Çocuk Davranış Değerlendirme Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması” adlı araştırmada, araştırmacılar uyarlama kapsamında Türkçeye çevrilen maddeler için, ölçeğin içerik geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla 11 uzmanın görüşüne başvurmuştur. Çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitimi alanında görev yapmakta olan akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda maddelere yönelik içerik geçerlik oranı ve içerik geçerlik indeksi hesaplayan araştırmacılar, tüm maddeler için içerik geçerlik oranını “1.00” olarak hesaplamış ve ölçekten madde çıkarmadan uyarlama çalışmasına devam etmişlerdir.

2016 yılında yapılan bir başka uyarlama çalışması, Bağcı ve Öztürk Samur tarafından “Çocuk ve Yetişkin Prososyallik Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” başlığıyla yayımlanmıştır. Aydın ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda öğrenim gören 300 çocuk, çocukların öğretmenleri ve ebeveynleri ile yürütülen çalışmada, araştırmacılar uyarlama sürecinde ölçek maddelerine yönelik beş öğretim üyesinin görüşünü almış ve görüşler doğrultusunda içerik geçerlik oranı hesaplamışlardır. Araştırmada tüm maddelere yönelik hesaplanan içerik geçerlik oranları kriter değerinin üstünde bulunmuş ve uyarlama çalışmasına tüm maddelerle devam edilmiştir.

Oğuz ve Köksal Akyol (2015) tarafından, Malatya ilindeki ilköğretim okullarında bulunan anasınıflarında eğitim gören çocuklarla yapılan bir başka araştırmada, “Problem Çözme Becerisi Ölçeğinin” geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Araştırmada geliştirilen ölçeğin içerik geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla okul öncesi eğitimi, çocuk gelişimi, rehberlik ve psikolojik danışma, resim ve grafik alanlarında görev yapmakta olan öğretim elemanı ve uzmanlardan görüş alan araştırmacılar, ölçek maddeleri için içerik geçerlik oranları hesaplamış ve ölçekten madde çıkarmadan araştırmaya devam etmişlerdir.

Örnek araştırmalar, uzman görüşü alma sürecini Lawshe tekniğine göre sürdürerek içerik geçerlik kanıtlarını sunmuşlardır. Alanyazında bazı araştırmalarda ise Lawshe tekniğinin farklı biçimlerde kullanıldığı görülmektedir.

Örneğin, Mercan ve Kandır (2021) tarafından, Gaziantep'in anaokulları ve ilkokullarında, "5-8 yaş çocuklar için görsel uzamsal akıl yürütme becerileri" testine yönelik geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmak amacıyla 459 çocukla yürütülmüş bir başka çalışmada, ölçeğin içerik geçerlik kanıtını sağlamak amacıyla Lawshe tekniğinin kullanıldığı ifade edilmiş fakat gerek uzman görüşlerinin dörtlü seçenek kategorisinde alınması gerekse elde edilen içerik geçerlik oranının sabit bir kritere göre yorumlanması noktasında Lawshe tekniğinden farklı bir yol izlendiği görülmüştür.

Bu araştırmaların yanı sıra, Yurdugül (2005), "Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği İçin Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması" adlı çalışmada, askeri kurumlarda çalışan personelin verimliliğine yönelik hazırladığı 90 ölçek maddesini 14 uzmanın görüşüne sunmuş ve görüşlerden maddelere yönelik içerik geçerlik katsayıları hesaplamış, diğer taraftan maddelerle bir ön deneme uygulaması yaparak faktör çözümlemesi yapmış ve elde ettiği bulguları karşılaştırmıştır. Araştırma sonunda araştırmacı, iki farklı yöntemden elde ettiği bulguların tutarlı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Görüldüğü gibi, test geliştirme ve uyarlama sürecinde içerik geçerliği kanıtların uzman görüşleri neticesinde elde edilmesi oldukça yaygın bir yöntemdir. Fakat içerik geçerliği çalışmalarının bir sınırlaması, uzman görüşlerinin öznel olmasından kaynaklı olarak, alınan görüşlerde birtakım önyargılar bulunabileceği durumuyla ilgilidir (McGartland Rubio vd., 2003: s.95-96). Bu özneliğin, araştırmacıların demografik özelliklerinden kaynaklanan yönüne bir çözüm olarak, uzman gruplarına dahil edilen uzmanlar demografik özellikler bakımından çeşitlendirilebilir. Alanyazın incelendiğinde, uzmanların cinsiyet yönünden çeşitlendirildiği (Altunkaya ve Başkan, 2019), meslek yönünden çeşitlendirildiği (Özerbaş ve Yazıcı, 2021), meslek ve cinsiyet yönünden çeşitlendirildiği (Günaydın ve Dalkıran, 2021) bazı araştırmalara rastlanmaktadır. Fakat bu çeşitlendirmenin neye dayanarak yapıldığı hakkında bir bilgi bulunmamaktadır.

Farklı bir yaklaşım olarak, Schilling ve diğerleri (2007), "Heterojen Bir Uzman Grubuyla Ergenler için Bir Özbildirim Aracının İçerik Geçerliğini Belirleme" konulu araştırmalarında, bir ölçme aracı geliştirme sürecine, 17 profesyonel diyabet klinisyeninin yanı sıra ölçme aracının hedefi olan 6 ergeni ve onların ebeveynlerinin beşini de dahil ederek; 17 uzmandan oluşan standart uzman grubu ile ergenler ve ebeveynlerinden oluşan 11 kişilik grubun maddeler hakkındaki görüşlerinden elde

edilen sonuçları karşılaştırmışlardır. Oluşturulan her iki gruba da uzman görüş formları vererek ve gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranlarına göre kaç maddenin elendiği ve düzeltildiğine göre grupları karşılaştırarak bir sonuca ulaşan araştırmacılar, uzman görüşü alma sürecinde heterojen gruplardan görüş almanın faydalı olacağı sonucuna ulaşmıştır.

Alanyazından da anlaşılacağı gibi, birçok alanda yapılan ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarında, uzman görüşüne başvurmak ve bu görüşler doğrultusunda ölçme aracının içerik geçerliğine yönelik kanıt sağlamak sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Fakat uzman görüşüne başvuru yapılan araştırmalar incelendiğinde, uzmanların hangi kriterlere göre seçildiğine yönelik bir bilgi yer almamakta, bazı araştırmalarda yalnızca seçilen uzmanların demografik bilgilerine yer verilmektedir. Bunun yanı sıra, yapılan araştırmalar sonucunda uzmanların hangi kriterlere göre seçilmesi gerektiğine yönelik, seçilecek uzmanın uzmanlık alanının konu ile ilişkili olması dışında nesnel bir bilgi veya bu kriterleri belirlemeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma türü, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMA TÜRÜ

Bu araştırmada, test geliştirme sürecinde uzman gruplarının oluşturulması için öncelikli kriterler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda, okul öncesi dönem kardeş kıskançlığının ölçülmesi için geliştirilme aşamasında olan bir ölçeğin maddeleri uzman görüşlerine sunulmuş ve elde edilen görüşlerin uzmanların hangi niteliklerine göre farklılık gösterdiği araştırılmıştır. Bunu yaparken ölçek maddelerinin ölçülecek niteliğe uygunluğuna yönelik alınan uzman görüşlerinin, uzmanların niteliklerine göre farklılık gösterip göstermediği; bir nitelik sabit tutularak oluşturulan uzman grupları ile o nitelik çeşitlendirilerek oluşturulan uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranları arasında manidar farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonunda elde edilen bulguların Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme bilim alanına kuramsal yeni bilgiler katacağı düşünülmektedir. Bir bilim alanına yönelik kuram oluşturmak veya alanda var olan bir kurama katkı sağlamak amacıyla yapılan araştırmalar temel araştırma olarak adlandırılmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2019: s.42). Bu nedenle bu araştırma temel araştırmalar grubunda yer almaktadır.

2.2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesi için amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde, araştırmacının amacı doğrultusunda, incelenen problemle ilgili kendi içinde benzeşik olan farklı durumlar ele alınarak, araştırmada problemin daha geniş bir açıdan incelenebilmesini sağlayacak çeşitlilik olması amaçlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2020(a): s.93). Alanyazın incelendiğinde, eğitim bilimlerinde ölçme aracı geliştirme sürecinde başvurulan uzmanların, geliştirilen ölçme aracıyla ilişkili alanlarda görev yapmakta olan akademisyen ve öğretmenler olduğu görülmüştür. Bundan ötürü araştırma örnekleminde maksimum çeşitliliği sağlamak amacıyla, üniversitelerin çocuk gelişimi, okul öncesi eğitimi ve rehberlik ve psikolojik danışma alanlarında görev yapan öğretim üyeleri; aynı zamanda okul öncesi öğretmenleri, çocuk gelişimi öğretmenleri ve rehber öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Bir ölçme aracı geliştirme çalışmasında uzman görüşünün alınma süreci, araştırmacının uzmana başvurması ve uzmanın rıza göstermesiyle sürdürülebilmektedir. Bu durumdan ötürü bu araştırmada da uzmanlara başvurulmuş ve görüş sunmayı kabul eden uzmanların katılımıyla araştırma sürdürülmüştür.

Veri toplama süreci Covid-19 sebebiyle okul ve üniversitelerin kapalı olduğu bir döneme denk geldiğinden, araştırma kapsamında yer alan uzmanların tamamına elektronik posta ve sosyal medya yoluyla, uzaktan iletişim yöntemleriyle ulaşılmıştır. Akademisyenlere ulaşabilmek amacıyla üniversitelerin web sitelerinde yer alan akademisyen bilgileri incelenmiş; çocuk gelişimi, okul öncesi eğitimi ve rehberlik ve psikolojik danışma alanında eğitim almış akademisyenlere, araştırma hakkında bilgi ve uzman görüş formu içeren elektronik postalar gönderilmiştir. Akademisyenlerin aksine, öğretmenlere ulaşılabilecek bir veri tabanı bulunamadığından, öğretmenlerle sosyal medya (Whatsapp, Facebook, Twitter, Instagram vb.) öğretmen grupları, eğitim forum siteleri vb. platformlar aracılığıyla iletişim sağlanmıştır. Veri toplama süreci sonunda 388 uzmana ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan uzmanlara dair bilgiler araştırmanın devamında, Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Uzmanların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Demografik Özellik	Frekans (f)	Yüzde (%)
Meslek	Akademisyen	202	52.1
	Öğretmen	186	47.9
	Toplam	388	100
Kıdem	1-10 Yıl Arası	166	42.8
	11-20 Yıl Arası	128	33.0
	21 Yıl ve Üzeri	94	24.2
	Toplam	388	100
Eğitim Düzeyi	Lisans	149	38.4
	Lisansüstü	239	61.6
	Toplam	388	100
Kurum Türü	Devlet	309	79.6
	Vakıf / Özel	79	20.4
	Toplam	388	100
Uzmanlık Alanı	Çocuk Gelişimi	45	11.6
	Okul Öncesi Eğitimi	173	44.6
	Rehberlik ve Psikolojik Danışma	170	43.8
	Toplam	388	100
Cinsiyet	Erkek	71	18.3
	Kadın	317	81.7
	Toplam	388	100

Tablo 1'e bakıldığında araştırma verilerinin toplam 388 uzmandan elde edildiği görülmektedir. Bu uzmanların %52.1'inin mesleği akademisyenlik, %47.9'unun ise öğretmenliktir. Uzmanların %42.8'i 1-10 yıl arası kıdeme, %33'ü 11-20 yıl arası kıdeme, %24.2'si ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Eğitim düzeyini lisans olarak belirten uzmanların oranı %38.4 iken, lisansüstü olarak belirten uzmanların oranı %61.6'dır. Uzmanların %79.6'sı devlet kurumunda, %20.4'ü vakıf/özel kurumda görev yapmaktadır. Uzmanlık alanlarına göre göre gruplandığında %11.6 çocuk

gelişimi alanından, %44.6 okul öncesi eğitimi alanından ve %43.8 rehberlik ve psikolojik danışma alanından uzmanın katıldığı görülmektedir. Son olarak cinsiyet değişkenine göre araştırmaya katılan uzmanların %18.3'ü erkek, %81.7'si ise kadındır.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma kapsamında uzman görüşleri incelendiğinden, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan uzman görüş formu kullanılmıştır. Uzman görüş formunda yer alan okul öncesi dönem kardeş kıskançlığı ölçeği maddelerinin yazılması amacıyla, öncelikle kıskançlık ve kardeş kıskançlığının kuramsal temeli incelenmiş, bu konularda yazılmış çeşitli kitap ve bilimsel makaleler okunmuştur (American Psychiatric Association, 2013; Freud, 2013; Kolak ve Volling, 2011; Dryden, 2009; Bevan, 2006; Clanton, 2006; Guerrero vd., 2004; Parrott, 1991; Pfeiffer ve Wong, 1989 Constantine, 1976). Kıskançlık için yapılmış ve araştırma kapsamında yararlanılabilecek işevuruk tanımların incelenmesinin ardından kıskançlığın çocuklarda yarattığı gözlenebilir değişimlerin ele alındığı çeşitli çalışmalar incelenmiştir (Oral, 2019; Seven, 2019; Arslan Toker ve Sözer Çapan, 2018; Çelik, 2018; Dağcıoğlu, 2018; Şipal vd., 2012; Metin ve Üstün, 2010; Görker vd., 2004; Volling vd., 2002; Miller vd., 2000). Ardından kıskançlığı ve kardeş kıskançlığını ölçmeye yönelik araştırmalar, bu hususta hazırlanan ölçekler, ölçeklerin geliştirilme süreçleri ve ölçekler için yazılan maddeler incelenmiştir (Akan, 2019; Oktaviani ve Tentama, 2019; Kahrıman ve Kanak, 2018; Martinez-Leon vd., 2018; Kurt, 2017; Radev ve Hedrih, 2017; Ata Aktürk ve Demircan, 2016; Elphinston vd., 2011; İnce, 2009; Yiğen, 2005; Çavdar, 2003; Mathes ve Severa, 1981; Tipton vd., 1978). Son olarak okul öncesi kurumlarında görev yapan öğretmenlerle görüşülmüş ve kardeş kıskançlığı yaşadığı bilinen çocuklarda gözlenen durumlar hakkında kısa görüşmeler yapılmıştır. Bu bilgiler ışığında araştırmacı tarafından, okul öncesi dönemdeki bir çocuğun kardeş kıskançlığını ölçmek amacıyla 30 ölçek maddesi yazılmış ve bu maddelerle uzman görüş formu oluşturulmuştur.

Araştırma verilerini toplamak üzere oluşturulan uzman görüş formu Google Formlar ile hazırlanmış ve form başlığı “Kardeş Kıskançlığı Ölçeği Uzman Görüş Formu” olarak belirlenmiştir. İki bölümden oluşan formun ilk bölümünde uzmanlara

yönelik altı demografik bilgi istenmektedir. Formun ikinci bölümünde ise araştırmacı tarafından, okul öncesi dönemdeki bir çocuğun kardeş kıskançlığını ölçmek amacıyla yazılmış 30 madde yer almaktadır. Uzman görüş formunda uzmanlardan 30 ölçek maddesinin her biri için “Tamamen uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç uygun değil” seçeneklerinden birini tercih etmeleri istenmiştir. Formda bu seçenekler dışında farklı bir seçenek veya açıklama yapılabilecek bir alan yer almamaktadır.

Formun birinci bölümünde yer alan ve uzmanların demografik değişkenlerine yönelik olan bir madde aşağıda örneklenmiştir:

Uzmanlık alanınız nedir?

- Çocuk gelişimi
- Okul öncesi eğitimi
- Rehberlik ve psikolojik danışma

Formun ikinci bölümünde yer alan ve kardeş kıskançlığına yönelik olarak yazılan bir madde örneği şu şekildedir:

Yaptığı aile resimlerinde kendisini veya kardeşini aileden uzakta çizer.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

Veri toplama aracının tamamı araştırmanın sonunda, *Ekler* bölümünde yer almaktadır.

2.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada verilerin toplanabilmesi amacıyla ilk olarak uzmanlık alanı çocuk gelişimi, okul öncesi eğitimi ve rehberlik ve psikolojik danışma olan akademisyenlerin bir listesi çıkarılmıştır. Listenin oluşturulması için Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan 2020 yılı üniversite yerleştirme rakamlarını içeren bir belgenin, çocuk gelişimi, okul öncesi eğitimi ve rehberlik ve psikolojik danışma başlıkları altında listelenen üniversiteler belirlenmiştir. Ardından üniversitelerin web sitelerinde, ilgili alanlarda görev yapmakta olan akademisyenlere ilişkin bilgiler incelenmiş ve

belirlenen üç uzmanlık alanında doktora eğitimi alan akademisyenlerin elektronik posta adresleri listelenmiştir. Listedeki tüm akademisyenlere, araştırmanın içeriği hakkında bilgi ve uzman görüş formu içeren elektronik postalar gönderilmiştir. İki haftalık süreç sonunda olumlu veya olumsuz dönütte bulunan akademisyenler listeden çıkarılmış, dönütte bulunmayan akademisyenlere hatırlatma elektronik postaları gönderilmiştir.

Yukarıdaki süreçle eşzamanlı olarak, belirlenen uzmanlık alanları hakkında kurulmuş internet forum siteleri ve sosyal medya gruplarına üye olunmuş ve bu platformlarda yer alan çocuk gelişimi öğretmeni, okul öncesi öğretmeni ve rehber öğretmenlere araştırma içeriği hakkında ulaşılarak veya bu platformlarda araştırma içeriği hakkında bilgilendirici başlıklar açılarak ulaşılmıştır. Ek olarak belirli bölgelere (il/ilçe/köy vb.) özel olarak kurulan sosyal medya öğretmen gruplarına üye olan ve araştırmacı tarafından tanınan öğretmenlerden, bu gruplara araştırma hakkında bilgilendirici bir mesaj ve uzman görüş formu içeren iletiler gönderilmesi hakkında ricada bulunulmuştur. Tüm bu süreç içerisinde, çeşitli neden ve yöntemlerle araştırmacıya ulaşan uzmanlar, merak ettikleri hususlar hakkında bilgilendirilmiştir.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmanın “Ölçek maddelerinin ölçülecek niteliğe uygunluğuna yönelik alınan uzman görüşleri, uzmanların niteliklerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde kurulan birinci problemine yönelik yapılan analizler şu şekildedir.

Araştırmada veri toplamak için kullanılan uzman görüş formu hem demografik bilgilerin hem de maddelere yönelik seçilebilecek üç seçeneğin kategorik olmasından ötürü, sınıflama ölçeği düzeyinde veri toplamaktadır. Bu sebeple araştırmanın birinci problemine yönelik olarak, uzmanların demografik özelliklerine göre görüşleri arasındaki farkın incelenmesi için Ki-kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Ki-kare bağımsızlık testi, Pearson Ki-kare testi veya kısaca Ki-kare testi olarak da bilinen, değişkenler sınıflama düzeyinde olduğunda kullanılabilen ve gözlenen farkların öneminin yanında farkların hangi kategoriler arasında olduğunun da öğrenilebildiği bir istatistiktir (McHugh, 2013; s.143).

Ki-kare analizi için kullanılan formül aşağıdaki gibidir:

$$\chi^2_{(J-1)(K-1)} = \sum_{j=1}^J \sum_{k=1}^K \frac{(f_{gjk} - f_{bjk})^2}{f_{bjk}}$$

f_{gjk} = j satır ve k sütun numaralı hücredeki gözlenen frekans

f_{bjk} = j satır ve k sütun numaralı hücredeki beklenen frekans

$(J-1)(K-1)$ = Serbestlik derecesi

Araştırma kapsamında Ki-kare analizi, uzmanların her bir maddeye yönelik “Tamamen uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç uygun değil” tercihlerinin, demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla kullanılmıştır. Bu amaçla, her bir demografik özellik için, tüm ölçek maddelerine ayrı ayrı Ki-kare uygulanmış ve raporlanmıştır. Uzmanların demografik özelliklerine göre manidar farklılık bulunan ölçek maddelerine, farkın hangi kategorilerde olduğunu belirlemek amacıyla Bonferroni düzeltmesi ile post-hoc uygulanmıştır. Hücreleri karşılaştırma olarak anılan post-hoc tekniğinde, Ki-kare testinden elde edilen hücre değerleri Z dağılımına dönüştürülerek, belirlenen alfa katsayısına karşılık gelen kritik değerler üzerinde karşılaştırılmaktadır (Sharpe, 2015: s.3-4). Bonferroni düzeltmesi ise belirlenen alfa katsayısının yapılacak analiz sayısına bölünmesi şeklinde, analiz sayısının artmasıyla birlikte hatalı şekilde H_0 hipotezinin reddedilmesi anlamına gelen tip-1 hatanın önlenmesi amacıyla kullanılmaktadır (Armstrong, 2014: s.502). Ayrıca manidar farklılık bulunan maddelerde, demografik değişkenin uzman görüşleri arasındaki farklılığa olan etkisinin bulunması amacıyla Cramer’s V etki büyüklüğü hesaplanmıştır. Cramer’s V, Ki-kare analizi sonucunda elde edilen olasılık tablosunun boyutlarından birinin ikiden fazla kategorisi olduğu durumlarda tercih edilmektedir (Volker, 2006: s.665-666). Bu çalışmada tablonun boyutlarından birisi üç kategorili olduğundan, tüm analizlerde Cramer’s V istatistiği kullanılmıştır.

Cramer's V değerini hesaplamak için kullanılan formül Şu Şekildedir:

$$V = \sqrt{\frac{x^2}{n \cdot df}}$$

x^2 : Hesaplanan Ki-kare değeri

n: Toplam gözlem sayısı

df: Serbestlik derecesi

Araştırmada elde edilen Cramer's V değerleri "küçük", "orta" ve "büyük etki" Şeklinde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma, Kim (2017: s.153-154) tarafından, Cohen (1988) kaynağından hesaplanarak oluşturulan ve Cramer's V değerlerinin serbestlik derecesine göre belirlenen kritik değerleri içeren tablo kullanılarak yapılmıştır.

Araştırmanın "Alınan uzman görüşlerinden, bir nitelik sabit tutularak oluşturulan tekil uzman grupları ile o nitelik çeşitlendirilerek oluşturulan karma uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranları arasında manidar farklılık var mıdır?" Şeklinde belirlenen, ikinci problemine yönelik olarak yapılan analizler aşağıda açıklanmıştır.

Araştırmanın ikinci problemi doğrultusunda, uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranlarının karşılaştırılması amacıyla öncelikle uzman grupları oluşturulmuştur. Uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranlarının, gruptaki uzmanların demografik özelliklerinin dağılımına göre, başka bir deyişle grupların tekil ve karma olma durumlarına göre farklılaşmasının incelenebilmesi amacıyla, uzman grupları belirli kriterler dahilinde oluşturulmuştur. Sözü geçen kriterler, araştırmacı tarafından, araştırmanın sınırlarını çizebilmek ve yapılacak olan analizler için uygun veri yapıları elde edebilmek amacıyla belirlenmiştir.

Uzman gruplarının oluşturulmasında göz önünde bulundurulacak kriterler şu şekildedir:

1- Tekil gruplar yalnızca bir demografik özelliğin bir alt boyutundan (meslek örneğinde yalnızca akademisyenlerden veya yalnızca öğretmenlerden), karma gruplar ise aynı özelliğin tüm alt boyutlarından (meslek örneğinde hem akademisyenlerden hem öğretmenlerden) oluşturulmuştur.

2- Uzman sayısının değişimine bağlı farklılaşmadan kaçınabilmek amacıyla, her bir grupta altı uzman yer almış ve karma gruplarda farklı alt boyutlardan uzmanlara eşit sayıda yer verilmiştir (örneğin tekil grupların her birinde altı akademisyen yer alırken karma grupların her birinde üç akademisyen ve üç öğretmen yer almıştır).

3- Yanlılığı önleyebilmek amacıyla, gruplar oluşturulurken son durumda tekil ve karma grup sayılarının birbirine eşit veya yakın (uzman sayılarının dağılımına göre ± 1 adet) olmasına dikkat edilmiştir.

4- Grupların bağımsızlığını sağlayabilmek amacıyla, her uzman yalnızca bir gruba dahil edilmiştir (örneğin tekil grupta yer alan bir akademisyene karma grupta yer verilmemiştir).

5- Gruplar oluşturulurken, yukarıdaki kriterlerin dışında kalan tüm seçimler (seçilen kriter nitelik dışında kalan beş nitelik de dahil) rastgele yapılmıştır. Gruplara belirli kriterler dahilinde rastgele uzman seçimi R programlama dili için geliştirilen RStudio eklentisi kullanılarak yapılmıştır.

6- Bu kriterler dahilinde araştırmaya katılan uzman sayılarına göre oluşturulabilecek en fazla sayıda uzman grubu oluşturulmuştur.

Yukarıdaki kriterler dahilinde, araştırmaya katılan uzmanlar arasından yapılan seçimlerle uzman grupları oluşturulmuştur. Altı demografik değişkenin her biri için tekil ve karma olacak şekilde gruplar oluşturulmasının ardından her bir uzman grubu için içerik geçerlik oranı hesaplanmıştır. İçerik geçerlik oranı, Lawshe yöntemi olarak da bilinen, ölçme aracındaki maddelerin uygunluğunun bir uzman grubu tarafından değerlendirilmesini içeren ve geliştirilen ölçme aracının içerik geçerliğine yönelik kanıt elde edilen bir yöntemdir (Almanasreh vd., 2018: s.3-4).

Bu yöntemle ölçek maddelerine yönelik içerik geçerlik oranı şu formülle hesaplanmaktadır:

$$\dot{I}GO = \frac{n_u - \frac{N}{2}}{\frac{N}{2}}$$

n_u : Maddenin uygun olduğunu belirten uzman sayısı

N: Toplam uzman sayısı

Bu formül ile her maddeye yönelik uzman görüşlerinden -1 ile 1 arasında değişen bir katsayı elde edilmektedir. Bu katsayı, uzmanlarının ne kadarının maddenin uygun olduğu görüşünde bulunduğuna göre değişkenlik gösteriyor olup; -1 ile 0 arasındaki değerler uzmanların çoğunun maddeyi kusurlu bulduğu, 0 ile 1 arasındaki değerler ise uzmanların çoğunun maddeyi kullanılabilir bulunduğunu yansıtmaktadır. Standart bir içerik geçerlik araştırmasında bu değerlerin hesaplanmasının ardından, değerler ölçüt tablolar ile karşılaştırılarak maddenin kullanılıp kullanılmayacağına yönelik karar verilmektedir. Bu çalışmada ise hesaplanan içerik geçerlik oranlarının, uzman gruplarının tekil ve karma olma durumuna göre farklılaşmasını incelemek amacıyla fark analizleri yapılmıştır. Yapılan fark analizlerinde bağımsız değişkenler iki kategoriden (tekil grup ve karma grup) oluştuğundan ve uzman grubu oluşturma kriterlerinde uzman gruplarının bağımsızlığı dikkate alındığından, parametrik teknik olarak Bağımsız Örneklem T-testi kullanılmıştır.

Bağımsız Örneklem T-testi, ortalamalar arası farkın manidarlığını test etmek üzere ortalamaların elde edildiği grupların birbirinden bağımsız olduğu durumlarda kullanılır ve grupların bağımsızlığı dışında, bağımlı değişkenin aralık veya oran düzeyinde ölçülmüş olması, varyansların homojen olması ve -örneklem büyüklüğü 30'un üstündeyse- ham puanların dağılımının normal dağılımdan aşırı sapmamış olması şartlarını içerir (Büyüköztürk vd., 2020(b): s.148-149).

Bağımsız Örneklem T-testi değerini hesaplamak için kullanılan formül aşağıda verilmiştir:

$$T = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{(n_1-1) + (n_2-1)} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}}$$

$\bar{x}_1$ ve $\bar{x}_2$: Birinci ve ikinci grubun puan ortalaması

s_1^2 ve s_2^2 : Birinci ve ikinci grubun varyansı

n_1 ve n_2 : Birinci ve ikinci gruptaki kişi sayısı

Gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranlarının T-testi varsayımlarına uygunluğu gözden geçirilmiş ve uygun olan maddelerde T-testi tercih edilmiştir. Bu varsayımlardan grupların bağımsızlığı ve bağımlı değişkenin aralık veya oran düzeyinde ölçülmüş olması her madde için geçerlidir. Varyansların homojenliği ise Levene F testi sonucuna göre “ortak varyans” veya “ayrı varyans” düzeltilmiş değerlerinin kullanımıyla sağlanmıştır (Büyüköztürk, 2020: s.39-40). Veri sayısının 30’un üstünde olması durumunda, dağılımın normal dağılımdan fazla sapıp saptığını incelemek amacıyla, dağılımın çarpıklık ve basıklık değerleri; ortalama, mod ve medyan değerleri; histogramlar ve Q-Q grafikleri incelenmiştir. Çarpıklık katsayısının kendi standart hatasına oranlanması ve basıklık katsayısının kendi standart hatasına oranlanması ile bu değerler yokluk hipotezine karşı test edilebilir (Tabachnick ve Fidell (2020: s.79-80). Bu araştırmada, öncelikle çarpıklık ve basıklık katsayılarının kendi standart hatalarına oranlanmasıyla elde edilen değerler Z tablosu ile karşılaştırılarak, eldeki dağılımların çarpıklık ve basıklık katsayılarının normal dağılımdan sapma durumu incelenmiştir. Z dağılımına göre sapma göstermeyen dağılımlarda ortalama, mod ve medyan değerleri; histogram ve Q-Q grafiği incelenmiş ve dağılımın normal kabul edilip edilemeyeceğine karar verilmiştir. Z dağılımına göre normal dağılımdan sapma gösteren dağılımlara sahip maddeler ile veri sayısı 30’un altında olan maddelerde ise T-testi kullanılmamıştır.

Bağımsız Örneklem T-testinin varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda parametrik olmayan tekniklerden Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Mann-Whitney U, iki bağımsız gruptan elde edilen dağılımlarda, T-testinin alternatifi olarak ya da T-testinin normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda kullanılabilir (Shavelson, 2016: s.636). Veriler aralık ya da oran ölçeğinde elde edilmiş olmasına rağmen, dağılımın normallik şartlarını karşılamaması durumunda, ölçümlerin sıra değerlerine dönüştürülerek, elde edilen dağılımlar arasındaki farkın manidarlığını test etmede kullanılabilen Mann-Whitney U; iki grubun birbirinden bağımsız olması ve bağımlı değişkenin en az sıralama düzeyinde ölçülmüş olması şartlarını taşımaktadır (Büyüköztürk vd., 2020(b): s.187-188).

Araştırma kapsamında Mann-Whitney U değerini elde etmek için kullanılan formül aşağıda verilmiştir:

$$U_1 = n_1 + n_2 + \frac{n_1(n_1+1)}{2} - \sum R_1$$

$$U_2 = n_1 + n_2 + \frac{n_2(n_2+1)}{2} - \sum R_2$$

n_1 ve n_2 : Birinci ve ikinci gruptaki birey sayısı

$\sum R_1$ ve $\sum R_2$: Birinci ve ikinci gruptaki değerlerin sıra numaraları toplamı

$$Z = \frac{U - \frac{n_1 n_2}{2}}{\sqrt{\frac{n_1 n_2 (n_1 + n_2 + 1)}{12}}}$$

U: Önceki iki formülün herhangi birinden hesaplanan U değeri

n_1 ve n_2 : Birinci ve ikinci gruptaki birey sayısı

Yapılan fark analizleri için SPSS ver. 24 paket programından yararlanılmıştır. Fark analizleri sonucunda, manidar farklılık bulunan maddeler için eta-kare (η^2) etki büyüklüğü hesaplanmış ve raporlanmıştır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkendeki toplam varyansa etkisini gösteren eta-kare, .01 ile .06 aralığında küçük, .06 ile .14 aralığında orta, .14 üzeri değerlerde ise geniş etki büyüklüğü olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2020: s.44).

Bağımsız Örneklem T-testi için eta-kare hesaplama formülü şu şekildedir:

$$\eta^2 = \frac{t^2}{t^2 + sd}$$

t: Hesaplanan T-testi değeri

sd: Serbestlik derecesi

Mann-Whitney U testi için eta-kare hesaplama formülü ise şu şekildedir:

$$\eta^2 = \frac{Z^2}{N - 1}$$

Z: Hesaplanan Z dağılımı değeri

N: Örneklem sayısı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular, tablolar ve yorumları yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN BİRİNCİ PROBLEMİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmaya katılan 388 uzmana, 30 ölçek maddesinin yanı sıra 6 demografik bilgi hakkında soru sorulmuştur. Bunlar uzmanın mesleği, mesleğindeki kıdem yılı, eğitim düzeyi, görev yaptığı kurum türü, uzmanlık alanı ve cinsiyetidir. Her bir ölçek maddesine yönelik uzman görüşlerinin, bu niteliklere göre değişkenlik gösterip göstermediğini inceleyebilmek amacıyla veri yapısına uygun fark testleri yapılmış ve sırasıyla raporlanmıştır.

3.1.1. Uzmanların Mesleğine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanların akademisyen ve öğretmen olmak üzere iki tip mesleği vardır. Bunun yanında maddelere yönelik uzman görüşleri “Tamamen Uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç Uygun Değil” şeklinde üç kategori altında toplandığından, uzman görüşlerinin uzmanın mesleğine göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Aşağıda, mesleğe göre 30 ölçek maddesinin her biri için yapılan Ki-kare analizlerinin raporları yer almaktadır.

Tablo 2. Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	1.0	14.9	84.2
Öğretmen	15.1	38.2	46.8

$\chi^2=64.43$ sd=2 p=.000 V=.41

Tablo 2'ye bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=64.43, p=.000. Post hoc sonuçları, akademisyen ve öğretmen görüşlerinin her üç cevap kategorisinde de farklılaştığını göstermektedir. Akademisyenlerin %84.2'si maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken, bu oran öğretmenlerde %46.8'e düşmektedir. Maddenin hiç uygun olmadığını düşünen akademisyenlerin oranı %1 iken öğretmenlerin %15.1'i maddenin hiç uygun olmadığını yönünde görüş belirtmiştir. Bu madde için hesaplanan etki büyüklüğü .41 olup, mesleğin birinci maddeye getirilen görüşlere etkisinin büyük olduğu belirtilebilir.

Tablo 3. İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	8.4	34.7	56.9
Öğretmen	27.4	36.0	36.6

$\chi^2=28.53$ sd=2 p=.000 V=.27

Tablo 3'e göre, Ki-kare analizi sonucunda ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=28.53, p=.000. Post hoc sonuçları, akademisyen ve öğretmen görüşlerinin "Hiç Uygun Değil" ve "Tamamen Uygun" kategorilerinde farklılaştığını göstermektedir. Akademisyenlerin %56.9'u maddeyi tamamen uygun bulmuşken bu oran öğretmenlerde %36.6'dır. Öğretmenlerin %27.4'ü maddenin hiç uygun olmadığını ifade ederken akademisyenlerde maddenin hiç uygun olmadığını ifade

edenlerin oranı %8.4'tür. Etki büyüklüğü .27 olarak hesaplandığından, mesleğin ikinci maddeye yönelik görüşleri orta düzeyde etkilediği söylenebilir.

Tablo 4. Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	3.0	17.8	79.2
Öğretmen	30.1	19.4	50.5

$\chi^2=56.91$ sd=2 p=.000 V=.38

Ki-kare analizi sonucuna göre, üçüncü maddeye yönelik uzman görüşleri mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaşmıştır, χ^2 (sd=2, n=388)=56.91, p=.000. Post hoc sonuçlarına göre, akademisyen ve öğretmen görüşlerinin “Hiç Uygun Değil” ve “Tamamen Uygun” kategorilerinde farklılaştığı görülmektedir. Tablo 4 incelendiğinde akademisyenlerin %79.2'si maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken öğretmenlerde maddenin tamamen uygun olduğunu düşünenlerin oranının %50.5 olduğu görülebilir. Maddenin uygun olmadığını belirten akademisyenlerin oranı %3'ken bu oranın öğretmenlerde %30.1 olduğu görülmektedir. Etki büyüklüğü .38 olarak hesaplanmış olup, bu değer, mesleğin üçüncü maddeye getirilen uzman görüşlerine büyük bir etkisi olduğunun göstergesidir.

Tablo 5. Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	3.5	16.8	79.7
Öğretmen	17.7	24.7	57.5

$\chi^2=28.97$ sd=2 p=.000 V=.27

Tablo 5'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların mesleğine göre manidar şekilde farklılaştığı

görülebilmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=28.97, p=.000$. Yapılan post hoc analizi sonucuna göre, “Hiç Uygun Değil” ve “Tamamen Uygun” kategorilerinde akademisyen ve öğretmenler arasında bir farklılaşma tespit edilmiştir. Tablo 5’e göre akademisyenlerin %79.7’si maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken %3.5’i hiç uygun olmadığını belirtmektedir. Öğretmenlerde ise maddeyi tamamen uygun bulanların oranı %57.5 iken hiç uygun olmadığını düşünenlerin oranı %17.7’dir Hesaplanan etki büyüklüğünün .27 olması, dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların mesleğinin orta düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 6. Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	17.8	32.7	49.5
Öğretmen	23.7	34.4	41.9

$\chi^2=2.89$ sd=2 p=.235

Yapılan Ki-kare analizinden elde edilen sonuçlar, uzmanların mesleğinin, beşinci maddeye yönelik görüşlerde anlamlı bir farklılığa neden olmadığını göstermektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=2.89, p=.235$. Tablo 6’daki verilere göre akademisyenlerin %49.5’i maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken öğretmenlerde bu oran %41.9’dur. Maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirten akademisyenlerin oranı %32.7, maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirten öğretmenlerin oranı %34.4’tür.

Tablo 7. Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	4.0	17.8	78.2
Öğretmen	15.6	23.1	61.3

$\chi^2=19.03$ sd=2 p=.000 V=.22

Tablo 7'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=19.03, p=.000$. Yapılan post hoc analizi sonucuna göre, “Hiç Uygun Değil” ve “Tamamen Uygun” kategorilerinde akademisyen ve öğretmenler arasında bir farklılaşma tespit edilmiştir. Tablo 7'ye göre akademisyenlerin %78.2'si maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken %4'ü hiç uygun olmadığını belirtmektedir. Öğretmenlerde ise maddeyi tamamen uygun bulanların oranı %61.3 iken hiç uygun olmadığını düşünenlerin oranı %15.6'dır. Hesaplanan etki büyüklüğünün .22 olması, altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların mesleğinin orta düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 8. Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	6.9	20.8	72.3
Öğretmen	31.2	36.6	32.3

$\chi^2=68.39$ sd=2 p=.000 V=.42

Ki-kare analizi sonucunda yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=68.39, p=.000$. Post hoc sonuçları, akademisyen ve öğretmen görüşlerinin tüm kategorilerde farklılaştığını göstermiştir. Tablo 8'e göre akademisyenlerin %72.3'ü yedinci maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken öğretmenlerde bu oran %32.3'e düşmektedir. Yedinci maddenin hiç uygun olmadığını belirten öğretmenlerin oranı %31.2, akademisyenlerin oranı ise %6.9'dur. Etki büyüklüğü .42 olarak hesaplanmış olup, bu değer, mesleğin yedinci maddeye getirilen uzman görüşlerine büyük bir etkisi olduğunun göstergesidir.

Tablo 9. Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	1.5	10.4	88.1
Öğretmen	30.6	25.3	44.1

$\chi^2=93.49$ sd=2 p=.000 V=.49

Tablo 9'a bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=93.49, p=.000. Post hoc analizine göre akademisyen ve öğretmenlerin sekizinci madde yönelik görüşleri tüm cevap kategorilerinde farklılık göstermektedir. Akademisyenlerin %88.1'i maddenin tamamen uygun olduğu görüşüne sahipken, %1.5'i hiç uygun olmadığını düşünmektedir. Öğretmenlerde bu oranlar tamamen uygun olduğunu düşünenlerde %44.1'ken hiç uygun olmadığını düşünenlerde %30.6'dır. Hesaplanan etki büyüklüğünün .49 olması, sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların mesleğinin yüksek düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 10. Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	32.7	30.7	36.6
Öğretmen	29.0	38.2	32.8

$\chi^2=2.41$ sd=2 p=.300

Tablo 10'a bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda uzmanların mesleğine göre dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=2.41, p=.300. Dokuzuncu maddenin tamamen uygun olduğunu düşünen akademisyenlerin oranı %36.6 iken, öğretmenlerin oranı %32.8'dir.

Akademisyenlerin %32.7'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne sahipken bu oran öğretmenlerde %29'dur.

Tablo 11. Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	1.0	7.9	91.1
Öğretmen	15.6	21.5	62.9

$$\chi^2=48.14 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.35$$

Ki-kare analizi sonucunda onuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=48.14, p=.000$. Post hoc analizi akademisyen ve öğretmen görüşlerinin tüm cevap kategorilerinde farklılaştığını göstermektedir. Tablo 11'e göre akademisyenlerin %91.1'i onuncu maddeyi tamamen uygun bulurken, bu oran öğretmenlerde %62.9'a düşmektedir. Öğretmenlerin %21.5'i maddenin düzeltilmesi gerektiğini, %15.6'sı ise hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Akademisyenlerde maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünenlerin oranı %7.9'ken, hiç uygun olmadığını düşünenlerin oranı %1'dir. Hesaplanan etki büyüklüğü .35 olup, bu değer, uzmanların mesleğinin onuncu maddeye yönelik görüşlerini büyük ölçüde etkilediğini göstermektedir.

Tablo 12. On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	14.4	32.7	53.0
Öğretmen	40.3	38.7	21.0

$$\chi^2=51.71 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.37$$

Tablo 12’ye bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda on birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=51.71, p=.000$. Post hoc sonuçlarına göre akademisyen ve öğretmen görüşleri, “Tamamen uygun” ve “Hiç uygun değil” kategorilerinde farklılık göstermektedir. Akademisyenlerin yarısından fazlası (%53) maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken, öğretmenlerde bu oran %21’e düşmektedir. Öğretmenlerin %40.3’ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken, akademisyenlerde bu oranın %14.4 olduğu görülmektedir. Etki büyüklüğü .37 olarak hesaplanmış olup, bu değer mesleğin on birinci maddeye verilen uzman görüşlerini yüksek düzeyde etkilediğini göstermektedir.

Tablo 13. On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	22.3	36.1	41.6
Öğretmen	28.5	33.3	38.2

$\chi^2=1.98$ sd=2 p=.371

Tablo 13’e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda uzmanların mesleğine göre on ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülebilir, $\chi^2(sd=2, n=388)=1.98, p=.371$. On ikinci maddenin tamamen uygun olduğunu düşünen akademisyenlerin oranı %41.6 iken, öğretmenlerin oranı %38.2’dir. Maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünen akademisyenlerin oranı %36.1 iken bu oranın öğretmenlerde %33.3 olduğu görülmektedir. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten akademisyenlerin oranı %22.3 olup, öğretmenlerin oranı %28.5’tir.

Tablo 14. On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	2.0	15.3	82.7
Öğretmen	26.9	29.0	44.1

$\chi^2=73.89$ sd=2 p=.000 V=.44

Tablo 14, Ki-kare analizi sonucunda on üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaşmış olduğunu göstermektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=73.89, p=.000. Post hoc analizine göre uzman görüşleri mesleğe göre her üç kategoride de farklılaşmaktadır. Akademisyenlerin büyük bir bölümü (%82.7) on üçüncü maddenin tamamen uygun olduğu yönünde görüş bildirirken, öğretmenlerin %44.1'i tamamen uygun olduğunu düşünmektedir. Akademisyenlerde maddenin hiç uygun olmadığını belirtenlerin oranı %2 iken, öğretmenlerde bu oran %26.9'a yükselmektedir. Bu madde için hesaplanan etki büyüklüğü .44 olup, bu değer mesleğin getirilen görüşler üzerindeki etkisinin büyük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 15. On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	3.0	22.8	74.3
Öğretmen	22.0	25.3	52.7

$\chi^2=36.38$ sd=2 p=.000 V=.31

Tablo 15'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda on dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=36.38, p=.000. Post hoc analizine göre, mesleğe göre uzman görüşleri "Hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde farklılaşmaktadır. Maddenin uygun olduğunu düşünen akademisyenlerin oranı %74.3'ken maddenin uygun olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %52.7'dir.

Maddeye yönelik “Hiç uygun değil” görüşü belirten öğretmenlerin oranı %22 iken akademisyenlerde bu oranın %3’e düştüğü görülmektedir. Etki büyüklüğü .31 olarak hesaplanan maddede, uzman görüşlerine uzmanlarının mesleğinin etkisinin orta düzeyde olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 16. On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	2.5	5.9	91.6
Öğretmen	18.3	23.7	58.1

$\chi^2 = 59.53$ sd=2 p=.000 V=.39

Tablo 16, Ki-kare analizi sonucunda on beşinci maddeye yönelik getirilen uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=59.53, p=.000. Post hoc sonuçları uzman görüşlerinin tüm cevap kategorilerinde farklılaştığını göstermiştir. Akademisyenlerin çok büyük bir bölümü (%91.6) maddenin tamamen uygun olduğu görüşüyleken öğretmenlerde bu oran %58.1’de kalmıştır. Maddenin uygun olmadığı görüşünde olan akademisyenlerin oranı %2.5, düzeltilmesi gerektiğini düşünen akademisyenlerin oranı %5.9’dur. Öğretmenlerde bu oranlar “Hiç uygun değil” için %18.3, “Düzeltilmeli” için %23.7 olarak hesaplanmıştır. Etki büyüklüğü .39 olduğundan, uzmanların mesleğinin bu maddeye yönelik görüşlerine büyük bir etkisinin olduğu belirtilebilir.

Tablo 17. On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	5.0	17.8	77.2
Öğretmen	25.8	35.5	38.7

$\chi^2 = 64.12$ sd=2 p=.000 V=.41

Tablo 17'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=64.12, p=.000$. Yapılan post hoc analizi bu maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre her üç cevap kategorisinde de farklılaştığını göstermiştir. Tablo 17'ye göre maddenin tamamen uygun olduğunu belirten akademisyenlerin oranı %77.2 iken öğretmenlerde bu oran %38.7'ye düşmektedir. Maddenin uygun olmadığını belirten akademisyenlerin oranı %5'ken öğretmenlerin oranının %25.8 olduğu görülmektedir. Madde için hesaplanan etki büyüklüğü .41 olup, bu değer maddeye yönelik uzman görüşlerine mesleğin etkisinin büyük olduğunu göstermektedir.

Tablo 18. On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	2.0	12.4	85.6
Öğretmen	22.6	23.1	54.3

$$\chi^2=54.51 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.37$$

Tablo 18, Ki-kare analizi sonucunda on yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların mesleğine göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=54.51, p=.000$. Yapılan post hoc analizi, akademisyen ve öğretmen görüşlerinin tüm kategorilerde farklılaştığını göstermiştir. On yedinci maddenin tamamen uygun olduğunu belirten akademisyenlerin oranı %85.6 iken öğretmenlerde bu oranın %54.3 olduğu görülmektedir. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten öğretmenlerin oranı %22.6 iken bu oran akademisyenlerde %2'ye düşmektedir. Etki büyüklüğü .37 olarak hesaplandığından, mesleğin bu maddeye yönelik görüşlere etkisinin büyük olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 19. On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	10.4	33.2	56.4
Öğretmen	29.0	22.6	48.4

$\chi^2 = 22.46$ sd=2 p=.000 V=.24

Ki-kare analizinden elde edilen sonuçlar, on sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermiştir, χ^2 (sd=2, n=388)=22.46, p=.000. Post hoc analizine göre akademisyen ve öğretmen görüşleri “Hiç uygun değil” ve “Düzeltilmeli” kategorilerinde farklılaşmıştır. Tablo 19’a bakıldığında maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünen akademisyenlerin oranının %33.2, öğretmenlerin oranının %22.6 olduğu görülebilir. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten akademisyenlerin oranı %10.4 iken bu oran öğretmenlerde %29’a yükselmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .24 olup, bu değer mesleğin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine etkisinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 20. On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	0.5	13.4	86.1
Öğretmen	29.0	19.4	51.6

$\chi^2 = 74.36$ sd=2 p=.000 V=.44

Tablo 20’ye bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda on dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=74.36, p=.000. Post hoc analizine göre, mesleğe göre uzman görüşleri bu madde için “Tamamen uygun” ve “Hiç uygun değil” kategorilerinde farklılık göstermiştir. Akademisyenlerin büyük bir kısmı (%86.1) maddeyi uygun bulurken, öğretmenlerde bu oranın yarıya yakın (%51.6) olduğu

görülmektedir. Öğretmenlerin %29'u maddenin hiç uygun olmadığını düşünürken akademisyenlerde bu oran %1'in altında kalmıştır. Etki büyüklüğü .44 olup, bu değer mesleğin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine etkisinin büyük olduğunun göstergesidir.

Tablo 21. Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	5.4	15.8	78.7
Öğretmen	26.3	24.2	49.5

$\chi^2=43.56$ sd=2 p=.000 V=.34

Ki-kare analizi sonucunda yirminci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=43.56, p=.000. Post hoc sonuçlarına göre bu maddeye getirilen uzman görüşleri mesleğe göre tüm cevap kategorilerinde farklılık göstermiştir. Tablo 21'e göre akademisyenlerin %78.7'si, öğretmenlerin ise %49.5'i maddenin uygun olduğuna dair görüş bildirmiştir. Maddenin uygun olmadığına dair oranlara bakıldığında, öğretmenlerde %26.3 olan oranın akademisyenlerde %5.4'e düştüğü dikkat çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.34), mesleğin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine etkisinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 22. Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	1.5	20.3	78.2
Öğretmen	24.2	32.8	43.0

$\chi^2= 65.69$ sd=2 p=.000 V=.41

Tablo 22'ye göre Ki-kare analizi sonucunda yirmi birinci maddeye yönelik uzman görüşleri mesleğe göre manidar şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(sd=2, n=388)=65.69$, $p=.000$. Post hoc sonuçlarına göre maddeye yönelik uzman görüşleri uzmanların mesleğine göre her üç cevap kategorisinde de farklılık göstermiştir. Akademisyenlerin %78.2'sinin uygun olarak değerlendirdiği maddeyi öğretmenlerin %43'ü uygun bulmuştur. Öğretmenlerin %24.2'si maddenin hiç uygun olmadığını düşünürken bu oranın akademisyenlerde %1.5'e düştüğü görülmektedir. Etki büyüklüğü .41 olarak hesaplanmış olup, bu maddeye yönelik uzman görüşlerine mesleğin etkisi büyüktür.

Tablo 23. Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	9.9	28.7	61.4
Öğretmen	26.9	27.4	45.7

$\chi^2=19.96$ $sd=2$ $p=.000$ $V=.23$

Tablo 23'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı söylenebilir, $\chi^2(sd=2, n=388)=19.96$, $p=.000$. Post hoc analizi sonuçları uzman görüşlerinin mesleğe göre "Hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde farklılaştığını göstermektedir. Maddenin tamamen uygun olduğunu belirten akademisyenlerin oranı %61.4, öğretmenlerin oranı %45.7'dir. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten akademisyenlerin oranı %9.9, öğretmenlerin oranı ise %26.9'dur. .23 olarak hesaplanan etki büyüklüğüne göre uzmanların mesleğinin bu maddeye yönelik görüşlerine etkisi orta düzeydedir.

Tablo 24. Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	0,5	5,9	93,6
Öğretmen	13,4	17,7	68,8

$\chi^2=43.11$ sd=2 p=.000 V=.33

Tablo 24'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda yirmi üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=43.11, p=.000. Post hoc analizi sonucuna göre maddeye yönelik uzman görüşleri uzmanların mesleğine göre tüm cevap kategorilerinde farklılaşmaktadır. Akademisyenlerin çok büyük bir kısmı olan %93.6'sı yirmi üçüncü maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken bu oran öğretmenlerde %68.8'e düşmektedir. Öğretmenlerin %13.4'ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiş olup, akademisyenler arasında maddenin hiç uygun olmadığını düşünenlerin oranı %1'in altında görünmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .33 olup, bu değere göre maddeye yönelik görüşlere mesleğin etkisinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 25. Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	1.0	15.3	83.7
Öğretmen	21.5	20.4	58.1

$\chi^2=47.95$ sd=2 p=.000 V=.35

Ki-kare analizi sonucunda yirmi dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=47.95, p=.000. Post hoc analizi, mesleğe göre uzman görüşlerinin "Hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde farklılık gösterdiğini ortaya çıkarmıştır. Tablo 25'e

göre maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde olan akademisyenlerin oranı %83.7 iken öğretmenlerin oranı %58.1'dir. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten akademisyenlerin oranı %1 iken bu oran öğretmenlerde %21.5'e yükselmektedir. Etki büyüklüğü .35 olarak hesaplandığından, maddeye yönelik görüşlere uzman mesleğinin büyük bir etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 26. Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	6.4	31.7	61.9
Öğretmen	30.1	22.6	47.3

$\chi^2 = 37.19$ sd=2 p=.000 V=.31

Tablo 26'ya bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda yirmi beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=37.19, p=.000. Yapılan post hoc analizi bu maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre her üç kategoride de farklılaştığını göstermektedir. Akademisyenlerin %61.9'u maddenin uygun olduğunu düşünürken öğretmenlerin %47.3'ü maddenin uygun olduğunu belirtmiştir. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten öğretmenlerin oranı %30.1'ken bu oranın akademisyenlerde %6.4'e düştüğü dikkat çekmektedir. Etki büyüklüğü değeri .31 olduğundan, maddeye yönelik uzman görüşlerine mesleğin orta düzeyde bir etkisi olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	1.5	11.9	86.6
Öğretmen	26.3	22.0	51.6

$\chi^2 = 67.62$ sd=2 p=.000 V=.42

Tablo 27, Ki-kare analizi sonucunda yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların mesleğine göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=67.62, p=.000$. Post hoc sonucuna göre akademisyen ve öğretmen görüşleri arasında tüm kategorilerde farklılık vardır. Maddenin uygun olduğu görüşünde olan akademisyenlerin oranı %86.6 iken öğretmenlerde bu oran %51.6'ya düşmektedir. Maddenin hiç uygun olmadığını düşünen öğretmenlerin oranı %26.3 iken akademisyenlerde bu oranın %1.5 olduğu görülmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğüne göre (.42), mesleğin bu maddeye yönelik görüşlere etkisi büyüktür.

Tablo 28. Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	16.3	43.6	40.1
Öğretmen	23.7	47.3	29.0

$\chi^2=6.32$ sd=2 p=.042 V=.13

Tablo 28'e göre Ki-kare analizi sonucunda yirmi yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı söylenebilir, $\chi^2(sd=2, n=388)=6.32, p=.042$. Post hoc analizi bu farkın yalnızca "Tamamen uygun" kategorisinde olduğunu göstermektedir. Akademisyenlerde maddenin tamamen uygun olduğunu belirtenlerin oranı %40.1, öğretmenlerde ise %29'dur. Etki büyüklüğü .13 olduğundan, mesleğin maddeye yönelik görüşlere etkisinin küçük olduğu söylenebilir.

Tablo 29. Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	3.0	19.8	77.2
Öğretmen	32.3	31.2	36.6

$\chi^2= 81.54$ sd=2 p=.000 V=.46

Tablo 29'a bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda yirmi sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=81.54, p=.000$. Post hoc analizi akademisyen ve öğretmen görüşlerinin tüm kategorilerde farklı olduğunu göstermektedir. Akademisyenlerin %77.2'si madde için uygun görüşü bildirirken öğretmenlerin yalnızca %36.6'sı maddenin uygun olduğu düşüncesindedir. Akademisyenlerin %3'ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oran öğretmenlerde %32.3'tür. Etki büyüklüğü .46 olarak hesaplandığından, bu maddeye yönelik uzman görüşlerine mesleğin büyük bir etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 30. Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	10.9	23.3	65.8
Öğretmen	18.3	24.7	57.0

$\chi^2 = 4.99$ sd=2 p=.083

Tablo 30'a göre, mesleğe göre yirmi dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(sd=2, n=388)=4.99, p=.083$. Akademisyenlerde maddenin uygun olduğunu düşünenlerin oranı %65.8 iken öğretmenlerde bu oranın %57 olduğu görülmektedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olan akademisyenlerin oranı %10.9 iken öğretmenlerin oranı %18.3'tür.

Tablo 31. Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Mesleğe Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Meslek	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Akademisyen	4.0	17.8	78.2
Öğretmen	28.0	19.9	52.2

$\chi^2 = 46.29$ sd=2 p=.000 V=.35

Tablo 31'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda otuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin mesleğe göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=46.29, p=.000$. Post hoc sonucuna göre uzman görüşleri mesleğe göre "Hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde farklılaşmaktadır. Maddenin tamamen uygun olduğunu belirten akademisyenlerin oranı %78.2 iken öğretmenlerin oranı %52.2'dir. Akademisyenlerin %4'ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken öğretmenlerde bu oranın %28'e yükseldiği görülmektedir. Bu madde için .35 etki büyüklüğü hesaplanmış olduğundan, mesleğin maddeye yönelik görüşlere büyük bir etkisi olduğu belirtilebilir.

3.1.2. Uzmanların Kıdemine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar

Araştırmada uzman görüşü alabilmek amacıyla hazırlanan uzman görüş formunda, uzmanlara seçenek olarak verilen kıdem aralıkları "1-5 yıl", "6-10 yıl", "11-15 yıl", "16-20 yıl", "21-25 yıl" ve "26 yıl ve üzeri" şeklinde hazırlanmıştır. Ek olarak maddelere yönelik uzman görüşleri "Tamamen Uygun", "Düzeltilmeli" ve "Hiç Uygun Değil" şeklinde üç kategori altında toplandığından, uzman görüşlerinin uzmanın kıdemine göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Analizden, beklenen değerın 5'in altında olduğu hücre sayısı toplam hücre sayısının %20'sinden fazla olan sonuçlar elde edildiğinden, kategori birleştirme şeklinde bir çözüm yoluna gidilmiştir. Büyüköztürk (2020: s.158-159)'e göre bu tip bir sonuçla karşılaşıldığında örneklem artırılabilir, örneklem artırmak mümkün değilse ve mantıklı ise kategorilerde birleştirme yapılabilir veya sorunlu kategori analiz dışı bırakılabilir. Bu bilgi çerçevesinde kıdem verileri 1-10 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri olmak üzere üç kategoride birleştirilmiş ve ardından analiz tekrarlanmıştır. Araştırmanın devamında, her bir madde için kıdeme göre yapılmış Ki-kare analizleri sırasıyla raporlanmıştır.

Tablo 32. Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	5.4	34.3	60.2
11-20 Yıl	13.3	19.5	67.2
21 Yıl ve Üzeri	4.3	20.2	75.5

$$\chi^2 = 17.56 \text{ sd}=4 \text{ p}=.002 \text{ V}=.15$$

Tablo 32'ye göre Ki-kare analizi sonucunda birinci maddeye yönelik uzman görüşleri kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=17.56$, $p=.002$. Post hoc sonuçları, “Düzeltilmeli” kategorisinde 1-10 yıl kıdeme sahip uzmanların (%34.3) görüşlerinin kalan uzmanlardan farklılaştığını gösterirken, 11-20 yıl kıdeme sahip (%19.5) ve 21 ve üzeri yıl kıdeme sahip (%20.2) uzmanların görüşlerinin farklılaşmadığını göstermektedir. Aynı zamanda “Tamamen uygun” kategorisinde 1-10 yıl kıdeme sahip uzmanların oranı (%60.2) ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların oranınının (%75.5) farklılaştığı görülmektedir. Madde için hesaplanan etki büyüklüğü .15 olduğundan, kıdemin uzman görüşlerine orta düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 33. İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	19.3	39.2	41.6
11-20 Yıl	19.5	32.8	47.7
21 Yıl ve Üzeri	11.7	31.9	56.4

$$\chi^2 = 6.44 \text{ sd}=4 \text{ p}=.169$$

Tablo 33'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=6.44$, $p=.169$. Tablo değerleri incelendiğinde uzmanların kıdemine

göre görüşlerinin oranının birbirine yakınlığı dikkat çekmektedir. 1-10 yıl kıdeme sahip uzmanların %19.3'ü maddenin hiç uygun olmadığı yönünde görüş bildirirken, bu oran 11-20 yıl kıdeme sahip uzmanlarda %19.5'tir. 11-20 yıl kıdeme sahip uzmanların %32.8'i maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirtirken, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %31.9'u düzeltilmeli yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 34. Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	18.1	19.9	62.0
11-20 Yıl	18.0	21.1	60.9
21 Yıl ve Üzeri	16.0	18.6	65.5

$\chi^2 = 8.32$ sd=4 p=.081

Tablo 34, uzmanların kıdemine göre üçüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=8.32, p=.081$. Sonuçlar incelendiğinde 1-10 yıl kıdeme sahip uzmanların %18.1'inin maddenin hiç uygun olmadığını belirttiği, bu oranın 11-20 yıl kıdeme sahip uzmanlarda benzer şekilde %18 olduğu ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda da %16 olduğu görülmektedir. Maddenin tamamen uygun olduğunu düşünen 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların oranı %62 iken, 11-20 yıl kıdeme sahip uzmanların oranı %60.9, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların oranı %65.5'tir. Bu açıdan kıdeme göre üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin benzer dağılımları gösterdiği söylenebilir.

Tablo 35. Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	8.4	24.7	66.9
11-20 Yıl	13.3	18.0	68.8
21 Yıl ve Üzeri	9.6	17.0	73.4

$$\chi^2 = 4.45 \text{ sd}=4 \text{ p}=.348$$

Tablo 35'e göre, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=4.45$, $p=.348$. Elde edilen bulgulara göre 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %8.4'ü, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olanların oranı benzer şekilde %9.6'sı, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların ise %13.3'ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiştir. Bu oranlar tamamen uygun kategorisinde 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %66.9, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %68.8 ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %73.4'tür. Bu maddeye yönelik uzman görüşleri dağılımı kıdeme göre dengeli görünmektedir.

Tablo 36. Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	18.7	33.1	48.2
11-20 Yıl	21.1	30.5	48.6
21 Yıl ve Üzeri	23.4	38.3	38.8

$$\chi^2 = 3.23 \text{ sd}=4 \text{ p}=.520$$

Tablo 36'ya bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre beşinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=3.23$, $p=.520$. Maddenin hiç uygun olmadığını belirten uzmanların oranı 1-10 yıl kıdeme sahip uzmanların arasında %18.7, 11-20 yıl arası kıdeme sahip

uzmanların arasında %21.1, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların arasında ise %23.4 olarak görünmektedir. Bu oranlar maddenin düzeltilmesi gerektiği kategorisindeki uzmanlarda aynı sırayla %33.1, %30.5 ve %38.3 olurken, tamamen uygun olduğu kategorisindeki uzmanlarda yine aynı sırayla %48.2, %48.6 ve %38.8 olmuştur. Maddeye yönelik görüşlerde uzmanların kıdemine göre belirgin farklar gözlenmemiştir.

Tablo 37. Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	6.6	22.3	71.1
11-20 Yıl	14.1	20.3	65.6
21 Yıl ve Üzeri	8.5	17.0	74.5

$\chi^2 = 5.79$ sd=4 p=.215

Tablo 37'ye göre, uzmanların kıdemine göre altıncı maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, χ^2 (sd=4, n=388)=5.79, p=.215. Tabloya göre 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %6.6'sı, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %14.1'i, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %8.5'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde olan uzmanların oranı ise 1-10 yıl arası kıdeme sahiplerde %71.1, 11-20 yıl arası kıdeme sahiplerde %65.6, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiplerde ise %74.5'tir. Görüşlerin kıdeme göre oranları birbirine yakın olduğundan manidar bir farklılığa rastlanmamış olduğu belirtilebilir.

Tablo 38. Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	23.5	33.1	43.4
11-20 Yıl	18.8	22.7	58.6
21 Yıl ve Üzeri	9.6	27.7	62.8

$$\chi^2=14.43 \text{ sd}=4 \text{ p}=.006 \text{ V}=.14$$

Tablo 38'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=14.43$, $p=.006$. Post hoc analizi, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar arasında maddenin hiç uygun olmadığını belirtenler (%23.5) ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlar arasında maddenin hiç uygun olmadığını belirtenler (%9.6) arasında farklılık olduğunu göstermektedir. 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar arasında maddenin hiç uygun olmadığını belirtenler (%18.8) her iki gruptan da farklılaşmamaktadır. Aynı zamanda maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde olan 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların oranı (%43.4) da 11-20 yıl arası kıdeme sahip (%58.6) ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip (%62.8) uzmanların oranından manidar şekilde farklılaşmaktadır. Hesaplanan etki büyüklüğü .14 olup, uzmanların kıdeminin yedinci maddeye yönelik yorumlarına düşük düzeyde etki ettiği söylenebilir.

Tablo 39. Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	18.1	24.7	57.2
11-20 Yıl	18.8	14.8	66.4
21 Yıl ve Üzeri	6.4	8.5	85.1

$$\chi^2=23.37 \text{ sd}=4 \text{ p}=.000 \text{ V}=.17$$

Tablo 39'a göre Ki-kare analizi sonucunda sekizinci maddeye yönelik uzman görüşleri kıdeme göre manidar şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(sd=4, n=388)=23.37$, $p=.000$. Post hoc sonuçlarına göre 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların sekizinci maddenin hiç uygun olmadığına yönelik görüşleri (%6.4), 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlara (%18.1) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlara (%18.8) göre anlamlı bir şekilde farklıdır. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar (%24.7) ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların (%8.5) farklılaştığı görülmektedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde ise hiç uygun olmadığı görüşüne benzer şekilde 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların (%85.1), 1-10 yıl arası kıdeme sahip (%57.2) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip (%66.4) uzmanlardan farklılaştığı görülmektedir. Sekizinci madde için hesaplanan etki büyüklüğü .17 olup, bu değer kıdemin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine orta düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 40. Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	23.5	41.0	35.5
11-20 Yıl	32.0	32.0	35.9
21 Yıl ve Üzeri	42.6	25.5	31.9

$$\chi^2 = 11.87 \text{ sd}=4 \text{ p}=.018 \text{ V}=.12$$

Tablo 40, dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, $\chi^2(sd=4, n= 388)=11.87$, $p=.018$. Post hoc analizine göre “Hiç uygun değil” ve “Düzeltilmeli” kategorilerinde 1-10 yıl kıdeme sahip uzmanlar ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlar arasında anlamlı bir fark vardır. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %23.5’i maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oran 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %42.6’dır. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %41’i maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünderken 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda bu oran %25.5’tir. Hesaplanan etki büyüklüğü .12 olup, kıdem bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki etmiştir.

Tablo 41. Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	6.6	19.9	73.5
11-20 Yıl	12.5	9.4	78.1
21 Yıl ve Üzeri	4.3	8.5	87.2

$$\chi^2=14.98 \text{ sd}=4 \text{ p}=.005 \text{ V}=.14$$

Tablo 41'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda onuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n= 388)=14.98, p=.005$. Post hoc analizi, maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların (%19.9) 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar (%9.4) ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlardan (%8.5) anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde ise 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların (%73.5) 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlardan (%87.1) anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Etki büyüklüğü .14 olduğundan, kıdemin onuncu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 42. On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	26.4	43.5	30.1
11-20 Yıl	28.9	29.7	41.4
21 Yıl ve Üzeri	24.5	27.7	47.9

$$\chi^2= 11.69 \text{ sd}=4 \text{ p}=.020 \text{ V}=.12$$

Tablo 42'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=11.69, p=.020$. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %43.5'i

maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünderken, bu oran 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %29.7, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %27.7'dir. Post hoc analizine göre 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar ile diğer iki grup uzman arasındaki bu oran farkı manidardır. Bunun yanında maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların oranı (%30.1) ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların oranı (%47.9) arasında da manidar bir fark bulunmaktadır. Etki büyüklüğü .12 olarak hesaplandığından, kıdemin on birinci maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiği söylenebilir.

Tablo 43. On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	19.9	33.1	47.0
11-20 Yıl	27.3	34.4	38.3
21 Yıl ve Üzeri	31.9	38.3	29.8

$\chi^2 = 8.82$ sd=4 p=.066

Tablo 43'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre on ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=388)=8.82, p=.066. Tablo 43'e göre 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %19.9'u maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oran 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %27.3, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %31.9'dur. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %47'si maddeyi tamamen uygun bulurken, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %38.3'ü, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %29.8'i maddeyi uygun bulmuştur.

Tablo 44. On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	16.9	26.5	56.6
11-20 Yıl	14.8	18.0	67.2
21 Yıl ve Üzeri	7.4	19.1	73.4

$$\chi^2=9.68 \text{ sd}=4 \text{ p}=.046 \text{ V}=.11$$

Tablo 44'te, Ki-kare analizi sonucunda, on üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanların kıdemine göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=9.68, p=.046$. Post hoc analizi yalnızca 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar ile 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlar arasında maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde bir farklılaşma oluştuğunu göstermektedir. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %56.6'sı maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken bu oranın 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %73.4'e çıktığı görülmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .11 olduğundan, kıdem in on üçüncü maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiği söylenebilir.

Tablo 45. On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	13.3	22.9	63.9
11-20 Yıl	14.1	22.7	63.3
21 Yıl ve Üzeri	7.4	27.7	64.9

$$\chi^2= 3.00 \text{ sd}=4 \text{ p}=.558$$

Ki-kare analizi sonucuna göre, uzmanların kıdemine göre on dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=3.00, p=.558$. Tablo 45'e bakıldığında, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %13.3'ünün, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %14.1'inin, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların

ise %7.4'ünün maddenin hiç uygun olmadığını belirttiği görülebilir. Bu oranlar maddenin tamamen uygun olduğu görüşündeki uzmanlarda daha da yakınlaşıp, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %63.9, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %63.3, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda ise %64.9 olmuştur.

Tablo 46. On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	7.8	19.3	72.9
11-20 Yıl	15.6	12.5	71.9
21 Yıl ve Üzeri	6.4	8.5	85.1

$\chi^2 = 12.86$ sd=4 p=.012

Tablo 46'ya göre, Ki-kare analizi sonucunda on beşinci maddeye yönelik uzman görüşleri kıdeme göre manidar bir şekilde farklıdır, χ^2 (sd=4, n=388)=12.86, p=.012. Fakat post hoc analizine bakıldığında, uzman görüşlerinin kıdeme göre herhangi bir cevap kategorisinde farklılaşmadığı görülmektedir. Bu ikilem, post hoc analizinde Bonferroni düzeltmesinin kullanılmasıyla tip-1 hatadan kaçınılmasından kaynaklı olabilir. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %7.8'i, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %15.6'sı, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %6.4'ü on beşinci maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü ise 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %72.9'u, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %71.9'u, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %85.1'i paylaşmaktadır.

Tablo 47. On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	19.3	30.1	50.6
11-20 Yıl	16.4	26.6	57.0
21 Yıl ve Üzeri	5.3	19.1	75.5

$$\chi^2=17.29 \text{ sd}=4 \text{ p}=.002 \text{ V}=.15$$

Tablo 47, Ki-kare analizi sonucunda on altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların kıdemine göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=17.29, p=.002$. Post hoc analizine göre 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlar “Tamamen uygun” cevap kategorisinde (%75.5) 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%50.6) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%57) manidar şekilde farklılaşmıştır. Yine 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlar “Hiç uygun değil” kategorisinde (%5.3) de 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%19.3) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%16.4) manidar şekilde farklılaşmıştır. Madde için etki büyüklüğü değeri .15 olarak hesaplandığından, uzmanların kıdeminin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine orta düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 48. On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	12.0	20.5	67.5
11-20 Yıl	17.2	17.2	65.6
21 Yıl ve Üzeri	4.3	12.8	83.0

$$\chi^2=12.42 \text{ sd}=4 \text{ p}=.014 \text{ V}=.13$$

Tablo 48’e göre on yedinci maddeye yönelik uzman görüşleri kıdeme göre manidar bir şekilde farklıdır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=12.42, p=.014$. 11-20 yıl arası kıdeme

sahip uzmanların %17.2'si maddenin hiç uygun olmadığını düşünürken 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %4.3'ü hiç uygun olmadığı görüşündedir ve post hoc analizi bu farklılığın manidar olduğunu göstermektedir. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %12'si maddenin hiç uygun olmadığını düşünürken bu oran diğer iki gruptan farklılaşmamaktadır. Tamamen uygun görüşünü ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %83'ü tercih etmiş olup bu oran 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%67.5) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%65.6) manidar bir şekilde farklılaşmıştır. Hesaplanan etki büyüklüğü .13 olup, bu değer kıdemin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki ettiğinin göstergesidir.

Tablo 49. On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	18.1	25.3	56.6
11-20 Yıl	22.7	25.0	52.3
21 Yıl ve Üzeri	17.0	37.2	45.7

$$\chi^2 = 6.17 \text{ sd}=4 \text{ p}=.187$$

Tablo 49'a göre, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre on sekizinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=6.17, p=.187$. Tablo 49, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %56.6'sının, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %52.3'ünün, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %45.7'sinin maddenin tamamen uygun olduğunu düşündüğünü; 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %18.1'inin, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %22.7'sinin, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %17'sinin maddenin hiç uygun olmadığını belirttiğini göstermektedir.

Tablo 50. On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	15.7	18.7	65.7
11-20 Yıl	18.0	15.6	66.4
21 Yıl ve Üzeri	6.4	12.8	80.9

$$\chi^2=9.19 \text{ sd}=4 \text{ p}=.057$$

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların kıdemine göre on dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=9.19, p=.057$. Tablo 50'ye göre tamamen uygun cevap kategorisinde 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %65.7'si, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %66.4'ü, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %80.9'u yer almıştır. Hiç uygun değil kategorisinde ise 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %15.7'si, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %18'i ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %6.4'ü bulunmaktadır. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %18.7'si maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirtirken, bu görüşe 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %15.6'sı, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %12.8'si sahiptir.

Tablo 51. Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	16.9	25.9	57.2
11-20 Yıl	21.9	10.9	67.2
21 Yıl ve Üzeri	4.3	21.3	74.5

$$\chi^2=22.48 \text{ sd}=4 \text{ p}=.000 \text{ V}=.17$$

Tablo 51'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirminci maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=22.48, p=.000$. Post hoc analizine göre yirminci maddeye 21 yıl ve

üzeri kıdeme sahip uzmanların %4.3'ü hiç uygun değil görüşünde bulunarak, bu kategoride 1-10 yıl (%16.9) ve 11-20 yıl (%21.9) arası kıdeme sahip uzmanlardan manidar bir şekilde farklılaşmıştır. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşüne ise 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %57.2'si sahip olarak, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %74.5'inden manidar bir şekilde ayrılmıştır. Aynı kategoride 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar diğer iki uzman grubundan farklılaşmamıştır. Hesaplanan etki büyüklüğü .17 olduğundan, uzmanların kıdeminin yirminci maddeye yönelik görüşlerine orta düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 52. Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	12.0	33.1	54.8
11-20 Yıl	18.0	21.9	60.2
21 Yıl ve Üzeri	5.3	20.2	74.5

$\chi^2=16.08$ sd=4 p=.003 V=.14

Tablo 52'ye göre Ki-kare analizi sonucunda yirmi birinci maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanların kıdeminde göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır, χ^2 (sd=4, n=388)=16.08, p=.003. Post hoc analizi, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların (%18), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlardan (%5.3) maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde farklılaştığını göstermektedir. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar ise (%12) her iki gruptan da farklılaşmamaktadır. Tamamen uygun kategorisinde 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %54.8'i bulunurken bu oranın 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %74.5 olduğu ve manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu kategoride ise 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar diğer iki uzman grubundan anlamlı şekilde farklılaşmamıştır. Madde için .14 etki büyüklüğü hesaplanmış olduğundan, kıdemin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki ettiği sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 53. Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	18.1	29.5	52.4
11-20 Yıl	21.9	22.7	55.5
21 Yıl ve Üzeri	12.8	33.0	54.3

$$\chi^2=4.88 \text{ sd}=4 \text{ p}=.299$$

Ki-kare analizi sonucuna göre, uzmanların kıdemine göre yirmi ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=4.88$, $p=.299$. Tablo 53, maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %52.4'ünün, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %55.5'inin, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %54.3'ünün yer aldığını göstermektedir. Bunun yanında 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %18.1'i, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %21.9'u, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %12.8'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü belirtmiştir.

Tablo 54. Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	7.2	12.0	80.7
11-20 Yıl	10.2	10.9	78.9
21 Yıl ve Üzeri	1.1	11.7	87.2

$$\chi^2=7.38 \text{ sd}=4 \text{ p}=.117$$

Tablo 54'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre yirmi üçüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=7.38$, $p=.117$. 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %87.2'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken bu oran 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda %78.9, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda

%80.7'dir. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %7.2'si, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %10.2'si ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %1.1'i yirmi üçüncü maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiştir.

Tablo 55. Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	10.8	21.1	68.1
11-20 Yıl	14.1	13.3	72.7
21 Yıl ve Üzeri	6.4	18.1	75.5

$\chi^2=5.94$ sd=4 p=.203

Tablo 55'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdeme göre yirmi dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=388)=5.94, p=.203. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %68.1'i, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %72.7'si, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %75.5'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olan uzmanlar arasında, 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %10.8'i, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %14.1'i, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %6.4'ü yer almaktadır.

Tablo 56. Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	18.1	25.3	56.6
11-20 Yıl	22.7	23.4	53.9
21 Yıl ve Üzeri	10.6	36.2	53.2

$\chi^2=8.23$ sd=4 p=.084

Tablo 56'ya bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda kıdeme göre yirmi beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=8.23, p=.084$. Tabloya göre yirmi beşinci maddenin tamamen uygun olduğunu düşünen uzmanlar arasında 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %56.6'sı, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %53.9'u, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %53.2'si bulunmaktadır. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %18.1'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlarda bu oran %22.7, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda ise %10.6'dır. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde yer alan uzman oranları da birbirine yakın görünüyor olup; 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların oranı %25.3, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların oranı %23.4, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların oranı %36.2'dir.

Tablo 57. Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	15.7	20.5	63.9
11-20 Yıl	16.4	14.1	69.5
21 Yıl ve Üzeri	5.3	13.8	80.9

$$\chi^2=10.97 \text{ sd}=4 \text{ p}=.027 \text{ V}=.12$$

Tablo 57'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=10.97, p=.027$. Post hoc analizine göre, 1-10 yıl arası ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların yaklaşık %16'sının "Hiç uygun değil" olarak görüş bildirdiği maddeye 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %5.3'ü "Hiç uygun değil" diyerek her iki gruptan da manidar bir şekilde farklılaşmıştır. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %63.9'u maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken bu oran 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlarda %80.9 olmuş ve iki grup birbirinden farklılaşırken 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar her iki gruptan da farklılaşmamıştır. .12 olarak hesaplanan etki büyüklüğü, kıdemin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 58. Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	15.7	50.0	34.3
11-20 Yıl	21.1	41.4	37.5
21 Yıl ve Üzeri	25.5	42.6	31.9

$$\chi^2=4.99 \text{ sd}=4 \text{ p}=.288$$

Tablo 58'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre yirmi yedinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=4.99, p=.288$. Tabloya göre maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %15.7'si, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %21.1'i, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %25.5'i sahiptir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde ise 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %34.3'ü, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %37.5'i, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların ise %31.9'u bulunmaktadır.

Tablo 59. Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	19.3	30.1	50.6
11-20 Yıl	21.9	22.7	55.5
21 Yıl ve Üzeri	6.4	20.2	73.4

$$\chi^2=16.94 \text{ sd}=4 \text{ p}=.002 \text{ V}=.15$$

Tablo 59'da, yirmi sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklı olduğu görülmektedir $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=16.94, p=.002$. Post hoc analizi "Tamamen uygun" ve "Hiç uygun değil" kategorilerinin her ikisinde de 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların diğer iki uzman grubundan manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Maddenin hiç uygun olmadığını düşünen uzmanlar

arasında 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %6.4'ü yer alırken 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %19.3'ü, 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanların ise %21.9'u yer almaktadır. Bu oranlar maddenin tamamen uygun olduğu görüşündeki uzmanlarda 21 yıl ve üzeri kıdemde %73.4 olurken 1-10 yıl arası kıdemde %50.6, 11-20 yıl arası kıdemde %55.5 olmuştur. Etki büyüklüğü .15 olarak hesaplanmış olup, bu değer yirmi sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerine kıdemin orta düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 60. Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	8.4	23.5	68.1
11-20 Yıl	18.8	21.9	59.4
21 Yıl ve Üzeri	19.1	27.7	53.2

$\chi^2=10.34$ sd=4 p=.035 V=.12

Tablo 60'a bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=388)=10.34, p=.035. Post hoc analizi bu farkın yalnızca maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olan uzmanlar arasında olduğunu göstermektedir. 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların %8.4'ü yirmi dokuzuncu maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde bulunarak, 11-20 yıl arası kıdeme sahip (%18.8) ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip (%19.1) uzmanlardan ayrılmıştır. Madde için hesaplanan etki büyüklüğü .12 olduğundan, kıdemin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki gösterdiği belirtilebilir.

Tablo 61. Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kıdeme Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kıdem	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
1-10 Yıl	16.3	22.3	61.4
11-20 Yıl	20.3	18.0	61.7
21 Yıl ve Üzeri	7.4	13.8	78.7

$$\chi^2=11.47 \text{ sd}=4 \text{ p}=.022 \text{ V}=.12$$

Ki-kare analizi sonucunda otuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin kıdeme göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmüştür, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=11.47$, $p=.022$. Post hoc analizine göre 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanların %78.7'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde birleşerek 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%61.4) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%61.7) farklılaşırken; %7.4'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü belirterek 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%16.3) ve 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan (%20.3) farklılaşmıştır. Hesaplanan etki büyüklüğünün .12 olması, kıdemin otuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

3.1.3. Uzmanların Eğitim Düzeyine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar

Uzmanlara gönderilen uzman görüş formunda, eğitim düzeyi seçenekleri “Lisans”, “Yüksek Lisans” ve “Doktora” olarak belirlenmiştir. Bunun yanında maddelere yönelik uzman görüşleri “Tamamen Uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç Uygun Değil” şeklinde üç kategori altında toplandığından, uzman görüşlerinin uzmanın eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Test sonuçlarında beklenen değerin 5'in altında olduğu hücre miktarı %20'nin üzerinde olan sonuçlar elde edilmiştir. Bu soruna çözüm olarak değişkenlerde mantıklı ise birleştirme yapılabilir (Büyüköztürk, 2020: s.158-159) Bu değerleri içeren “Yüksek lisans” kategorisi “Doktora” ile birleştirilmiş ve eğitim düzeyindeki değişkenler “Lisans” ve “Lisansüstü” olarak yeniden adlandırılmış, ardından Ki-kare analizi tekrarlanmıştır.

Tablo 62. Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	16.8	40.9	42.3
Lisansüstü	2.1	16.7	81.2

$\chi^2=67.21$ sd=2 p=.000 V=.42

Tablo 62’de, Ki-kare analizi sonucunda birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=67.21, p=.000. Post hoc analizi, görüşlerin eğitim düzeyine göre her üç kategoride de farklılaştığını göstermektedir. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %16.8’i, lisansüstü olan uzmanların %2.1’i maddenin hiç uygun olmadığını; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %40.9’u, lisansüstü olan uzmanların %16.7’si maddenin düzeltilmesi gerektiğini; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %42.3’ü, lisansüstü olan uzmanların ise %81.2’si maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Etki büyüklüğü .42 olarak hesaplandığından, eğitim düzeyinin bu maddeye yönelik yüksek düzeyde etkisi olduğu söylenebilir.

Tablo 63. İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	31.5	36.9	31.5
Lisansüstü	8.8	34.3	56.9

$\chi^2=39.81$ sd=2 p=.000 V=.32

Tablo 63’e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=39.81, p=.000. Lisans mezunu olan uzmanların %31.5’i maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken lisansüstü mezunu olan uzmanların %8.8’i bu görüşe sahiptir. Eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların

%56.9’u maddenin uygun olduğu görüşünderken lisans mezunu uzmanlarda bu oranın %31.5’e düştüğü görülmektedir. Post hoc analizine göre her iki kategoride oluşan farklar manidardır. Hesaplanan etki büyüklüğü .32 olup, bu değer eğitim düzeyinin bu maddeye yönelik görüşleri orta düzeyde etkilediğini göstermektedir.

Tablo 64. Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	32.2	18.8	49.0
Lisansüstü	5.9	18.4	75.7

$$\chi^2=49.93 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.36$$

Ki-kare analizine göre, üçüncü maddeye yönelik uzman görüşleri eğitim düzeyine göre manidar bir şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=49.93, p=.000$. Post hoc analizi uzman görüşlerinin “Tamamen uygun” ve “Hiç uygun değil” kategorilerinde farklılaştığını göstermektedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde olan lisansüstü mezunu uzmanların oranı %75.7 iken, bu oran lisans mezunu uzmanlarda %49’dur. Eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %5.9’u maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken, bu görüşe lisans mezunu uzmanların %32.2’si sahiptir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.36) bu maddeye yönelik görüşlere eğitim düzeyinin yüksek düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 65. Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	20.8	22.8	56.4
Lisansüstü	3.8	19.2	77.0

$$\chi^2=32.06 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.29$$

Tablo 65'e göre Ki-kare analizi sonucunda dördüncü maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanların eğitim düzeyine göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır, $\chi^2(sd=2, n=388)=32.06, p=.000$. Post hoc analizi, uzmanların, maddenin tamamen uygun olduğu ve hiç uygun olmadığı yönündeki görüşlerde farklılaştığını göstermektedir. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %20.8'i, lisansüstü olan uzmanların %3.8'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %56.4'ü, lisansüstü olan uzmanların %77'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir. Etki büyüklüğünün .29 olması, dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyinden orta düzeyde etkilendiğini göstermektedir.

Tablo 66. Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	24.2	32.9	43.0
Lisansüstü	18.4	33.9	47.7

$\chi^2 = 1.95$ sd=2 p=.377

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların kıdemine göre beşinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=1.95, p=.377$. Tablo 66'ya göre eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %24.2'si, lisansüstü olan uzmanların %18.4'ü maddenin hiç uygun olmadığı; yine eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %43'ü, lisansüstü olan uzmanların %47.7'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir.

Tablo 67. Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	16.1	25.5	58.4
Lisansüstü	5.4	17.2	77.4

$\chi^2=18.83$ sd=2 p=.000 V=.22

Tablo 67'ye göre, Ki-kare analizi sonucunda altıncı maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanların eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır, χ^2 (sd=2, n=388)=18.83, p=.000. Post hoc analizine göre bu farklılık eğitim düzeyine göre her üç kategoride de manidardır. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %16.1'i maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oranın eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda %5.4'e düştüğü; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %58.4'ü maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda bu oranın %77.4'e yükseldiği dikkat çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğünün .22 olması eğitim düzeyinin uzman görüşlerine orta düzey etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 68. Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	35.6	35.6	28.9
Lisansüstü	7.9	23.8	68.2

$\chi^2=68.94$ sd=2 p=.000 V=.42

Ki-kare analizi sonucunda yedinci maddeye yönelik görüşlerin eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=68.94, p=.000. Post hoc analizi uzman görüşlerinin tüm kategorilerde farklılaştığını göstermektedir. Lisansüstü eğitim düzeyine sahip uzmanların %7.9'u maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken bu oran lisans eğitim düzeyine sahip uzmanlarda %35.6'ya yükselmektedir. Lisans eğitim düzeyine sahip uzmanların %28.9'u maddenin

tamamen uygun olduğunu belirtirken lisansüstü eğitim düzeyine sahip uzmanlarda bu oranın %68.2'ye yükselmesi dikkat çekmektedir. Etki büyüklüğü .42 olup, eğitim düzeyi bu maddeye yönelik görüşlere büyük düzeyde etki etmiştir.

Tablo 69. Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	33.6	27.5	38.9
Lisansüstü	4.2	11.3	84.5

$$\chi^2=93.45 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.49$$

Tablo 69'a bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=93.45, p=.000$. Post hoc analizine göre her üç kategorideki farklılaşma da manidardır. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %33.6'sı maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken, eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda bu oranın %4.2'ye düştüğü; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %38.9'u maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken, eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda bu oranın %84.5'e çıktığı dikkat çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü (.49)'ne göre eğitim düzeyinin bu maddeye yönelik görüşlere etkisi büyük olmuştur.

Tablo 70. Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	31.5	37.6	30.9
Lisansüstü	30.5	37.2	30.2

$$\chi^2=1.87 \text{ sd}=2 \text{ p}=.393$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde kıdeme göre anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=1.87, p=.393$.

Tablo 70'e göre maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %31.5'i, eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %30.5'i sahipken; tamamen uygun olduğu görüşüne eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %30.9'u, eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %30.2'si sahiptir.

Tablo 71. Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	17.4	24.2	58.4
Lisansüstü	2.1	8.4	89.5

$\chi^2=54.43$ sd=2 p=.000 V=.37

Ki-kare analizi sonucunda onuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)= 54.43, p=.000. Post hoc analizi görüş farklılığın tüm kategorilerde manidar olduğunu göstermektedir. Tamamen uygun kategorisinde lisansüstü mezunu uzmanların %89.5'i bulunurken lisans mezunu uzmanların %58.4'ü yer almaktadır. Lisans mezunu uzmanların %17.4'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken bu oranın lisansüstü mezunu uzmanlarda %2.1'e düşmesi dikkat çekmektedir. Etki büyüklüğünün .37 olması uzmanların eğitim düzeylerinin bu maddeye yönelik görüşlerine yüksek düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 72. On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	43.6	41.6	14.8
Lisansüstü	16.3	31.8	51.9

$\chi^2=61.62$ sd=2 p=.000 V=.40

Tablo 72, Ki-kare analizi sonucunda on birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=61.62, p=.000$. Post hoc analizi bu farklılaşmanın her üç kategoride de olduğunu gösteriyor olup; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %43.6’sı, lisansüstü olan uzmanların %16.3’ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %51.9’u, lisans olan uzmanların %14.8’i maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir. Bu madde için hesaplanan etki büyüklüğü .40 olup, bu değer uzman görüşlerine eğitim düzeyinin büyük etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 73. On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	32.2	33.6	34.2
Lisansüstü	20.9	35.6	43.5

$\chi^2=6.72$ sd=2 p=.035 V=.13

Tablo 73’e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=6.72, p=.035$. Post hoc analizine göre bu farklılık yalnızca “Hiç uygun değil” kategorisinde bulunmaktadır. Lisans mezunu uzmanların %32.2’si, lisansüstü mezunu uzmanların ise %20.9’u maddenin hiç uygun olmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %43.5’i, lisans olan uzmanların ise %34.2’si maddeye tamamen uygun yönünde görüş bildirmişken bu farklılık post hoc sonuçlarına göre manidar bulunmamıştır. .13 olarak hesaplanan etki büyüklüğü bu maddeye yönelik görüşlere uzmanların eğitim düzeyinin düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 74. On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	31.5	27.5	40.9
Lisansüstü	2.9	18.4	78.7

$\chi^2=77.82$ sd=2 p=.000 V=.49

Tablo 74'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=77.82, p=.000. Post hoc sonuçlarına göre bu farklılık her üç kategoride de bulunmaktadır. Eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %78.7'si, lisans mezunu olan uzmanların %40.9'u maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %31.5'i maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oranın lisansüstü eğitim almış olan uzmanlarda %2.9'a düştüğü dikkat çekmektedir. Etki büyüklüğü .49 olarak hesaplandığından bu maddeye yönelik uzman görüşlerine eğitim düzeyinin yüksek düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 75. On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	24.2	23.5	52.3
Lisansüstü	4.6	24.3	71.1

$\chi^2=34.07$ sd=2 p=.000 V=.30

Ki-kare analizi sonucunda on dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=34.07, p=.000. Post hoc analizi uzman görüşlerinin maddenin hiç uygun olmadığı ve tamamen uygun olduğu noktasında manidar farklılık oluşturduğunu göstermektedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde lisans mezunu uzmanların %24.2'si, lisansüstü mezunu uzmanların %4.6'sı yer alırken; tamamen uygun olduğu

görüşünde lisans mezunu uzmanların %52.3'ü, lisansüstü mezunu uzmanların %71.1'i yer almaktadır. Etki büyüklüğü .30 olduğundan uzmanların eğitim durumlarının bu maddeye yönelik görüşlerine orta düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 76. On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	20.8	25.5	53.7
Lisansüstü	3.3	7.5	89.1

$$\chi^2=63.63 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.40$$

Tablo 76'ya bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda on beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=63.63, p=.000$. Post hoc analizi bu farklılığın tüm kategorilerde var olduğunu gösterirken, lisans mezunu uzmanların %20.8'inin hiç uygun olmadığı yönünde görüş bildirdiği maddeye aynı yönde görüş bildiren lisansüstü mezunu uzmanlarda bu oran %3.3'e düşmektedir. Lisansüstü mezunu uzmanların %89.1'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken lisans mezunu uzmanlarda bu oranın %53.7 olduğu görülmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .40 olup, bu değer bu maddeye yönelik görüşlere uzmanların eğitim düzeyinin yüksek düzeyde etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 77. On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	28.2	38.9	32.9
Lisansüstü	6.7	18.4	74.9

$$\chi^2=70.62 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.43$$

Tablo 77'ye göre Ki-kare analizi sonucunda on altıncı maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanların eğitim düzeyine göre manidar şekilde farklılaşmaktadır, $\chi^2(sd=2, n=388)=70.62, p=.000$. Post hoc analizine göre bu farklılık tüm kategorilerde mevcuttur. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %28.2'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken bu oran eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda %6.7'ye düşmekte; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %32.9'u maddeye yönelik tamamen uygun görüşü belirtirken bu oran eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda %74.9'a çıkmaktadır. Etki büyüklüğü .43 olarak hesaplandığından bu maddeye yönelik görüşlere eğitim düzeyinin etkisinin büyük olduğu söylenebilir.

Tablo 78. On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	26.8	21.5	51.7
Lisansüstü	2.5	15.1	82.4

$\chi^2=60.29$ sd=2 p=.000 V=.39

Tablo 78'de aktarılan Ki-kare analizi sonucuna göre, on yedinci maddeye yönelik uzman görüşleri eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılık göstermektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=60.29, p=.000$. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde lisans mezunu uzmanların %26.8'i, lisansüstü mezunu uzmanların %2.5'i bulunurken, maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde lisans mezunu uzmanların %51.7'si, lisansüstü mezunu uzmanların %82.4'ü bulunmuştur. Post hoc analizi her iki kategorideki farklılığın da manidar olduğunu göstermektedir. Etki büyüklüğünün .39 olması on yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerine eğitim düzeyinin yüksek düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 79. On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	31.5	22.1	46.3
Lisansüstü	11.7	31.8	56.5

$\chi^2=23.52$ sd=2 p=.000 V=.25

Ki-kare analizinden elde edilen sonuca göre, on sekizinci maddeye yönelik uzman görüşleri uzmanların eğitim düzeyine göre manidar şekilde farklılaşmaktadır, χ^2 (sd=2, n=388)=23.52, p=.000. Post hoc analizi bu farklılığın maddenin hiç uygun olmadığı ve düzeltilmesi gerektiği görüşlerinde ortaya çıktığını göstermektedir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %22.1'i, lisansüstü olan uzmanların %31.8'i bulunurken maddenin hiç uygun olmadığı cevap kategorisinde eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %31.5'i, lisansüstü olan uzmanların %11.7'si olduğu göze çarpmaktadır. Etki büyüklüğü .25 olup, eğitim düzeyi bu maddeye yönelik görüşlere orta düzeyde etki etmiştir.

Tablo 80. On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	31.5	19.5	49.0
Lisansüstü	3.3	14.2	82.4

$\chi^2=67.77$ sd=2 p=.000 V=.42

Tablo 80'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=67.77, p=.000. Post hoc analizine göre bu farklılık "Hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde yer almaktadır. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %31.5'i, lisansüstü olan uzmanların %3.3'ü maddenin hiç uygun olmadığını; eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %49'u, lisansüstü olan

uzmanların %82.4'ü maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Hesaplanan etki büyüklüğü değerine (.42) bakıldığında eğitim düzeyinin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine büyük düzeyde etkisi olduğu görülmektedir.

Tablo 81. Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	28.2	24.7	42.2
Lisansüstü	7.5	17.2	75.3

$$\chi^2=38.45 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.31$$

Ki-kare analizi sonucunda yirminci maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların eğitim durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=38.45, \text{p}=.000$. Lisans mezunu uzmanların %42.2'si, lisansüstü mezunu uzmanların %75.3'ü maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken, lisans mezunu uzmanların %28.2'si, lisansüstü mezunu uzmanların ise %7.5'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Post hoc analizi bu iki kategorideki görüş farklılıklarının manidar olduğunu göstermektedir. Etki büyüklüğü .31 olduğundan, bu maddeye yönelik görüşlerin eğitim düzeyinden orta düzeyde etkilendiği belirtilebilir.

Tablo 82. Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	26.2	34.2	39.6
Lisansüstü	3.8	21.3	74.9

$$\chi^2=61.70 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.40$$

Ki-kare analizi sonucuna göre, yirmi birinci maddeye yönelik uzman görüşleri eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=61.70, \text{p}=.000$.

Post hoc analizine göre her üç kategorideki farklılık da manidardır. Tablo 82’de “Hiç uygun değil” kategorisinde eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %26.2’si, lisansüstü olan uzmanların %3.8’i yer almaktadır. “Tamamen uygun” kategorisinde eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %39.6’sı yer alırken, bu oran eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda %74.9’a çıkmaktadır. Etki büyüklüğünün .40 olması bu maddeye yönelik uzman görüşlerine eğitim düzeyinin yüksek düzeyde etki ettiğinin göstergesidir.

Tablo 83. Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	28.2	29.5	42.3
Lisansüstü	11.7	27.2	61.1

$\chi^2=20.01$ sd=2 p=.000 V=.23

Tablo 83’e göre Ki-kare analizi sonucunda yirmi ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=20.01, p=.000$. Post hoc analizi bu farklılaşmanın maddenin hiç uygun olmadığı ve tamamen uygun olduğu yönündeki görüşlerde bulunduğunu göstermektedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne lisans mezunu uzmanların %28.2’si sahipken lisansüstü mezunu uzmanların %11.7’si sahiptir. Lisansüstü mezunu uzmanların %61.1’i maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken bu oran lisans mezunu uzmanlarda %42.3’e düşmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.23)’ne göre, eğitim düzeyinin yirmi ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerine orta düzeyde etkisi olmuştur.

Tablo 84. Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	14.8	19.5	65.8
Lisansüstü	1.7	6.7	91.6

$\chi^2=43.89$ sd=2 p=.000 V=.34

Tablo 84'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=43.89, p=.000. Yapılan post hoc analizi tüm cevap kategorilerindeki farklılaşmanın manidar olduğunu göstermektedir. “Hiç uygun değil” cevap kategorisinde, eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %14.8’i bulunurken eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda bu oran %1.7’ye düşmekte; “Tamamen uygun” cevap kategorisinde eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %65.8’i bulunurken eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanlarda bu oran %91.6’ya yükselmektedir. Etki büyüklüğü .34 olarak hesaplandığından bu maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların eğitim durumunun orta düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 85. Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	25.5	17.4	57.0
Lisansüstü	1.7	18.0	93.3

$\chi^2=55.13$ sd=2 p=.000 V=.38

Ki-kare analizi sonucunda yirmi dördüncü maddeye yönelik uzman görüşleri eğitim düzeyine göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır, χ^2 (sd=2, n=388)=55.13, p=.000. Post hoc sonuçlarına göre bu farklılık maddenin tamamen uygun olduğu ve hiç uygun olmadığı yönündeki görüşlerde meydana gelmiştir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde lisans mezunu uzmanların %25.5’i bulunurken bu oranın lisansüstü mezunu

uzmanlarda %1.7'ye düştüğü dikkat çekmektedir. Lisansüstü mezun uzmanların %93.3'ü maddenin tamamen uygun olduğu konusunda hemfikirken lisans mezunu uzmanların %57'si bu görüşe sahiptir. Etki büyüklüğünün .38 olması eğitim düzeyinin bu maddeye yönelik uzman görüşlerini yüksek düzeyde etkilediğini göstermektedir.

Tablo 86. Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	33.6	21.5	45.0
Lisansüstü	7.9	31.0	61.1

$\chi^2=41.21$ sd=2 p=.000 V=.33

Ki-kare analizi sonucunda, yirmi beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin, uzmanların eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmış olduğu görülebilir, χ^2 (sd=2, n=388)=41.21, p=.000. Post hoc analizine göre bu farklılık tüm cevap kategorilerindedir. “Hiç uygun değil” kategorisinde eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %33.6’sı, lisansüstü olan uzmanların %7.9’u yer alırken; “Tamamen uygun” kategorisinde eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %61.1’i, lisans olan uzmanların ise %45’i yer almaktadır. Etki büyüklüğü .33 olarak hesaplanmış olup, bu değere göre yirmi beşinci maddeye yönelik uzman görüşleri eğitim düzeyinden orta düzeyde etkilenmiştir.

Tablo 87. Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	29.5	24.2	46.3
Lisansüstü	3.3	12.1	84.5

$\chi^2=74.06$ sd=2 p=.000 V=.44

Tablo 87’de, Ki-kare analizi sonucunda yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=74.06, p=.000$. Post hoc analizi her üç kategorideki farklılığın da manidar olduğunu göstermekte olup; maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %84.5’i yer alırken bu oranın eğitim düzeyi lisans olan uzmanlarda %46.3’e düştüğü görülmekte, maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %3.3’ü bulunurken bu oranın eğitim düzeyi lisans olan uzmanlarda %29.5’e çıktığı dikkat çekmektedir. .44 olarak hesaplanan etki büyüklüğü, bu maddeye yönelik görüşlere uzmanların eğitim düzeyinin yüksek düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 88. Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	26.2	45.6	28.2
Lisansüstü	15.9	45.2	38.9

$\chi^2=7.92$ sd=2 p=.019 V=.14

Tablo 88’e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=7.92, p=.019$. Tabloya göre “Tamamen uygun” kategorisinde lisansüstü eğitime sahip uzmanların %38.9’u, lisans eğitimine sahip uzmanların %28.2’si yer alırken, “Hiç uygun değil” kategorisinde lisansüstü eğitime sahip uzmanların %15.9’u, lisans eğitimine sahip uzmanların %26.2’si yer almaktadır ve post hoc analizi her iki kategorideki farklılaşmanın da manidar olduğunu göstermektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .14 olduğundan, bu maddeye yönelik uzman görüşlerine eğitim düzeyinin etkisinin düşük olmuş olduğu söylenebilir.

Tablo 89. Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	34.9	32.2	32.9
Lisansüstü	5.9	20.9	73.2

$\chi^2=76.01$ sd=2 p=.000 V=.44

Ki-kare analizi sonucunda yirmi sekizinci maddeye yönelik uzman görüşleri eğitim düzeyine göre manidar şekilde farklılaşmıştır, χ^2 (sd=2, n=388)=76.01, p=.000. Post hoc analizi her üç kategorideki farklılığın da anlamlı olduğunu göstermektedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde lisans mezunu uzmanların %34.9'u bulunurken bu oranın lisansüstü mezunu uzmanlarda %5.9'a; maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde lisansüstü mezunu uzmanların %73.2'si yer alırken bu oranın lisans mezunu uzmanlarda %32.9'a düştüğü dikkat çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğünün .44 olması, uzmanların eğitim düzeyinin bu maddeye yönelik görüşlerine büyük etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 90. Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	20.1	25.5	55.4
Lisansüstü	10.9	23.0	66.1

$\chi^2=7.74$ sd=2 p=.021 V=.14

Ki-kare analizi sonucunda yirmi dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=7.74, p=.021. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %20.1'i, eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %10.9'u maddenin hiç uygun olmadığı; eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %66.1'i, eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %55.4'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken, post hoc analizi bu iki

kategorideki farklılıkların anlamlı olduğunu göstermektedir. Hesaplanan etki büyüklü değeri (.14) bu maddeye yönelik uzman görüşlerine eğitim düzeyinin düşük düzeyde etkisi olduğunu göstermiştir.

Tablo 91. Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Eğitim Düzeyine Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Eğitim Düzeyi	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Lisans	31.5	18.8	49.7
Lisansüstü	5.4	18.8	74.7

$$\chi^2=49.93 \text{ sd}=2 \text{ p}=.000 \text{ V}=.36$$

Ki-kare analizi sonucunda otuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin eğitim düzeyine göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=49.93$, $p=.000$. Post hoc sonuçlarına göre maddenin hiç uygun olmadığı ve tamamen uygun olduğu görüşlerindeki farklılıklar anlamlıdır. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %31.5'i maddenin hiç uygun olmadığını düşünürken eğitim düzeyi lisansüstü olan uzmanların %5.4'ü bu görüşe sahiptir. Eğitim düzeyi lisans olan uzmanların %49.7'si, lisansüstü olan uzmanların ise %74.7'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir. Etki büyüklüğünün .36 olarak hesaplanmış olması maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların eğitim düzeylerinin yüksek düzeyde etkisi olduğunu göstermektedir.

3.1.4. Uzmanların Kurum Türüne Göre Görüşleri Arasındaki Farklar

Uzman görüş formundaki demografik değişkenlerden bir diğeri kurum türüdür. Formda uzmanlardan görev yaptıkları kurumu devlet veya vakıf/özel olarak belirtmeleri istenmiştir. Bunun yanında maddelere yönelik uzman görüşleri “Tamamen Uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç Uygun Değil” şeklinde üç kategori altında toplandığından, uzman görüşlerinin uzmanın görev yaptığı kurum türüne göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır.

Tablo 92. Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	9.4	25.9	64.7
Vakıf / Özel	1.3	26.6	72.2

$\chi^2= 5.90$ sd=2 p=.052

Tablo 92’de, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre birinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=5.90, p=.052. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %64.7’si, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %72.2’si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken devlet kurumunda görev yapan uzmanların %9.4’ü, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların ise %1.3’ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü belirtmiştir.

Tablo 93. İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	18.8	36.2	45.0
Vakıf / Özel	12.7	31.6	55.7

$\chi^2=3.25$ sd=2 p=.197

Ki-kare analizi sonucuna göre, uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=3.25, p=.197. Vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %55.7’si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken devlet kurumunda görev yapan uzmanların %45’i bu görüşte yer almıştır. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde devlet kurumunda görev alan uzmanların %18.8’i, vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların ise %12.7’si bulunmaktadır.

Tablo 94. Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	19.1	20.1	60.8
Vakıf / Özel	3.8	12.7	83.5

$\chi^2=16.03$ sd=2 p=.000 V= .20

Tablo 94'e göre Ki-kare analizi sonucunda üçüncü maddeye yönelik uzman görüşleri görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır, χ^2 (sd=2, n=388)=16.03, p=.000. Post hoc analizine göre bu farklılık "Tamamen uygun" ve "Hiç uygun değil" kategorilerinde bulunmaktadır. Devlet kurumunda görev alan uzmanların %60.8'i üçüncü maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken vakıf/özel kurumda görev alan uzmanlarda bu oran %83.5'e çıkmaktadır. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde ise devlet kurumunda görev alan uzmanların %19.1'i yer alırken vakıf/özel kurumda görev alan uzmanlarda bu oranın %3.8'e düştüğü görülmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.20)'ne göre görev yapılan kurum türü bu maddeye yönelik uzman görüşlerini düşük düzeyde etkilemiştir.

Tablo 95. Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	12.0	20.4	67.6
Vakıf / Özel	3.8	21.5	74.7

$\chi^2=4.57$ sd=2 p=.102

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=4.57, p=.102. Tablo 95, devlet kurumunda görev alan uzmanların %12'sinin, vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların %3.8'inin dördüncü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olduğunu göstermektedir. Tamamen uygun görüşüne

sahip uzmanlar ise devlet kurumunda yer alan uzmanların %67.6'sı ile vakıf/özel kurumda yer alan uzmanların %74.7'sinden oluşmaktadır.

Tablo 96. Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	23.0	34.0	43.0
Vakıf / Özel	11.4	31.6	57.0

$$\chi^2=6.85 \text{ sd}=2 \text{ p}=.032 \text{ V}=.13$$

Tablo 96'ya bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=6.85, \text{p}=.032$. Post hoc analizi bu farklılaşmanın “Hiç uygun değil” ve “Tamamen uygun” cevap kategorilerinde olduğunu göstermektedir. Vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %57'si maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken bu oran devlet kurumunda görev yapan uzmanlarda %43'e gerilemektedir. Devlet kurumunda görev alan uzmanların %23'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların bu görüşteki oranının %11.4 olduğu görülmektedir. Etki büyüklüğü .13 olarak hesaplandığından görev yapılan kurum türünün bu maddeye yönelik görüşleri düşük düzeyde etkilediği belirtilebilir.

Tablo 97. Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	10.7	20.7	68.6
Vakıf / Özel	5.1	19.0	75.9

$$\chi^2=2.66 \text{ sd}=2 \text{ p}=.265$$

Tablo 97'e göre, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre altıncı maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(sd=2, n=388)=2.66, p=.265$. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde devlet kurumunda görev yapan uzmanların %68.6'sı, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %75.9'u bulunmaktadır. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü ise devlet kurumunda görev alan uzmanların %10.7'si, vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların %5.1'i paylaşmaktadır.

Tablo 98. Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	21.4	24.6	54.0
Vakıf / Özel	7.6	43.0	49.4

$\chi^2=14.23$ $sd=2$ $p=.001$ $V= .19$

Ki-kare analizinden elde edilen sonuca göre yedinci maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(sd=2, n=388)=14.23, p=.001$. Post hoc analizi sonuçlarına göre devlet kurumunda görev alan uzmanların maddenin hiç uygun olmadığına dair görüşleri (%21.4) vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların görüşünden (%7.6) manidar bir şekilde farklılaşmaktadır. Ayrıca vakıf/özel kurumda çalışan uzmanların %43'ü maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirtirken bu oran devlet kurumunda çalışan uzmanlarda %24.6'ya düşmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .19 olup, bu değer bu maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların görev yaptığı kurum türünün düşük düzeyde etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 99. Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	18.4	16.5	65.0
Vakıf / Özel	3.8	21.5	74.7

$\chi^2=10.51$ sd=2 p=.005 V= .16

Tablo 99’da, Ki-kare analizi sonucunda sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=10.51, p=.005. Post hoc sonuçlarına göre mevcut farklılık yalnızca maddenin hiç uygun olmadığına yönelik görüşlerde bulunmaktadır. Devlet kurumunda çalışan maddenin hiç uygun olmadığını belirten uzmanların oranı %18.4’ken bu oran vakıf/özel kurumda çalışan uzmanlarda %3.8’e düşmektedir. Vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %74.7’si devlet kurumunda görev yapan uzmanların ise %65’i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiş fakat aradaki fark post hoc analizine göre anlamlı olarak görülmemiştir. Hesaplanan etki büyüklüğü .16 olup, bu maddeye yönelik görüşlere uzmanların görev yaptığı kurum türünün düşük düzeyde bir etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 100. Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	33.7	32.7	33.7
Vakıf / Özel	20.3	40.5	39.2

$\chi^2=5.34$ sd=2 p=.069

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=5.34, p=.069. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %33.7’si maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken vakıf/özel kurumda

görev yapan uzmanların %20.3'ü bu görüştedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde ise devlet kurumunda görev alan uzmanların %33.7'si, vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların ise %39.2'si bulunmaktadır.

Tablo 101. Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	9.7	15.9	74.4
Vakıf / Özel	1.3	8.9	89.9

$$\chi^2=9.68 \text{ sd}=2 \text{ p}=.008 \text{ V}=.16$$

Ki-kare analizinden elde edilen sonuca göre onuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=9.68, \text{p}=.008$. Post hoc analizi bu farklılaşmanın “Hiç uygun değil” ve “Tamamen uygun” kategorilerinde bulunduğunu göstermektedir. Devlet kurumunda görev alan uzmanların %9.7'si maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oranın vakıf/özel kurumda görev alan uzmanlarda %1.3'e düştüğü dikkat çekmektedir. Devlet kurumunda görev alan uzmanların %74.4'ü onuncu maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların %89.9'u maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde birleşmektedir. Bu madde için hesaplanan etki büyüklüğü .16 olduğundan uzman görüşlerine göre yapılan kurumun düşük düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 102. On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	29.8	34.0	36.2
Vakıf / Özel	15.2	41.8	43.0

$$\chi^2=6.84 \text{ sd}=2 \text{ p}=.033 \text{ V}=.13$$

Tablo 102'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=6.84, p=.033$. Post hoc sonuçlarına göre devlet kurumunda görev yapan uzmanların %29.8'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşündeyken vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda bu oranın %15.2'ye düşerek manidar bir farklılık yarattığı görülmektedir. “Düzeltilmeli” ve “Tamamen uygun” kategorilerinde bulunan farklılıklar ise anlamlı değildir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.13) uzmanların görev yaptığı kurum türünün on birinci maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 103. On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	27.8	34.0	38.2
Vakıf / Özel	15.2	38.0	46.8

$\chi^2=5.45$ sd=2 p=.066

Tablo 103'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre on ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=5.45, p=.066$. Devlet kurumunda görev yapan uzmanlardan %27.8'i, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlardan %15.2'si maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken; devlet kurumunda görev yapan uzmanların %38.2'si, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %46.8'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşündeki oranlar birbirine daha da yaklaşmış; devlet kurumunda görev yapan uzmanların %34'ü, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %38'i maddenin düzeltilmesi gerektiği yönünde fikir beyan etmiştir.

Tablo 104. On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	16.8	20.4	62.8
Vakıf / Özel	2.5	27.8	69.6

$\chi^2= 11.30$ sd=2 p=.004 V=.17

Tablo 104'e göre Ki-kare analizi sonucunda on üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=11.30, p=.004. Post hoc analizi bu farkın yalnızca "Hiç uygun değil" kategorisinde olduğunu göstermektedir. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %16.8'i maddenin hiç uygun olmadığı yönünde görüş bildirirken bu oran vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda %2.5'e düşmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .17 olduğundan uzmanların görev yaptıkları kurum türünün bu maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 105. On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	14.9	25.9	59.2
Vakıf / Özel	1.3	16.5	82.3

$\chi^2=17.20$ sd=2 p=.000 V=.21

Ki-kare analizi sonucunda on dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=17.20, p=.000. Post hoc analizi sonucuna göre devlet kurumunda görev alan uzmanların %14.9'unun hiç uygun değil görüşü ile vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %1.3'ünün hiç uygun değil görüşü arasındaki farklılık manidardır. Aynı zamanda "Tamamen uygun" kategorisinde bulunan ve devlet kurumunda görev yapan uzmanların oranı (%59.2) ile vakıf/özel kurumda görev yapan

uzmanların oranı (%82.3) arasındaki farkın da manidar olduğu görülmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .21 olduğundan, uzmanların görev yaptığı kurumun on dördüncü maddeye yönelik görüşlere orta düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 106. On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	12.0	16.2	71.8
Vakıf / Özel	2.5	7.6	89.9

$$\chi^2=11.50 \text{ sd}=2 \text{ p}=.003 \text{ V}=.17$$

Ki-kare analizinden elde edilen sonuca bakıldığında on beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=11.50, p=.003$. Post hoc analizine göre devlet kurumunda ve vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların görüşleri maddenin hiç uygun olmadığı ve tamamen uygun olduğu görüşlerinde farklılaşmaktadır. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %12'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşündeyken vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların yalnızca 2.5'i bu görüşü paylaşmaktadır. Vakıf/özel kurumda görev yapmakta olan uzmanların %89.9'u maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiş, bu oran devlet kurumunda görev yapan uzmanlarda %71.8'de kalmıştır. Etki büyüklüğü .17 olarak hesaplanmış olup, bu değer uzmanların görev yaptığı kurum türünün on beşinci maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde bir etkide bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 107. On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	17.5	24.9	57.6
Vakıf / Özel	5.1	31.6	63.3

$$\chi^2=7.91 \text{ sd}=2 \text{ p}=.019 \text{ V}=.14$$

Tablo 107'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=7.91, p=.019$. Post hoc analizi yalnızca maddenin hiç uygun olmadığı yönündeki görüşlerde bir farklılık olduğunu göstermektedir. Bu kategoride devlet kurumunda görev yapan uzmanların %17.5'i yer alırken vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %5.1'i yer almıştır. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünü devlet kurumunda görev yapan uzmanların %24.9'u, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %31.6'sı; maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü ise devlet kurumunda görev yapan uzmanların %57.6'sı, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %63.3'ü paylaşmaktadır fakat bu kategorilerde gözlemlenen farklılıklar manidar değildir. On altıncı madde için etki büyüklüğü .14 olarak hesaplandığından, görev yapılan kurum türünün uzman görüşlerine etkisinin orta düzeyde olduğu belirtilebilir.

Tablo 108. On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	14.6	17.8	67.6
Vakıf / Özel	1.3	16.5	82.3

$$\chi^2=11.36 \text{ sd}=2 \text{ p}=.003 \text{ V}=.17$$

Ki-kare analizinden elde edilen sonuca göre, on yedinci maddeye yönelik uzman görüşleri görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaşmaktadır, $\chi^2(sd=2, n=388)=11.36, p=.003$. Yapılan post hoc analizi bu farklılaşmanın “Hiç uygun değil” ve “Tamamen uygun” cevap kategorilerinde olduğunu göstermektedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşüne devlet kurumunda görev yapan uzmanların %67.6'sı sahipken vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %82.3'ü sahiptir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde ise devlet kurumunda görev yapan uzmanların %14.6'sı yer alırken bu oranın vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda %1.3 olduğu dikkat çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.17),

on yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanların görev yaptığı kurum türünden düşük düzeyde etkilendiğini göstermektedir.

Tablo 109. On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	22.3	26.2	51.5
Vakıf / Özel	7.6	35.4	57.0

$$\chi^2=9.34 \text{ sd}=2 \text{ p}=.009 \text{ V}=.16$$

Ki-kare analizi sonucunda on sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=9.34, p=.009$. Post hoc analizine göre yalnızca “Hiç uygun değil” cevap kategorisinde gözlenen farklılık, devlet kurumunda görev yapan uzmanların %22.3’ünün bu yöndeki görüşüne karşılık vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %7.6’sının bu görüşte olmasıyla oluşmaktadır. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde devlet kurumunda görev yapan uzmanların oranıyla (%26.2) vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların oranı (%35.4) arasında da görece büyük bir fark var gibi görünse de post hoc analizine göre bu fark manidar değildir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri .16 olduğundan uzmanların görev yaptığı kurum türünün bu maddeye yönelik görüşlerini düşük düzeyde etkilediği belirtilebilir.

Tablo 110. On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	17.2	14.2	68.6
Vakıf / Özel	2.5	24.1	73.4

$$\chi^2=13.43 \text{ sd}=2 \text{ p}=.001 \text{ V}=.19$$

Tablo 110’da, Ki-kare analizi sonucunda on dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=13.43, p=.001$. Post hoc analizi bu farklılaşmanın “Hiç uygun değil” ve “Düzeltilmeli” kategorilerinde olduğunu göstermektedir. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %17.2’si, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların ise %2.5’i maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Bunun yanında devlet kurumunda görev yapan uzmanların %14.2’si maddenin düzeltilmesi gerektiği yönünde görüş bildirirken bu oran vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda %24.1’dir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri .19 olup, buna göre görev yapılan kurumun bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde bir etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 111. Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	18.1	18.8	63.1
Vakıf / Özel	5.1	24.1	70.9

$\chi^2=8.41$ sd=2 p=.015 V=.15

Tablo 111’e göre, Ki-kare analizi sonucunda yirminci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(sd=2, n=388)=8.41, p=.015$. Post hoc analizine göre devlet kurumunda görev yapan uzmanlar arasında yirminci maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne sahip olanların oranı (%18.1), vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlar arasında aynı maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olanların oranından (%5.1) anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Diğer iki cevap kategorisinde gözlenen farklar ise anlamlı değildir. .15 olarak hesaplanan etki büyüklüğü, uzmanların görev yaptıkları kurum türünün bu maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 112. Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	15.2	26.9	57.9
Vakıf / Özel	1.3	24.1	74.7

$\chi^2=12.96$ sd=2 p=.002 V=.18

Ki-kare analizi sonucunda yirmi birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=12.96, p=.002. Post hoc analizine göre uzman görüşleri “Tamamen uygun” ve “Hiç uygun değil” kategorilerinde farklılık göstermiştir. Vakıf/özel kurumda görev alan uzmanların %74.7’si yirmi birinci maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken bu oran devlet kurumunda görev yapan uzmanlarda %57.9’a düşmektedir. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %15.2’si maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü belirtmiş, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların ise yalnızca %1.3’ü bu görüşü paylaşmıştır. Bu maddeye yönelik etki büyüklüğü .18 olduğundan, uzmanların görev yaptığı kurum türünün görüşlerine etkisinin düşük düzeyde olduğu belirtilebilir.

Tablo 113. Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	21.0	28.5	50.5
Vakıf / Özel	6.3	26.6	67.1

$\chi^2=10.84$ sd=2 p=.004 V=.17

Ki-kare analizi sonucuna bakıldığında, yirmi ikinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülebilir, χ^2 (sd=2, n=388)=10.84, p=.004. Post hoc analizine göre görev yaptıkları kurum türüne göre uzman görüşleri iki cevap kategorisinde farklılaşmaktadır. Devlet

kurumunda görev yapmakta olan uzmanların %21'i yirmi ikinci maddeye yönelik “Hiç uygun değil” görüşü bildirirken bu oran vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda %6.3'e gerilemektedir. Devlet kurumunda görev yapmakta olan uzmanların %50.5'i maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken vakıf/özel kurumda görev yapmakta olan uzmanların %67.1'i bu görüşü paylaşmaktadır. Etki büyüklüğü .17 olarak hesaplandığından, görev yapılan kurum türünün bu maddeye yönelik görüşleri düşük düzeyde etkilediği sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 114. Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	8.4	12.6	79.0
Vakıf / Özel	0.0	7.6	92.4

$\chi^2 = 9.41$ sd=2 p=.009 V=.16

Tablo 114'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=9.41, p=.009. Post hoc analizi bu farklılığın “Hiç uygun değil” ve “Tamamen uygun” cevap kategorilerinde olduğunu göstermektedir. “Hiç uygun değil” cevap kategorisinde devlet kurumunda görev yapan uzmanların %8.4'ü yer alırken vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda bu oranın %0'a düştüğü dikkat çekmektedir. Vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %92.4'ü maddenin tamamen uygun olduğu konusunda görüş bildirirken devlet kurumunda görev yapan uzmanların %79'u bu görüşe sahiptir. Hesaplanan etki büyüklüğü .16 olup, buna göre uzmanların görev yaptıkları kurumun yirmi üçüncü maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde bir etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 115. Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	12.9	17.5	69.6
Vakıf / Özel	2.5	19.0	78.5

$\chi^2 = 7.08$ sd=2 p=.029 V=.14

Ki-kare analizi sonucuna göre, yirmi dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=7.08, p=.029. Post hoc analizine göre bu farklılaşma yalnızca “Hiç uygun değil” kategorisinde gerçekleşmiştir. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %12.9’u maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %2.5’i bu görüşe sahiptir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.14)’ne göre bu maddeye yönelik uzman görüşlerine görev yapılan kurum türü düşük düzeyde etki etmektedir.

Tablo 116. Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	20.4	25.9	53.7
Vakıf / Özel	7.6	32.9	59.5

$\chi^2 = 7.31$ sd=2 p=.026 V=.14

Tablo 116’da, Ki-kare analizi sonucunda yirmi beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=7.31, p=.026. Post hoc analizi ise bu farklılığın tek kategoride olduğunu göstermektedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne devlet kurumunda görev yapan uzmanların %20.4’ü sahipken, aynı görüşe vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %7.6’sı sahiptir. “Düzeltilmeli” ve “Tamamen uygun” kategorilerinde de kurum türüne göre farklar gözlense de post hoc analizine

göre bu farkların anlamlı bir şekilde oluşmadığı söylenebilir. Etki büyüklüğünün .14 olarak hesaplanmasına bakıldığında, uzmanların görev yaptığı kurum türünün bu maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde bir etkisi olduğu sonucu çıkarılabilir.

Tablo 117. Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	15.9	16.8	67.3
Vakıf / Özel	3.8	16.5	79.7

$$\chi^2=8.23 \text{ sd}=2 \text{ p}=.016 \text{ V}=.15$$

Ki-kare analizi sonucunda yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=8.23, p=.016$. Post hoc sonuçlarına göre devlet kurumunda çalışan uzmanlar arasında maddenin tamamen uygun olduğu görüşüne sahip olanların oranı (%67.3), vakıf/özel kurumda çalışıyor olup aynı görüşe sahip uzmanların oranından (%79.7) anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Aynı şekilde devlet kurumunda çalışan uzmanlar arasında maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olan uzmanların oranı %15.9 olup, bu oran vakıf/özel kurumda çalışıp aynı görüşe sahip uzmanların oranı olan %3.8'den anlamlı şekilde farklıdır. .15 olarak hesaplanan etki büyüklüğü kurum türünün uzmanların bu maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 118. Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	21.4	44.3	34.3
Vakıf / Özel	13.9	49.4	36.7

$$\chi^2=2.21 \text{ sd}=2 \text{ p}=.332$$

Tablo 118'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre yirmi yedinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=2.21, p=.332$. Tablo 118'e göre devlet kurumunda görev yapmakta olan uzmanların %21.4'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşüyleken vakıf/özel kurumda görev yapmakta olan uzmanların %13.9'u bu görüşü paylaşmaktadır. "Tamamen uygun" cevap kategorisinde devlet kurumunda görev yapan uzmanların %34.3'ü, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların ise %36.7'si yer almaktadır.

Tablo 119. Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	20.1	25.6	54.4
Vakıf / Özel	5.1	24.1	70.9

$\chi^2 = 11.35$ $sd=2$ $p=.003$ $V=.17$

Ki-kare analizi sonucunda yirmi sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=2, n=388)=11.35, p=.003$. Yapılan post hoc analizi sonuçlarına göre uzman görüşleri maddenin hiç uygun olmadığı ve tamamen uygun olduğu kategorilerinde farklılaşmıştır. Devlet kurumunda görev yapan uzmanların %20.1'i, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %5.1'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşüyleken; devlet kurumunda görev yapan uzmanların %54.4'ü, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların ise %70.9'u maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Etki büyüklüğü .17 olarak hesaplandığından ötürü bu maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanların görev yaptıkları kurum türünün düşük düzeyde bir etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 120. Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	16.2	23.3	60.5
Vakıf / Özel	7.6	26.6	65.8

$\chi^2=3.78$ sd=2 p=.151

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre yirmi dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, χ^2 (sd=2, n=388)=3.78, p=.151. Yirmi dokuzuncu maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü devlet kurumunda görev yapan uzmanların %16.2’si, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların %7.6’sı paylaşmaktadır. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde ise devlet kurumunda görev yapan uzmanların %60.5’i, vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanların ise %65.8’i yer almaktadır.

Tablo 121. Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Kurum Türüne Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Kurum Türü	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Devlet	18.8	17.8	63.4
Vakıf / Özel	2.5	22.8	74.7

$\chi^2= 12.77$ sd=2 p=.002 V=.18

Ki-kare analizi sonucunda otuzuncu maddeye yönelik uzman görüşleri görev yapılan kurum türüne göre manidar bir şekilde farklıdır, χ^2 (sd=2, n=388)=12.77, p=.002. Post hoc analizi sonucu, bu farklılığın yalnızca “Hiç uygun değil” kategorisinde var olduğunu gösteriyor olup, devlet kurumunda görev yapan uzmanların %18.8’i maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken bu oranın vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlarda %2.5’e düştüğü dikkat çekmektedir. Etki büyüklüğü değeri .18 olarak hesaplandığından, uzmanların görev yaptıkları kurum türünün bu maddeye yönelik görüşlerine düşük düzeyde etki ettiği söylenebilir.

3.1.5. Uzmanların Uzmanlık Alanına Göre Görüşleri Arasındaki Farklar

Araştırma kapsamında okul öncesi dönemi kardeş kıskançlığı ile ilgili olarak üç uzmanlık alanındaki uzmanlara ulaşılmıştır. Bu alanlar çocuk gelişimi, okul öncesi eğitimi ve rehberlik ve psikolojik danışmadır. Bunun yanında maddelere yönelik uzman görüşleri “Tamamen Uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç Uygun Değil” şeklinde üç kategori altında toplandığından, uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır.

Tablo 122. Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	8.9	20.0	71.1
Okul Öncesi Eğitimi	11.6	31.8	56.6
RPD	3.5	21.8	74.7

$$\chi^2=15.67 \text{ sd}=4 \text{ p}=.003 \text{ V}=.14$$

Tablo 122’ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=15.67, p=.003$. Post hoc analizi, okul öncesi eğitimi ve RPD uzmanlarının “Hiç uygun değil” ve “Tamamen uygun” kategorilerinde farklılaştığını göstermektedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde olan okul öncesi eğitimi uzmanlarının oranı %11.6 iken, aynı görüşteki RPD uzmanlarının oranı %3.5’tir. RPD uzmanlarının %74.7’si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken bu oran okul öncesi eğitimi uzmanlarında %56.6’ya düşmektedir. Birinci madde için hesaplanan etki büyüklüğü .14 olduğundan, uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere olan etkisi düşük düzeydedir.

Tablo 123. İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	11.1	22.2	66.7
Okul Öncesi Eğitimi	18.5	42.2	39.3
RPD	18.2	31.8	50.0

$$\chi^2=12.49 \text{ sd}=4 \text{ p}=.014 \text{ V}=.13$$

Ki-kare analizi sonucunda ikinci maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılık göstermiştir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=12.49$, $p=.014$. Post hoc sonuçları, alanı çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitimi olan uzman gruplarının maddenin düzeltilmesi gerektiği ve tamamen uygun olduğu görüşlerinde farklılaştığını göstermektedir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %22.2'si, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %42.2'si maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirtmiştir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %66.7'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken bu oran okul öncesi eğitimi uzmanlarında %39.3'e düşmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.13), uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 124. Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	13.3	20.0	66.7
Okul Öncesi Eğitimi	17.9	21.4	60.7
RPD	14.7	15.3	70.0

$$\chi^2=3.70 \text{ sd}=4 \text{ p}=.449$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre üçüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=3.70$, $p=.449$. Çocuk gelişim uzmanlarının %13.3'ü, RPD uzmanlarının %14.7'si, okul öncesi

eğitimi uzmanlarının %17.9'u maddenin hiç uygun olmadığı grşndeleyen; okul öncesi eğitimi uzmanlarının %60.7'si, ocuk gelişimi uzmanlarının %66.7'si, RPD uzmanlarının ise %70'i maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü bildirmiştir.

Tablo 125. Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi ıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
ocuk Gelişimi	6.7	6.7	86.7
Okul ncesi Eğitimi	11.6	23.7	64.7
RPD	10.0	21.2	68.8

$\chi^2=8.42$ sd=4 p=.077

Ki-kare analizinden elde edilen sonuçta, uzmanların uzmanlık alanına göre dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=388)=8.42, p=.077. Tablo 125'te, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %11.6'sı maddenin hiç uygun olmadığı grşndeleyen bu oran RPD uzmanlarında %10, ocuk gelişimi uzmanlarında %6.7'dir. Bunun yanında okul öncesi eğitimi uzmanlarının %64.7'sinin, RPD uzmanlarının %68.8'inin ve ocuk gelişimi uzmanlarının %86.7'sinin maddeye tamamen uygun şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir.

Tablo 126. Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi ıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
ocuk Gelişimi	13.3	17.8	68.9
Okul ncesi Eğitimi	17.9	36.4	45.7
RPD	25.3	34.7	40.0

$\chi^2=13.88$ sd=4 p=.008 V=.13

Tablo 126'ya göre, yapılan Ki-kare analizinin sonucunda beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=13.88, p=.008$. Post hoc analizi bu farkın yalnızca “Tamamen uygun” kategorisinde olduğunu göstermektedir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %68.9'u beşinci maddenin tamamen uygun olduğu görüşüne sahipken bu kategoride okul öncesi eğitimi (%45.7) ve RPD (%40) uzmanlarından anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır. Etki büyüklüğü .13 olarak hesaplandığından uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 127. Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	2.2	17.8	80.0
Okul Öncesi Eğitimi	10.4	25.4	64.2
RPD	10.6	15.9	73.5

$\chi^2=8.65$ sd=4 p=.070

Tablo 127'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre altıncı maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=8.65, p=.070$. RPD uzmanlarının %10.6'sı, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %10.4'ü, çocuk gelişimi uzmanlarının %2.2'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Maddenin tamamen uygun olduğuna yönelik görüşe ise çocuk gelişimi uzmanlarının %80'i, RPD uzmanlarının %73.5'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %64.2'si sahiptir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde RPD uzmanlarının %15.9'u, çocuk gelişimi uzmanlarının %17.8'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %25.4'ü birleşmiştir.

Tablo 128. Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	15.6	26.7	57.8
Okul Öncesi Eğitimi	21.4	30.6	48.0
RPD	16.5	26.5	57.1

$$\chi^2=3.48 \text{ sd}=4 \text{ p}=.481$$

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların uzmanlık alanına göre yedinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=3.48, p=.481$. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %21.4'ü yedinci maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken, RPD ve çocuk gelişimi uzmanlarının yaklaşık %16'sı aynı görüşe sahiptir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %57.8'i, RPD uzmanlarının %57.1'i ve okul öncesi eğitimi uzmanlarının %48'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir.

Tablo 129. Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	8.9	17.8	73.3
Okul Öncesi Eğitimi	17.9	24.9	57.2
RPD	14.7	10.0	75.3

$$\chi^2=17.28 \text{ sd}=4 \text{ p}=.002 \text{ V}=.15$$

Tablo 129'a bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda sekizinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=17.28, p=.002$. Post hoc sonuçlarına göre bu farklılık "Düzeltilmeli" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %24.9'u maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünderken RPD uzmanlarında bu oran %10'a düşmektedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde ise RPD uzmanlarının %75.3'ü yer alırken okul öncesi eğitimi

uzmanlarında bu oran %57.2'ye düşmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğünün .15 olması, uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere orta düzeyde etkisinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 130. Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	24.4	26.7	48.9
Okul Öncesi Eğitimi	28.9	39.9	31.2
RPD	34.7	30.6	34.7

$$\chi^2=7.85 \text{ sd}=4 \text{ p}=.097$$

Tablo 130'a göre Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=7.85, p=.097$. RPD uzmanlarının %34.7'si, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %28.9'u ve çocuk gelişimi uzmanlarının %24.4'ü dokuzuncu maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşüne ise çocuk gelişimi uzmanlarının %48.9'u, RPD uzmanlarının %34.7'si, okul öncesi eğitimi uzmanlarının ise %31.2'si sahiptir.

Tablo 131. Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	8.9	8.9	82.2
Okul Öncesi Eğitimi	9.8	15.0	75.1
RPD	5.9	15.3	78.8

$$\chi^2=3.10 \text{ sd}=4 \text{ p}=.541$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre onuncu maddeye yönelik görüşlerinde manidar bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=3.10, p=.541$.

Çocuk gelişimi uzmanlarının %82.2'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken bu oranın RPD uzmanlarında %78.8, okul öncesi eğitimi uzmanlarında %75.1 olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %9.8'i maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiş, çocuk gelişimi uzmanlarının %8.9'u, RPD uzmanlarının ise %5.9'u bu görüşü paylaşmıştır.

Tablo 132. On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	20.0	33.3	46.7
Okul Öncesi Eğitimi	27.2	42.2	30.6
RPD	28.2	29.4	42.4

$\chi^2=9.16$ sd=4 p=.057

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanlık alanına göre on birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=388)=9.16, p=.057. Tablo 132'ye göre, RPD uzmanlarının %28.2'si, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %27.2'si, çocuk gelişimi uzmanlarının %20'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne sahipken; maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde bu oranlar çocuk gelişimi uzmanlarında %46.7, RPD uzmanlarında %42.4 ve okul öncesi eğitimi uzmanlarında %30.6 olmuştur.

Tablo 133. On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	15.6	42.2	42.2
Okul Öncesi Eğitimi	25.4	34.7	39.9
RPD	27.6	32.9	39.4

$\chi^2=3.02$ sd=4 p=.555

Tablo 133'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre on ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=3.02, p=.555$. Tabloya göre "Tamamen uygun" kategorisinde çocuk gelişimi uzmanlarının %42.2'si, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %39.9'u, RPD uzmanlarının %39.4'ü bulunmaktadır. "Hiç uygun değil" kategorisinde ise bu oranlar RPD uzmanlarında %27.6, okul öncesi eğitimi uzmanlarında %25.4, çocuk gelişimi uzmanlarında ise %15.6 şeklindedir.

Tablo 134. On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	6.7	26.7	66.7
Okul Öncesi Eğitimi	19.7	24.3	56.1
RPD	10.0	18.2	71.8

$\chi^2= 12.96$ $sd=4$ $p=.011$ $V=.13$

Tablo 134'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda on üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=12.96, p=.011$. Post hoc analizine göre bu farklılık "Tamamen uygun" ve "Hiç uygun değil" kategorilerinde, okul öncesi eğitimi ve RPD uzmanları arasında bulunmaktadır. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %19.7'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken RPD uzmanlarında bu oranın %10 olduğu görülmektedir. RPD uzmanlarının %71.8'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiş, okul öncesi eğitimi uzmanlarının ise %56.1'i bu görüşe sahip olmuştur. Etki büyüklüğü .13 olarak hesaplandığından, uzmanların uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlerine etkisinin düşük düzeyde olduğu belirtilebilir.

Tablo 135. On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	4.4	20.0	75.6
Okul Öncesi Eğitimi	13.9	23.7	62.4
RPD	12.4	25.3	62.4

$$\chi^2=4.14 \text{ sd}=4 \text{ p}=.387$$

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların uzmanlık alanına göre on dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=4.14$, $p=.387$. Tablo 135'e göre çocuk gelişimi uzmanlarının %75.6'sı, okul öncesi eğitimi ve RPD uzmanlarının ise %62.4'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşündeyken; okul öncesi eğitimi uzmanlarının %13.9'u, RPD uzmanlarının %12.4'ü ve çocuk gelişimi uzmanlarının %4.4'ü maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiştir.

Tablo 136. On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	8.9	13.3	77.8
Okul Öncesi Eğitimi	12.1	19.7	68.2
RPD	8.2	9.4	82.4

$$\chi^2= 9.95 \text{ sd}=4 \text{ p}=.041 \text{ V}=.11$$

Tablo 136, Ki-kare analizi sonucunda on beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığını göstermektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=9.95$, $p=.041$. Post hoc analizine göre bu farklılık maddeye yönelik "Düzeltilmeli" ve "Tamamen uygun" şeklinde görüş bildiren okul öncesi eğitimi ve RPD uzmanları arasında oluşmuştur. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %19.7'si maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünürken RPD uzmanlarının %9.4'ü bu görüşe sahiptir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %68.2'si maddenin tamamen uygun

olduğunu belirtmiş, RPD uzmanlarının ise %82.4'ü bu yönde görüş bildirmiştir. Etki büyüklüğü .11 olarak hesaplanmış olup, bu değer uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Tablo 137. On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	6.7	20.0	73.3
Okul Öncesi Eğitimi	19.1	29.5	51.4
RPD	12.9	24.7	62.4

$$\chi^2=9.58 \text{ sd}=4 \text{ p}=.048 \text{ V}=.11$$

Ki-kare analizi sonucunda on altıncı maddeye yönelik uzman görüşleri, uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklıdır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=9.58, p=.048$. Post hoc analizine göre bu farklılık yalnızca “Tamamen uygun” kategorisinde gerçekleşmiştir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %73.3'ü maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken okul öncesi eğitimi uzmanlarının %51.4'ü bu yönde görüş bildirmiştir. RPD uzmanlarının %62.4'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde olup bu oranla diğer iki uzman grubundan da farklılaşmamışlardır. Etki büyüklüğü .11 olarak hesaplandığından uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 138. On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	6.7	15.6	77.8
Okul Öncesi Eğitimi	13.3	22.0	64.7
RPD	11.8	13.5	74.7

$$\chi^2=6.50 \text{ sd}=4 \text{ p}=.165$$

Tablo 138'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre on yedinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=6.50, p=.165$. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %13.3'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşüyle RPD uzmanlarının %11.8'i, çocuk gelişimi uzmanlarının %6.7'si bu görüşe sahiptir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %64.7'si, RPD uzmanlarının %74.7'si, çocuk gelişimi uzmanlarının ise %77.8'i maddenin tamamen uygun olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 139. On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	13.3	40.0	46.7
Okul Öncesi Eğitimi	20.2	30.1	49.7
RPD	20.0	22.9	57.1

$\chi^2=6.28$ sd=4 p=.179

Tablo 139'a göre, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre on sekizinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(sd=4, n=388)=6.28, p=.179$. Okul öncesi eğitimi ve RPD uzmanlarının yaklaşık %20'si madde için hiç uygun değil görüşü bildirirken çocuk gelişimi uzmanlarının da %13.3'ü bu görüştedir. RPD uzmanlarının %57.1'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %49.7'si ve çocuk gelişimi uzmanlarının %46.7'si ise maddenin tamamen uygun olduğunu düşünmektedir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşüne çocuk gelişimi uzmanlarının %40'ı, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %30.1'i ve RPD uzmanlarının %22.9'u sahiptir.

Tablo 140. On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	11.1	17.8	71.1
Okul Öncesi Eğitimi	17.3	21.4	61.3
RPD	11.8	10.6	77.6

$$\chi^2=11.77 \text{ sd}=4 \text{ p}=.019 \text{ V}=.12$$

Tablo 140'ta, Ki-kare analizi sonucunda on dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=11.77, p=.019$. Post hoc analizine göre "Düzeltilmeli" kategorisinde okul öncesi eğitimi uzmanlarının %21.4'ü ile RPD uzmanlarının %10.6'sı arasında bulunan farklılık anlamlıdır. Bununla birlikte "Tamamen uygun" kategorisinde RPD uzmanlarının %77.6'sı bulunurken okul öncesi eğitimi uzmanlarının %61.3'ü bulunmakta ve bu oranlar arasında anlamlı bir fark oluşmaktadır. Hesaplanan etki büyüklüğü .12 olup, bu değer uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

Tablo 141. Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	15.6	13.3	71.1
Okul Öncesi Eğitimi	17.9	19.1	63.0
RPD	12.9	22.4	64.7

$$\chi^2=3.29 \text{ sd}=4 \text{ p}=.511$$

Ki-kare analizinden elde edilen sonuçta, uzmanların uzmanlık alanına göre yirminci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=3.29, p=.511$. Tablo 141'e göre, okul öncesi eğitimi uzmanlarının

%17.9'una karşılık çocuk gelişimi uzmanlarının %15.6'sı, RPD uzmanlarının %12.9'u maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %71.1'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken RPD uzmanlarının %64.7'si, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %63'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde de uzmanlık alanına göre elde edilen oranlar birbirine yakın görünüyör olup; bu oran RPD uzmanlarında %22.4, okul öncesi eğitimi uzmanlarında %19.1, çocuk gelişimi uzmanlarında ise %13.3 olmuştur.

Tablo 142. Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	13.3	20.0	66.7
Okul Öncesi Eğitimi	13.9	34.1	52.0
RPD	10.6	20.0	69.4

$\chi^2=12.50$ sd=4 p=.014 V=.13

Tablo 142'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda yirmi birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre manidar bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=388)=12.50, p=.014. Post hoc analizine göre maddenin tamamen uygun olduğunu yönünde görüş bildiren okul öncesi eğitimi uzmanları (%52) ile RPD uzmanları (%69.4) arasındaki fark anlamlıdır. Bunun yanında okul öncesi eğitimi uzmanlarının %34.1'inin düzeltilmesi gerektiğini belirttiği maddeye RPD uzmanlarının %20'si aynı görüşü bildirmiş olup, bu farklılık da anlamlıdır. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri .13 olduğundan bu maddeye yönelik görüşlere uzmanlık alanının düşük düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 143. Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	13.3	26.7	60.0
Okul Öncesi Eğitimi	20.8	28.3	50.9
RPD	16.5	28.2	55.3

$$\chi^2=2.22 \text{ sd}=4 \text{ p}=.695$$

Tablo 143'te, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre yirmi ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=2.22, p=.695$. Çocuk gelişimi uzmanlarının %60'ı, RPD uzmanlarının %55.3'ü, okul öncesi eğitimi uzmanlarının ise %50.9'u maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken; okul öncesi eğitimi uzmanlarının %20.8'i, RPD uzmanlarının %16.5'i ve çocuk gelişimi uzmanlarının %13.3'ü maddenin hiç uygun olmadığı yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 144. Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	4.4	17.8	77.8
Okul Öncesi Eğitimi	6.9	15.6	77.5
RPD	7.1	5.9	87.1

$$\chi^2=10.12 \text{ sd}=4 \text{ p}=.038 \text{ V}=.11$$

Tablo 144'e göre, Ki-kare analizi sonucunda yirmi üçüncü maddeye yönelik uzman görüşleri uzmanlık alanına göre manidar şekilde farklılık göstermektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=10.12, p=.038$. Yapılan post hoc analizi bu farklılığın yalnızca "Düzeltilmeli" kategorisinde bulunduğunu gösteriyor olup, RPD uzmanlarının %5.9'u maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirtirken bu oranın okul öncesi eğitimi uzmanlarında %15.6'ya, çocuk gelişimi uzmanlarında ise %17.8'e yükseldiği dikkat

çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü .11 olduğundan uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 145. Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	11.1	20.0	68.9
Okul Öncesi Eğitimi	13.9	19.1	67.1
RPD	7.6	15.9	76.5

$$\chi^2=4.82 \text{ sd}=4 \text{ p}=.307$$

Tablo 145'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre yirmi dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=4.82, p=.307$. RPD uzmanlarının %76.5'i, çocuk gelişimi uzmanlarının %68.9'u, okul öncesi eğitimi uzmanlarının ise %67.1'i maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %13.9'u maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken, bu oran çocuk gelişimi uzmanlarında %11.1, RPD uzmanlarında %7.6 olmuştur.

Tablo 146. Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	15.6	31.1	53.3
Okul Öncesi Eğitimi	20.8	26.6	52.6
RPD	15.3	27.1	57.6

$$\chi^2=2.30 \text{ sd}=4 \text{ p}=.680$$

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanlık alanına göre yirmi beşinci maddeye yönelik görüşlerde anlamlı farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=2.30, p=.680$. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %20.8'i maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken,

çocuk gelişimi uzmanlarının %15.6'sı ve RPD uzmanlarının %15.3'ü bu görüşü paylaşmıştır. RPD uzmanlarının %57.6'sı maddeye yönelik tamamen uygun görüşünde bulunurken, çocuk gelişimi uzmanlarında ve okul öncesi eğitimi uzmanlarında bu oranın yaklaşık %53 olduğu görülmektedir.

Tablo 147. Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	11.1	11.1	77.8
Okul Öncesi Eğitimi	15.0	24.9	60.1
RPD	12.4	10.0	77.6

$$\chi^2=17.15 \text{ sd}=4 \text{ p}=.002 \text{ V}=.15$$

Ki-kare analizi sonucunda yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşleri uzmanlık alanına göre manidar şekilde farklılaşmıştır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=17.15$, $p=.002$. RPD uzmanlarının %77.8'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %60.1'i maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken RPD uzmanlarının %10'u, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %24.9'u maddenin düzeltilmesi gerektiğini belirtmiş olup, post hoc analizine göre her iki farklılık da anlamlıdır. Etki büyüklüğü .15 olarak hesaplandığından yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanlık alanının orta düzeyde etkisi olduğu belirtilebilir.

Tablo 148. Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	15.6	46.7	37.8
Okul Öncesi Eğitimi	17.3	47.4	35.3
RPD	23.5	42.9	33.5

$$\chi^2=2.73 \text{ sd}=4 \text{ p}=.605$$

Tablo 148'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların uzmanlık alanına göre yirmi yedinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=2.73, p=.605$. Tablo 148'e göre maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne RPD uzmanlarının %23.5'i sahipken, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %17.3'ü ve çocuk gelişimi uzmanlarının %15.6'sı sahiptir. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü ise çocuk gelişimi uzmanlarının %37.8'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %35.3'ü ve RPD uzmanlarının %33.5'i paylaşmaktadır. Diğer iki kategoride olduğu gibi, "Düzeltilmeli" kategorisinde yer alan oranlar da birbirine yakın görünmektedir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %47.4'ü, çocuk gelişimi uzmanlarının %46.7'si ve RPD uzmanlarının %42.9'u yirmi yedinci maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 149. Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	13.3	24.4	62.2
Okul Öncesi Eğitimi	20.8	32.4	46.8
RPD	14.1	18.2	67.6

$$\chi^2=16.08 \text{ sd}=4 \text{ p}=.003 \text{ V}=.14$$

Ki-kare analizi sonucunda yirmi sekizinci maddeye yönelik görüşlerin, uzmanlık alanına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(sd=4, n=388)=16.08, p=.003$. Post hoc sonuçları görüş farklılıklarının "Düzeltilmeli" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde olduğunu göstermektedir. RPD uzmanlarının %67.6'sı, okul öncesi eğitimi uzmanlarının ise %46.8'i maddenin tamamen uygun olduğu; okul öncesi eğitimi uzmanlarının %32.4'ü, RPD uzmanlarının ise %18.2'si maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşündedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değerinin .14 olması, uzmanlık alanının bu maddeye yönelik görüşlere düşük düzeyde etki ettiğinin göstergesidir.

Tablo 150. Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	11.1	17.8	71.1
Okul Öncesi Eğitimi	10.4	23.7	65.9
RPD	19.4	25.9	57.4

$$\chi^2=8.68 \text{ sd}=4 \text{ p}=.069$$

Ki-kare analizi sonucuna göre, yirmi dokuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinde uzmanların uzmanlık alanına göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=8.68, p=.069$. Tablo 150'ye göre, RPD uzmanlarının %19.4'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken çocuk gelişimi uzmanlarının %11.1'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %10.4'ü bu görüşe sahiptir. Çocuk gelişimi uzmanlarının %71.1'i, okul öncesi eğitimi uzmanlarının %65.9'u, RPD uzmanlarının ise %57.4'ü maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir.

Tablo 151. Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Uzmanlık Alanına Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Uzmanlık Alanı	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Çocuk Gelişimi	11.1	15.6	73.3
Okul Öncesi Eğitimi	21.4	20.8	57.8
RPD	10.6	17.6	71.8

$$\chi^2= 10.82 \text{ sd}=4 \text{ p}=.029 \text{ V}=.12$$

Tablo 151'e bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda otuzuncu maddeye yönelik uzman görüşlerinin uzmanlık alanına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=4, n=388)=10.82, p=.029$. Post hoc sonuçları okul öncesi eğitimi ve RPD uzman görüşlerinin "Hiç uygun değil" ve "Tamamen uygun" kategorilerinde manidar farka sahip olduğunu göstermektedir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %21.4'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken RPD uzmanlarında bu oranın

%10.6'ya düştüğü görölmektedir. Okul öncesi eğitimi uzmanlarının %57.8'i otuzuncu maddeye tamamen uygun şeklinde görüş bildirmişken RPD uzmanlarının %71.8'i bu görüşü paylaşmıştır. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.12), bu maddeye yönelik uzman görüşlerine uzmanlık alanının düşük düzeyde etki ettiğini göstermektedir.

3.1.6. Uzmanların Cinsiyetine Göre Görüşleri Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanlara iletilen “Biyolojik cinsiyetiniz nedir” sorusunun kadın ve erkek olmak üzere iki farklı yanıtı bulunmaktadır. Bunun yanında maddelere yönelik uzman görüşleri “Tamamen Uygun”, “Düzeltilmeli” ve “Hiç Uygun Değil” şeklinde üç kategori altında toplandığından, uzman görüşlerinin uzmanın cinsiyetine göre anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla, Ki-kare bağımsızlık testi yapılmıştır. Her bir madde için yapılan analizler, aşağıda madde sırasına göre raporlanmıştır.

Tablo 152. Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	4.2	19.7	76.1
Kadın	8.5	27.4	64.0

$$\chi^2 = 3.98 \text{ sd}=2 \text{ p}=.137$$

Tablo 152'ye bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre birinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görölmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=3.98, p=.137$. Erkek uzmanların %76.1'i, kadın uzmanların %64'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken; kadın uzmanların %8.5'i, erkek uzmanların %4.2'si maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiştir.

Tablo 153. İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	21.1	36.6	42.3
Kadın	16.7	35.0	48.3

$$\chi^2=1.13 \text{ sd}=2 \text{ p}=.568$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=1.13$, $p=.568$. Kadın uzmanların %48.3'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşündeyken erkek uzmanların %42.3'ü bu görüştedir. Maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü kadın uzmanların %16.7'si, erkek uzmanların %21.1'i paylaşmaktadır.

Tablo 154. Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	16.9	15.5	67.6
Kadın	15.8	19.2	65.0

$$\chi^2=.46 \text{ sd}=2 \text{ p}=.761$$

Tablo 154'e göre, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre üçüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=.46$, $p=.761$. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde erkek uzmanların %67.6'sı, kadın uzmanların %65'i yer alırken; hiç uygun olmadığı görüşünde erkek uzmanların %16.9'u, kadın uzmanların ise %15.8'i bulunmaktadır. Kadın uzmanların %19.2'si maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünürken bu oranın erkeklerde %15.5 olduğu görülmektedir.

Tablo 155. Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	7.0	11.3	81.7
Kadın	11.0	22.7	66.2

$\chi^2=6.59$ sd=2 p=.037 V=.13

Ki-kare analizi sonucunda dördüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=6.59, p=.037. Post hoc sonuçlarına göre kadın ve erkek uzmanların görüşleri maddenin düzeltilmesi gerektiği ve tamamen uygun olduğu noktalarında farklılaşmıştır. Kadın uzmanların %22.7'si maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşündeyken erkek uzmanlarda bu oran %11.3'e düşmektedir. Erkek uzmanların %81.7'si maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken, kadın uzmanların ise %66.2'si bu görüşe sahiptir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.13)'ne göre uzmanların cinsiyeti bu maddeye yönelik görüşlerini düşük düzeyde etkilemiştir.

Tablo 156. Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	25.4	28.2	46.5
Kadın	19.6	34.7	45.7

$\chi^2=1.69$ sd=2 p=.430

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre beşinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır, χ^2 (sd=2, n=388)=1.69, p=.430. Erkek uzmanların %25.4'ü, kadın uzmanların %19.6'sı maddenin hiç uygun olmadığı görüşündeyken, tamamen uygun görüşüne her iki uzman grubunun da yaklaşık %46'sı katılmaktadır.

Tablo 157. Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	9.9	18.3	71.8
Kadın	9.5	20.8	69.7

$$\chi^2=.23 \text{ sd}=2 \text{ p}=.893$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre altıncı maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=.23$, $p=.893$. Erkek uzmanların %71.8'i, kadın uzmanların %69.7'si maddeye tamamen uygun görüşünde bulunurken, erkek uzmanların %9.9'u, kadın uzmanların %9.5'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir.

Tablo 158. Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	15.5	15.5	69.0
Kadın	19.2	31.2	49.5

$$\chi^2=9.66 \text{ sd}=2 \text{ p}=.008 \text{ V}=.16$$

Ki-kare analizi sonucunda yedinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin cinsiyete göre manidar şekilde farklılaştığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=9.66$, $p=.008$. Post hoc analizine göre “Düzeltilmeli” kategorisinde bulunan erkek uzmanlar (%15.5) ile kadın uzmanlar (%31.2) arasındaki oran farkı manidardır. Ayrıca kadın uzmanların yaklaşık %50'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken erkek uzmanlarda bu oran %69'a yükselerek manidar farklılık oluşturmaktadır. Etki büyüklüğü .16 olarak hesaplandığından bu maddeye yönelik görüşlere uzmanlarının cinsiyetinin düşük düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 159. Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	14.1	15.5	70.4
Kadın	15.8	18.0	66.2

$$\chi^2=.46 \text{ sd}=2 \text{ p}=.793$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre sekizinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=.46$, $p=.793$. Kadın uzmanların %15.8'i, erkek uzmanların %14.1'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü; erkek uzmanların %70.4'ü, kadın uzmanların %66.2'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü paylaşmaktadır.

Tablo 160. Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	40.8	26.8	32.4
Kadın	28.7	36.0	35.3

$$\chi^2=4.34 \text{ sd}=2 \text{ p}=.114$$

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların cinsiyetine göre dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=4.34$, $p=.114$. Tablo 160'a bakıldığında, maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde kadın uzmanların %35.3'ü, erkek uzmanların %32.4'ünün bulunduğu; maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde erkek uzmanların %40.8'i, kadın uzmanların %28.7'sinin yer aldığı görülebilir.

Tablo 161. Onuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	2.8	18.3	78.9
Kadın	9.1	13.6	77.3

$$\chi^2=3.83 \text{ sd}=2 \text{ p}=.147$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre onuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=3.83, p=.147$. Tablo 161'e göre erkek uzmanların %78.9'u maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken kadın uzmanların %77.3'ü bu görüştedir. Kadın uzmanların %9.1'i maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken erkek uzmanlarda bu oranın %2.8 olduğu görülmektedir.

Tablo 162. On Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	23.9	38.0	38.0
Kadın	27.4	35.0	37.5

$$\chi^2=.42 \text{ sd}=2 \text{ p}=.812$$

Ki-kare analizi sonucuna göre, on birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=.42, p=.812$. Hem kadın hem erkek uzmanların yaklaşık %38'i maddenin tamamen uygun olduğu yönünde görüş bildirirken maddenin hiç uygun olmadığı görüşüne kadın uzmanların %27.4'ü, erkek uzmanların ise %23.9'u sahiptir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde erkek uzmanların %38'i, kadın uzmanların %35'i yer almaktadır.

Tablo 163. On İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	29.6	38.0	32.4
Kadın	24.3	34.1	41.6

$$\chi^2=2.14 \text{ sd}=2 \text{ p}=.342$$

Tablo 163, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre on ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=2.14, p=.342$. Erkek uzmanların %29.6'sı, kadın uzmanların %24.3'ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Kadın uzmanların %41.6'sı ve erkek uzmanların %32.4'ü ise maddenin tamamen uygun olduğunu belirtmiştir.

Tablo 164. On Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	8.5	19.7	71.8
Kadın	15.1	22.4	62.5

$$\chi^2=2.85 \text{ sd}=2 \text{ p}=.241$$

Ki-kare analizi sonucunda cinsiyete göre on üçüncü maddeye yönelik uzman görüşlerinde manidar farklılık bulunmadığı görülebilir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=2.85, p=.241$. Kadın uzmanların %15.1'i, erkek uzmanların %8.5'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşündeyken; erkek uzmanların %71.8'i, kadın uzmanların %62.5'i maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir.

Tablo 165. On Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	9.9	21.1	69.0
Kadın	12.6	24.6	62.8

$$\chi^2=1.01 \text{ sd}=2 \text{ p}=.603$$

Tablo 165'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre on dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülebilir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=1.01, p=.603$. Erkek uzmanların %69'u on dördüncü maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken bu oran kadın uzmanlarda %62.8'dir. Kadın uzmanların %12.6'sı maddenin hiç uygun olmadığını düşünürken erkek uzmanların %9.9'u aynı görüşe sahiptir.

Tablo 166. On Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	11.3	9.9	78.9
Kadın	9.8	15.5	74.8

$$\chi^2= 1.52 \text{ sd}=2 \text{ p}=.468$$

Yapılan Ki-kare analizi sonucunda, on beşinci maddeye yönelik uzman görüşlerinde uzmanların cinsiyetine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=1.52, p=.468$. Erkek uzmanların %11.3'ü, kadın uzmanların %9.8'i on beşinci maddeye yönelik "Hiç uygun değil" görüşünde bulunurken; erkek uzmanların %78.9'u, kadın uzmanların %74.8'i, aynı maddenin uygun olduğunu belirtmiştir.

Tablo 167. On Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	15.5	14.1	70.4
Kadın	14.8	29.0	56.2

$\chi^2=6.95$ sd=2 p=.031 V=.13

Tablo 167'ye bakıldığında Ki-kare analizi sonucunda on altıncı maddeye yönelik uzman görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=6.95, p=.031. Post hoc analizi sonuçlarına göre bu farklılık “Düzeltilmeli” ve “Tamamen uygun” kategorilerinde yer almaktadır. Kadın uzmanların %29'u maddenin düzeltilmesi gerektiğini düşünürken erkek uzmanlarda bu oran %14.1'e düşmektedir. Erkek uzmanların %70.4'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken kadın uzmanlarda bu oranın %56.2 olduğu dikkat çekmektedir. Hesaplanan etki büyüklüğü değeri (.13)'ne göre cinsiyet, bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etki etmiştir.

Tablo 168. On Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	8.5	18.3	73.2
Kadın	12.6	17.4	70.0

$\chi^2=.96$ sd=2 p=.617

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre on yedinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=.96, p=.617. Tablo 168'e göre kadın uzmanların %13'ü, erkek uzmanların %8'i maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken; erkek uzmanların %73'ü, kadın uzmanların %70'i maddenin tamamen uygun olduğunu düşünmektedir.

Tablo 169. On Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	12.7	36.6	50.7
Kadın	20.8	26.2	53.0

$$\chi^2 = 4.30 \text{ sd}=2 \text{ p}=.117$$

Tablo 169'a bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre on sekizinci maddeye yönelik görüşlerinde manidar farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=4.30, \text{p}=.117$. Kadın uzmanların %53'ü maddenin uygun olduğu görüşünderken erkek uzmanlarda bu oran %50.7'dir. Kadın uzmanların %20.8'i, erkek uzmanların ise %12.7'si maddenin hiç uygun olmadığını belirtmiştir.

Tablo 170. On Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	7.0	12.7	80.3
Kadın	15.8	17.0	67.2

$$\chi^2 = 5.23 \text{ sd}=2 \text{ p}=.073$$

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların cinsiyetine göre on dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık yoktur, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=5.23, \text{p}=.073$. Erkek uzmanların %80.3'ü, kadın uzmanların %67.2'si maddenin tamamen uygun olduğunu düşünürken; kadın uzmanların %15.8'i, erkek uzmanların ise %7'si maddenin hiç uygun olmadığı görüşündedir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde kadın uzmanların %17'si ile erkek uzmanların %12.7'si fikir birliğindedir.

Tablo 171. Yirminci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	11.3	26.8	62.0
Kadın	16.4	18.3	65.3

$\chi^2=3.18$ sd=2 p=.204

Ki-kare analizi sonucunda, uzmanların yirminci maddeye yönelik görüşleri, cinsiyete göre anlamlı farklılığa sahip değildir, χ^2 (sd=2, n=388)=3.18, p=.204. Kadın uzmanların %16.4’ü maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken erkek uzmanların %11.3’ü bu görüşe sahiptir. Kadın uzmanların %65.3’ü, erkek uzmanların ise %62’si maddenin tamamen uygun olduğu kanaatindedir.

Tablo 172. Yirmi Birinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	7.0	18.3	74.6
Kadın	13.6	28.1	58.4

$\chi^2=6.61$ sd=2 p=.037 V=.13

Tablo 172’ye göre Ki-kare analizi sonucunda yirmi birinci maddeye yönelik uzman görüşlerinin cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=6.61, p=.037. Post hoc analizi yalnızca “Tamamen uygun” kategorisinde manidar farklılık olduğunu göstermektedir. Kadın uzmanların %58.4’ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken erkek uzmanlarda bu oranın %74.6’ya yükseldiği görülmektedir. Maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşüne kadın uzmanların %28.1’i, erkek uzmanların %18.3’ü sahipken aradaki farklılık manidar değildir. Hesaplanan etki büyüklüğü .13 olduğundan, yirmi birinci maddeye yönelik görüşlere, uzmanların cinsiyetinin düşük düzeyde etki ettiği belirtilebilir.

Tablo 173. Yirmi İkinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	19.7	23.9	56.3
Kadın	17.7	29.0	53.3

$$\chi^2=.77 \text{ sd}=2 \text{ p}=.682$$

Tablo 173'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre yirmi ikinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=.77, \text{p}=.682$. Erkek uzmanların %19.9'u, kadın uzmanların %17.7'si maddenin uygun olmadığı görüşüne sahipken erkek uzmanların %56.3'ü, kadın uzmanların %53.3'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir.

Tablo 174. Yirmi Üçüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	4.2	9.9	85.9
Kadın	7.3	12.0	80.8

$$\chi^2=1.21 \text{ sd}=2 \text{ p}=.546$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre yirmi üçüncü maddeye yönelik görüşlerinde manidar farklılık bulunmamaktadır, $\chi^2(\text{sd}=2, \text{n}=388)=1.21, \text{p}=.546$. Tablo 174'e göre maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde kadın uzmanların %7.3'ü, erkek uzmanların %4.2'si yer alırken; tamamen uygun olduğu görüşünde erkek uzmanların %85.9'u, kadın uzmanların ise %80.8'i yer almaktadır. Kadın uzmanların %12'si, erkek uzmanların %9.9'u ise maddenin düzeltilmesi gerektiği görüşünde birleşmiştir.

Tablo 175. Yirmi Dördüncü Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	4.2	18.3	77.5
Kadın	12.3	17.7	70.0

$$\chi^2=3.96 \text{ sd}=2 \text{ p}=.138$$

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre yirmi dördüncü maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=3.96$, $p=.138$. Kadın uzmanların %70'i maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken erkek uzmanlarda bu oran %77.5'tir. Kadın uzmanların %12.3'ü, erkek uzmanların ise %4.2'si maddenin hiç uygun olmadığı şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 176. Yirmi Beşinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	9.9	28.2	62.0
Kadın	19.6	27.1	53.3

$$\chi^2=3.88 \text{ sd}=2 \text{ p}=.143$$

Tablo 176'ya bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre yirmi beşinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülebilir, $\chi^2(\text{sd}=2, n=388)=3.88$, $p=.143$. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde erkek uzmanların %62'si, kadın uzmanların %53.3'ü bulunmaktadır. Kadın uzmanların %19.6'sı maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken erkek uzmanların %9.9'unun bu görüşü paylaştığı dikkat çekmektedir fakat aradaki oran farkı manidar değildir.

Tablo 177. Yirmi Altıncı Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	5.6	12.7	81.7
Kadın	15.1	17.7	67.2

$\chi^2=6.52$ sd=2 p=.038 V=.13

Tablo 177'ye, göre Ki-kare analizi sonucunda yirmi altıncı maddeye yönelik uzman görüşleri cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmıştır, χ^2 (sd=2, n=388)=6.52, p=.038. Kadın uzmanların %15.1'i, erkek uzmanların %5.6'sı maddenin hiç uygun olmadığı görüşünde; erkek uzmanların %81.7'si, kadın uzmanların ise %67.2'si maddenin tamamen uygun olduğu görüşünderken, post hoc analizine göre her iki kategorideki farklılık da manidardır. Etki büyüklüğü .13 olarak hesaplanmış olup, cinsiyetin bu maddeye yönelik uzman görüşlerine düşük düzeyde etkisi olmuştur.

Tablo 178. Yirmi Yedinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	23.9	38.0	38.0
Kadın	18.9	47.0	34.1

$\chi^2=2.03$ sd=2 p=.363

Ki-kare analizinden elde edilen sonuca göre, uzmanların yirmi yedinci maddeye yönelik görüşlerinde cinsiyetlerine göre manidar bir farklılık bulunmamaktadır, χ^2 (sd=2, n=388)=2.03, p=.363. Tablo 178'e göre, erkek uzmanların %23.9'u maddenin hiç uygun olmadığı görüşünderken kadın uzmanların %18.9'u bu görüşe sahiptir. Erkek uzmanların %38'i, kadın uzmanların %34.1'i maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü paylaşırken; erkek uzmanların %38'si, kadın uzmanların %47'si maddenin düzeltilmesi hususunda hemfikir olmuşlardır.

Tablo 179. Yirmi Sekizinci Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	9.9	22.5	67.6
Kadın	18.6	25.9	55.5

$\chi^2=4.34$ sd=2 p=.114

Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre yirmi sekizinci maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=4.34, p=.114. Maddenin tamamen uygun olduğu görüşünde erkek uzmanların %67.6'sı, kadın uzmanların %55.5'i yer almıştır. Kadın uzmanların %18.6'sı maddenin hiç uygun olmadığını belirtirken, bu oran erkek uzmanlarda %9.9'dur. Düzeltilmeli kategorisinde ise kadın uzmanların %25.9'u, erkek uzmanların %22.5'i bulunmaktadır.

Tablo 180. Yirmi Dokuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	18.3	26.8	54.9
Kadın	13.6	23.3	63.1

$\chi^2=1.81$ sd=2 p=.404

Tablo 180'e bakıldığında, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre yirmi dokuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir, χ^2 (sd=2, n=388)=1.81, p=.404. Erkek uzmanların %18.3'ü, kadın uzmanların %13.6'sı maddenin hiç uygun olmadığı görüşünü; kadın uzmanların %63.1'i, erkek uzmanların %54.9'u maddenin tamamen uygun olduğu görüşünü paylaşmaktadır.

Tablo 181. Otuzuncu Maddeye Yönelik Görüşlerin Cinsiyete Göre Ki-Kare Analizi Çıktıları

Cinsiyet	Uzman Görüşü (%)		
	Hiç Uygun Değil	Düzeltilmeli	Tamamen Uygun
Erkek	12.7	19.7	67.6
Kadın	16.1	18.6	65.3

$\chi^2=.52$ sd=2 p=.770

Tablo 181'e göre, Ki-kare analizi sonucunda uzmanların cinsiyetine göre otuzuncu maddeye yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır, χ^2 (sd=2, n=388)=.52, p=.770. Kadın uzmanların %16.1'i maddeye hiç uygun olmadığı yönünde görüş bildirirken erkek uzmanlarda bu oranın %12.7 olduğu görülmektedir. Erkek uzmanların %67.6'sı maddenin tamamen uygun olduğunu belirtirken kadın uzmanların %65.3'ü maddenin tamamen uygun olduğu görüşündedir.

3.2. ARAŞTIRMANIN İKİNCİ PROBLEMİNE İLİŞKİN BULGULAR

Uzmanların demografik özelliklerine göre görüş farklarının incelenmesinin ardından, uzman görüşleri arasındaki farklılığın, uzman grupları oluşturularak hesaplanan içerik geçerlik oranlarına yansımaları inceleyebilmek amacıyla, uzmanların bir demografik özelliği sabit tutularak ve aynı demografik özellik çeşitlendirilerek iki farklı şekilde uzman grupları oluşturulmuştur. Bu gruplar tekil ve karma şeklinde isimlendirilecek olursa; bir demografik özelliğin tek bir alt boyutuna sahip uzmanlardan oluşturulan gruplar tekil, aynı demografik özelliğin tüm alt boyutlarından eşit sayıda uzman bulunan gruplar ise karma gruplardır. Gruplar oluşturulurken kriter alınan demografik özellik dışında kalan özellikler rastgele dağıtılmıştır. Her bir uzman grubu altı uzmandan oluşurken toplam uzman grubu sayısı seçilen demografik özelliğe göre değişkenlik göstermektedir. Grupların oluşturulmasının ardından her bir uzman grubunda her bir ölçek maddesi için içerik geçerlik oranı (Lawshe katsayısı) hesaplanmıştır. Ardından tekil gruplar ile karma gruplarda hesaplanan içerik geçerlik oranları arasındaki fark veri dağılımına uygun analizler kullanılarak incelenmiş ve sırasıyla raporlanmıştır.

3.2.1. Mesleğe Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Meslek değişkenine yönelik dağılımda uzmanların 202'sinin akademisyen 186'sının ise öğretmen olduğu görülmektedir. Bu durumda iki farklı karşılaştırma yapılmıştır. Öncelikle tekil gruplar yalnızca akademisyenlerden oluşturulurken karma gruplar akademisyenlerden ve öğretmenlerden oluşturulmuştur. Ardından tekil gruplar yalnızca öğretmenlerden oluşturulurken karma gruplar akademisyenlerden ve öğretmenlerden oluşturulmuştur. Her iki durum için oluşturulan gruplarda her bir madde için her bir uzman grubundan içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve bu veriler grup bilgileri eşliğinde kaydedilmiştir. Son olarak elde edilen veriler incelenmiş ve dağılım özelliklerine uygun olacak şekilde bağımsız örneklem T-testi veya Mann-Whitney U testi ile tekil ve karma grupların içerik geçerlik oranları arasındaki farklılık test edilmiştir.

3.2.1.1. Tekil Akademisyen Grupları ile Mesleğe Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Uzmanlar arasından rastgele seçilen akademisyen ve öğretmenlerle her biri altı akademisyenden oluşan tekil gruplar ve her biri üç akademisyen ile üç öğretmenden oluşan karma gruplar oluşturulmuştur. Rastgele seçilen 132 akademisyen ile her biri altı uzmandan oluşan 22 tekil grup; kalan 69 akademisyen ve yine rastgele seçilen 69 öğretmenle her birinde üç akademisyen ve üç öğretmen olacak şekilde 23 karma grup olmak üzere oluşturulan toplam grup sayısı 45'tir. Grupların oluşturulmasının ardından her bir grup için her maddeye yönelik içerik geçerlik oranı hesaplanmıştır. Ardından, hesaplanan içerik geçerlik oranlarının tekil ve karma gruplarda dağılımı incelenmiş ve parametrik istatistik şartlarını karşılayan verilere Bağımsız Örneklem T-testi, karşılamayan verilere ise Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Ölçeğin sırasıyla 4, 11, 14, 15, 19 ve 23 numaralı maddeleri parametrik istatistik şartlarını karşılamadığından bu maddelere yönelik hesaplanan içerik geçerlik oranlarının tekil ve karma gruplara göre farkı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Tablo 182'de bu maddelere yönelik analiz çıktıları yer almaktadır.

Tablo 182. Yalnızca Akademisyenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
4	Tekil	22	26.52	583.5	175.5	.068	-
	Karma	23	19.63	481.5			
11	Tekil	22	29.25	643.5	115.5	.001	.23
	Karma	23	17.02	391.5			
14	Tekil	22	24.43	537.5	221.5	.453	-
	Karma	23	21.63	497.5			
15	Tekil	22	28.14	619.0	140.0	.006	.17
	Karma	23	18.09	416.0			
19	Tekil	22	27.82	612.0	147.0	.012	.14
	Karma	23	18.39	423.0			
23	Tekil	22	27.48	604.5	140.0	.006	.14
	Karma	23	18.72	630.5			

Tablo 182'ye göre 6 madde için yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda 4 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranları tekil ve karma gruplarda farklılaşmaktadır ($p \leq .05$). 11, 15, 19 ve 23 numaralı maddeler uzman gruplarının yalnızca akademisyenlerden oluşturulması durumunda, uzman gruplarının akademisyen ve öğretmenlerden eşit sayıda bulundurularak oluşturulması durumuna göre manidar şekilde farklı içerik geçerlik oranlarına sahip olmaktadır. Mann-Whitney U testi yapılan 6 maddenin dışında kalan 24 ölçek maddesi parametrik istatistik şartlarını karşıladığından ötürü bu maddeler için T-testi kullanılmıştır.

Tablo 183. Yalnızca Akademisyenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p	η^2																																																																																																																																																																				
1	Tekil	22	.70	.37	43	3.47	.001	.22																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.33	.33					2	Tekil	22	.11	.39	43	.77	.446	-	Karma	23	.01	.41	3	Tekil	22	.52	.29	43	1.57	.124	-	Karma	23	.36	.36	5	Tekil	22	-.09	.48	43	.87	.388	-	Karma	23	.03	.44	6	Tekil	22	.56	.36	43	1.11	.272	-	Karma	23	.43	.39	7	Tekil	22	.47	.28	43	3.27	.002	.03	Karma	23	.13	.40	8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39	Karma	23	.33	.38	9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746
2	Tekil	22	.11	.39	43	.77	.446	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.01	.41					3	Tekil	22	.52	.29	43	1.57	.124	-	Karma	23	.36	.36	5	Tekil	22	-.09	.48	43	.87	.388	-	Karma	23	.03	.44	6	Tekil	22	.56	.36	43	1.11	.272	-	Karma	23	.43	.39	7	Tekil	22	.47	.28	43	3.27	.002	.03	Karma	23	.13	.40	8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39	Karma	23	.33	.38	9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39								
3	Tekil	22	.52	.29	43	1.57	.124	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.36	.36					5	Tekil	22	-.09	.48	43	.87	.388	-	Karma	23	.03	.44	6	Tekil	22	.56	.36	43	1.11	.272	-	Karma	23	.43	.39	7	Tekil	22	.47	.28	43	3.27	.002	.03	Karma	23	.13	.40	8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39	Karma	23	.33	.38	9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																					
5	Tekil	22	-.09	.48	43	.87	.388	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.03	.44					6	Tekil	22	.56	.36	43	1.11	.272	-	Karma	23	.43	.39	7	Tekil	22	.47	.28	43	3.27	.002	.03	Karma	23	.13	.40	8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39	Karma	23	.33	.38	9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																		
6	Tekil	22	.56	.36	43	1.11	.272	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.43	.39					7	Tekil	22	.47	.28	43	3.27	.002	.03	Karma	23	.13	.40	8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39	Karma	23	.33	.38	9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																															
7	Tekil	22	.47	.28	43	3.27	.002	.03																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.13	.40					8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39	Karma	23	.33	.38	9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																												
8	Tekil	22	.79	.16	30.4	5.29	.000	.39																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.33	.38					9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-	Karma	23	-.19	.37	10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																									
9	Tekil	22	-.30	.40	43	1.00	.325	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	-.19	.37					10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14	Karma	23	.57	.32	12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																																						
10	Tekil	22	.79	.22	43	2.68	.010	.14																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.57	.32					12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-	Karma	23	-.12	.48	13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																																																			
12	Tekil	22	-.20	.43	43	.60	.555	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	-.12	.48					13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16	Karma	23	.33	.40	16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																																																																
13	Tekil	22	.62	.26	43	2.84	.007	.16																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.33	.40					16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09	Karma	23	.28	.37	17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																																																																													
16	Tekil	22	.50	.35	43	2.08	.043	.09																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.28	.37					17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-	Karma	23	.49	.42	18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																																																																																										
17	Tekil	22	.67	.27	37.7	1.62	.109	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.49	.42					18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-	Karma	23	.13	.39																																																																																																																																																							
18	Tekil	22	.09	.43	43	.33	.746	-																																																																																																																																																																				
	Karma	23	.13	.39																																																																																																																																																																								

Tablo 183 Devam. Yalnızca Akademisyenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

20	Tekil	22	.56	.35	43	2.19	.034	.10
	Karma	23	.33	.35				
21	Tekil	22	.55	.38	43	2.37	.023	.12
	Karma	23	.26	.43				
22	Tekil	22	.27	.35	43	1.35	.184	-
	Karma	23	.10	.49				
24	Tekil	22	.71	.31	43	2.90	.006	.16
	Karma	23	.41	.39				
25	Tekil	22	.21	.39	43	.20	.842	-
	Karma	23	.19	.40				
26	Tekil	22	.68	.32	43	2.01	.051	-
	Karma	23	.49	.32				
27	Tekil	22	-.26	.45	43	.62	.539	-
	Karma	23	-.17	.46				
28	Tekil	22	.53	.30	43	2.70	.010	.14
	Karma	23	.22	.46				
29	Tekil	22	.23	.55	36.2	.76	.451	-
	Karma	23	.33	.36				
30	Tekil	22	.51	.25	37.6	1.29	.204	-
	Karma	23	.39	.38				

Tablo 183'e bakıldığında 24 ölçek maddesi için yapılan T-testi sonucunda 10 maddenin içerik geçerlik oranlarında tekil gruplar ile karma gruplar arasında manidar farklılık olduğu görülmektedir ($p \leq .05$). Bunlar sırasıyla 1, 7, 8, 10, 13, 16, 20, 21, 24 ve 28 numaralı maddelerdir. Bu sonuçlara göre, hesaplanan içerik geçerlik oranları, uzman gruplarının yalnızca akademisyenlerden oluşturulması ile mesleğe göre karma şekilde oluşturulması durumlarında 30 maddenin 14'ünde farklılaşmıştır. 14 madde için hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması .16'dır.

3.2.1.2. Tekil Öğretmen Grupları ile Mesleğe Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan 186 öğretmen arasından rastgele seçilen 126'sı ile tekil öğretmen grupları, kalan 60 öğretmen ve yine rastgele seçilen 60 akademisyen ile de karma gruplar oluşturulmuştur. Tüm gruplar altışar uzmandan oluştuğundan, son durumda 21 tekil ve 20 karma grup elde edilmiştir. Grupların oluşturulmasının ardından her bir grupta her bir ölçek maddesi için içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve bu değerlere grupların tekil ve karma olma durumuna göre fark analizleri uygulanmıştır. 11, 13, 22, 28 ve 30 numaralı ölçek maddeleri için hesaplanan içerik geçerlik oranları parametrik istatistik şartlarını karşılamadıklarından ötürü bu maddelere Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 184. Yalnızca Öğretmenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
11	Tekil	21	17.26	362.5	131.5	.035	.11
	Karma	20	24.93	498.5			
13	Tekil	21	15.60	327.5	96.5	.002	.24
	Karma	20	26.68	533.5			
22	Tekil	21	17.07	358.5	127.5	.026	.12
	Karma	20	25.13	552.5			
28	Tekil	21	14.50	304.5	73.5	.000	.34
	Karma	20	27.83	556.5			
30	Tekil	21	15.19	319.0	88.0	.001	.29
	Karma	20	27.10	542.0			

Tablo 184'e bakıldığında fark testi yapılan 5 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının uzman gruplarının tekil ve karma olma durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p \leq .05$). Tablodaki 5 madde dışında kalan 25 maddeye yönelik hesaplanan içerik geçerlik oranları parametrik istatistik şartlarını karşıladığından, bu maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının farklılaşmasını inceleyebilmek amacıyla T-testi kullanılmıştır.

Tablo 185. Yalnızca Öğretmenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																							
1	Tekil	21	-.08	.33	39	4.76	.000	.37																																																																																																																																																							
	Karma	20	.37	.26					2	Tekil	21	-.30	.35	39	2.16	.037	.11	Karma	20	-.03	.44	3	Tekil	21	-.03	.31	39	3.74	.001	.26	Karma	20	.38	.39	4	Tekil	21	.11	.38	39	2.38	.023	.13	Karma	20	.38	.35	5	Tekil	21	-.30	.38	39	2.41	.021	.13	Karma	20	.02	.46	6	Tekil	21	.17	.34	39	2.30	.027	.12	Karma	20	.43	.38	7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15	Karma	20	-.03	.42	8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002
2	Tekil	21	-.30	.35	39	2.16	.037	.11																																																																																																																																																							
	Karma	20	-.03	.44					3	Tekil	21	-.03	.31	39	3.74	.001	.26	Karma	20	.38	.39	4	Tekil	21	.11	.38	39	2.38	.023	.13	Karma	20	.38	.35	5	Tekil	21	-.30	.38	39	2.41	.021	.13	Karma	20	.02	.46	6	Tekil	21	.17	.34	39	2.30	.027	.12	Karma	20	.43	.38	7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15	Karma	20	-.03	.42	8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35								
3	Tekil	21	-.03	.31	39	3.74	.001	.26																																																																																																																																																							
	Karma	20	.38	.39					4	Tekil	21	.11	.38	39	2.38	.023	.13	Karma	20	.38	.35	5	Tekil	21	-.30	.38	39	2.41	.021	.13	Karma	20	.02	.46	6	Tekil	21	.17	.34	39	2.30	.027	.12	Karma	20	.43	.38	7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15	Karma	20	-.03	.42	8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																					
4	Tekil	21	.11	.38	39	2.38	.023	.13																																																																																																																																																							
	Karma	20	.38	.35					5	Tekil	21	-.30	.38	39	2.41	.021	.13	Karma	20	.02	.46	6	Tekil	21	.17	.34	39	2.30	.027	.12	Karma	20	.43	.38	7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15	Karma	20	-.03	.42	8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																		
5	Tekil	21	-.30	.38	39	2.41	.021	.13																																																																																																																																																							
	Karma	20	.02	.46					6	Tekil	21	.17	.34	39	2.30	.027	.12	Karma	20	.43	.38	7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15	Karma	20	-.03	.42	8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																															
6	Tekil	21	.17	.34	39	2.30	.027	.12																																																																																																																																																							
	Karma	20	.43	.38					7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15	Karma	20	-.03	.42	8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																												
7	Tekil	21	-.35	.36	39	2.61	.013	.15																																																																																																																																																							
	Karma	20	-.03	.42					8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31	Karma	20	.38	.35	9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																																									
8	Tekil	21	-.16	.47	39	4.20	.000	.31																																																																																																																																																							
	Karma	20	.38	.35					9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-	Karma	20	-.28	.45	10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																																																						
9	Tekil	21	-.32	.37	39	0.27	.792	-																																																																																																																																																							
	Karma	20	-.28	.45					10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38	Karma	20	.63	.30	12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																																																																			
10	Tekil	21	.17	.29	39	4.94	.000	.38																																																																																																																																																							
	Karma	20	.63	.30					12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-	Karma	20	-.25	.48	14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																																																																																
12	Tekil	21	-.25	.38	39	0.03	.977	-																																																																																																																																																							
	Karma	20	-.25	.48					14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23	Karma	20	.32	.41	15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																																																																																													
14	Tekil	21	-.03	.28	33.1	3.17	.003	.23																																																																																																																																																							
	Karma	20	.32	.41					15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23	Karma	20	.52	.35																																																																																																																																										
15	Tekil	21	.17	.29	39	3.41	.002	.23																																																																																																																																																							
	Karma	20	.52	.35																																																																																																																																																											

Tablo 185 Devam. Yalnızca Öğretmenlerden Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
16	Tekil	21	-.21	.27	39	4.32	.000	.32
	Karma	20	.20	.33				
17	Tekil	21	.05	.41	39	3.64	.001	.25
	Karma	20	.48	.35				
18	Tekil	21	-.10	.42	39	2.19	.034	.11
	Karma	20	.20	.44				
19	Tekil	21	-.02	.31	39	4.42	.000	.33
	Karma	20	.43	.34				
20	Tekil	21	-.08	.35	39	3.92	.000	.28
	Karma	20	.33	.32				
21	Tekil	21	-.13	.40	39	3.08	.004	.20
	Karma	20	.23	.34				
23	Tekil	21	.30	.28	39	5.26	.000	.42
	Karma	20	.72	.22				
24	Tekil	21	.19	.33	39	2.14	.038	.11
	Karma	20	.40	.30				
25	Tekil	21	-.08	.36	39	1.83	.075	-
	Karma	20	.13	.38				
26	Tekil	21	-.03	.35	39	4.41	.000	.33
	Karma	20	.43	.33				
27	Tekil	21	-.41	.35	39	1.34	.190	-
	Karma	20	-.27	.35				
29	Tekil	21	.11	.35	39	1.42	.165	-
	Karma	20	.28	.42				

Tablo 185'e göre Bağımsız Örneklem T-testi uygulanan 25 maddenin 20 tanesi için hesaplanan içerik geçerlik oranları, uzman gruplarının yalnızca öğretmenlerden oluşturulması ile akademisyen ve öğretmenlerden karma olarak oluşturulması durumunda manidar şekilde farklılaşmaktadır ($p \leq .05$). İçerik geçerlik oranlarında manidar farklılık bulunmayan maddeler sırasıyla 9, 12, 25, 27 ve 29 numaralı

maddelerdir. Bu sonuca göre, oluşturulan uzman grubunda yalnızca öğretmenlerin yer alması durumunda, uzman grubunun öğretmen ve akademisyenlerden karma şekilde oluşturulmasına göre 30 ölçek maddesinin 25 tanesinde içerik geçerlik oranları anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. 25 madde için hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması ise .19'dur.

3.2.2. Kıdeme Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanların 166'sı 1-10 yıl arası, 128'i 11-20 yıl arası, 94'ü ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir. Kıdem değişkeni araştırma kapsamında üç kategoride incelendiğinden üç farklı karşılaştırma için gruplar oluşturulmuştur. Bu gruplar yalnızca 1-10 yıl arası kıdeme sahip tekil uzman grupları ile kıdeme göre karma uzman grupları; yalnızca 11-20 yıl arası kıdeme sahip tekil uzman grupları ile kıdeme göre karma uzman grupları ve yalnızca 21 yıl üzeri kıdeme sahip tekil uzman grupları ile kıdeme göre karma uzman gruplarıdır. Grupların oluşturulmasının ardından her bir madde için her bir gruptan içerik geçerlik oranı elde edilmiş ve eldeki verilerin dağılımına göre parametrik ve parametrik olmayan fark testleri ile grup türüne göre içerik geçerlik oranları arasındaki farklılık incelenmiştir.

3.2.2.1. Tekil 1-10 Yıl Kıdem Grupları ile Kıdeme Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Uzmanlar arasında 1-10 yıl arası kıdeme sahip olanların sayısı 166'dır. Bu uzmanlar arasından rastgele seçilen 126 uzmandan her biri 6 uzmandan oluşan 21 tekil grup, kalan 40 uzmanın yanına 11-20 yıl arası kıdeme sahip uzmanlar arasından rastgele seçilen 40 uzman ve 21 yıl üzeri kıdeme sahip uzmanlar arasından seçilen 40 uzman eklenerek 120 uzmandan toplam 20 karma grup oluşturulmuştur. Karma grupların her birinde 1-10 yıl arası kıdeme sahip iki, 11-20 yıl arası kıdeme sahip iki ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip iki uzman olmak üzere altı uzman yer almaktadır. Bu gruplardan her bir ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılımı incelenmiş ve 7. madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılımının parametrik istatistik şartlarını sağlamadığı görülmüştür. Bundan ötürü 7. madde için parametrik olmayan fark testlerinden Mann-Whitney U uygulanmıştır.

Tablo 186. Yalnızca 1-10 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
7	Tekil	21	15.81	332.0	101.0	.003	.22
	Karma	20	26.45	529.0			

Tablo 186'ya göre 7. madde için, yalnızca 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan oluşturulan tekil gruplardan hesaplanan içerik geçerlik oranları ile tüm kıdem aralıklarından eşit sayıda bulunan karma gruplardan hesaplanan içerik geçerlik oranları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($p \leq .05$). Bu madde dışında kalan 29 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılım özellikleri parametrik istatistik şartlarını karşıladığından bu maddeler için T-testi yapılmıştır.

Tablo 187. Yalnızca 1-10 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
1	Tekil	21	.22	.37	39	1.40	.170	-
	Karma	20	.37	.28				
2	Tekil	21	-.27	.39	39	3.43	.001	.23
	Karma	20	.12	.33				
3	Tekil	21	.24	.44	27.4	.92	.368	-
	Karma	20	.33	.19				
4	Tekil	21	.37	.38	30.1	.51	.611	-
	Karma	20	.32	.20				
5	Tekil	21	-.08	.45	39	.24	.809	-
	Karma	20	-.50	.31				
6	Tekil	21	.46	.29	39	1.25	.218	-
	Karma	20	.35	.28				

Tablo 187 Devam. Yalnızca 1-10 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																																				
8	Tekil	21	.11	.48	31.4	2.56	.015	.17																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.42	.26					9	Tekil	21	-.35	.36	39	.43	.668	-	Karma	20	-.30	.37	10	Tekil	21	.46	.40	39	.98	.338	-	Karma	20	.57	.29	11	Tekil	21	-.41	.35	39	2.10	.042	.10	Karma	20	-.18	.35	12	Tekil	21	-.13	.29	39	1.06	.297	-	Karma	20	-.25	.44	13	Tekil	21	.11	.40	39	1.59	.119	-	Karma	20	.30	.36	14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-	Karma	20	.30	.26	15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682
9	Tekil	21	-.35	.36	39	.43	.668	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	-.30	.37					10	Tekil	21	.46	.40	39	.98	.338	-	Karma	20	.57	.29	11	Tekil	21	-.41	.35	39	2.10	.042	.10	Karma	20	-.18	.35	12	Tekil	21	-.13	.29	39	1.06	.297	-	Karma	20	-.25	.44	13	Tekil	21	.11	.40	39	1.59	.119	-	Karma	20	.30	.36	14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-	Karma	20	.30	.26	15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31								
10	Tekil	21	.46	.40	39	.98	.338	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.57	.29					11	Tekil	21	-.41	.35	39	2.10	.042	.10	Karma	20	-.18	.35	12	Tekil	21	-.13	.29	39	1.06	.297	-	Karma	20	-.25	.44	13	Tekil	21	.11	.40	39	1.59	.119	-	Karma	20	.30	.36	14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-	Karma	20	.30	.26	15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																					
11	Tekil	21	-.41	.35	39	2.10	.042	.10																																																																																																																																																																				
	Karma	20	-.18	.35					12	Tekil	21	-.13	.29	39	1.06	.297	-	Karma	20	-.25	.44	13	Tekil	21	.11	.40	39	1.59	.119	-	Karma	20	.30	.36	14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-	Karma	20	.30	.26	15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																		
12	Tekil	21	-.13	.29	39	1.06	.297	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	-.25	.44					13	Tekil	21	.11	.40	39	1.59	.119	-	Karma	20	.30	.36	14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-	Karma	20	.30	.26	15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																															
13	Tekil	21	.11	.40	39	1.59	.119	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.30	.36					14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-	Karma	20	.30	.26	15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																												
14	Tekil	21	.25	.43	33.2	.41	.682	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.30	.26					15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-	Karma	20	.50	.35	16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																									
15	Tekil	21	.41	.43	39	.71	.484	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.50	.35					16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11	Karma	20	.23	.47	17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																																						
16	Tekil	21	-.05	.34	39	2.20	.034	.11																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.23	.47					17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-	Karma	20	.42	.28	18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																																																			
17	Tekil	21	.32	.41	39	.89	.379	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.42	.28					18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-	Karma	20	.02	.35	19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																																																																
18	Tekil	21	.06	.47	39	.36	.719	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.02	.35					19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-	Karma	20	.32	.40	20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																																																																													
19	Tekil	21	.33	.41	39	.13	.895	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.32	.40					20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-	Karma	20	.20	.29	21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																																																																																										
20	Tekil	21	.19	.37	39	.09	.928	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.20	.29					21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-	Karma	20	.15	.31																																																																																																																																																							
21	Tekil	21	.10	.32	39	.41	.682	-																																																																																																																																																																				
	Karma	20	.15	.31																																																																																																																																																																								

Tablo 187 Devam. Yalnızca 1-10 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
22	Tekil	21	.06	.42	39	.03	.978	-
	Karma	20	.07	.32				
23	Tekil	21	.67	.26	35.9	1.43	.161	-
	Karma	20	.53	.33				
24	Tekil	21	.33	.35	39	1.40	.171	-
	Karma	20	.47	.25				
25	Tekil	21	.10	.46	39	.09	.927	-
	Karma	20	.08	.36				
26	Tekil	21	.30	.49	32.2	.52	.606	-
	Karma	20	.37	.48				
27	Tekil	21	-.38	.44	39	1.03	.310	-
	Karma	20	-.25	.37				
28	Tekil	21	-.03	.38	39	1.60	.117	-
	Karma	20	.18	.48				
29	Tekil	21	.32	.34	39	.81	.425	-
	Karma	20	.23	.33				
30	Tekil	21	.21	.34	39	1.05	.301	-
	Karma	20	.32	.33				

Tablo 187'ye göre 29 ölçek maddesi için yapılan T-testi sonuçlarında 2, 8, 11 ve 16 numaralı olmak üzere 4 maddede içerik geçerlik oranları arasında grup türüne göre manidar farklılık vardır ($p \leq .05$). Bu sonuçlara göre, oluşturulan uzman grubunda yalnızca 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanların yer alması ile tüm kıdem aralıklarından eşit sayıda uzmanın yer alması durumlarında hesaplanan içerik geçerlik oranları 30 ölçek maddesinin 5 tanesinde manidar şekilde farklılaşmaktadır. Manidar farklılık tespit edilen 5 madde için etki büyüklüğü ortalaması ise .17 olarak hesaplanmıştır.

3.2.2.2. Tekil 11-20 Yıl Kıdem Grupları ile Kıdeme Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Kıdeme göre uzman dağılımı incelendiğinde 11-20 yıl arası kıdeme sahip 128 uzman olduğu görülmektedir. 128 uzmanın 96'sı ile tekil gruplar, 32'si ile ise 1-10 yıl arası kıdeme sahip uzmanlardan rastgele seçilen 32 ve 21 yıl üzeri kıdeme sahip uzmanlardan rastgele seçilen 32 uzman ile birlikte karma gruplar oluşturulmuştur. Bu durumda her biri altı uzmandan oluşan toplam 16 tekil grup ve 16 karma grup elde edilmiştir. Karma grupların her birinde iki uzman 1-10 yıl arası, iki uzman 11-20 yıl arası ve iki uzman da 21 yıl üzeri kıdeme sahiptir. Her bir ölçek maddesi için bu gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranlarının dağılımı incelendiğinde, tekil ve karma gruplar arasındaki farkın incelenmesi amacıyla yalnızca 7 numaralı madde için parametrik olmayan istatistik kullanılması gerektiği görülmüştür. 7. madde için yapılan Mann-Whitney U testi çıktıları Tablo 188'de yer almaktadır.

Tablo 188. Yalnızca 11-20 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
7	Tekil	16	17.88	286.0	106.0	.384	-
	Karma	16	15.13	242.0			

Tablo 188'e bakıldığında 7. madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının tekil ve karma gruplarda manidar şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($p > .05$). 7. madde dışında, kalan 29 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranları dağılımları parametrik istatistik şartlarını karşıladığından, bu maddeler için T-testi yapılmış olup çıktıları aşağıda, Tablo 189'da verilmiştir.

Tablo 189. Yalnızca 11-20 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																																				
1	Tekil	16	.42	.31	30	.91	.370	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.29	.45					2	Tekil	16	-.04	.48	23.4	.60	.552	-	Karma	16	-.12	.27	3	Tekil	16	.29	.30	30	.96	.347	-	Karma	16	.19	.32	4	Tekil	16	.42	.43	30	1.22	.231	-	Karma	16	.21	.53	5	Tekil	16	.00	.40	30	1.35	.189	-	Karma	16	-.19	.38	6	Tekil	16	.38	.48	30	.85	.401	-	Karma	16	.23	.48	8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-	Karma	16	.29	.40	9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603
2	Tekil	16	-.04	.48	23.4	.60	.552	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	-.12	.27					3	Tekil	16	.29	.30	30	.96	.347	-	Karma	16	.19	.32	4	Tekil	16	.42	.43	30	1.22	.231	-	Karma	16	.21	.53	5	Tekil	16	.00	.40	30	1.35	.189	-	Karma	16	-.19	.38	6	Tekil	16	.38	.48	30	.85	.401	-	Karma	16	.23	.48	8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-	Karma	16	.29	.40	9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41								
3	Tekil	16	.29	.30	30	.96	.347	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.19	.32					4	Tekil	16	.42	.43	30	1.22	.231	-	Karma	16	.21	.53	5	Tekil	16	.00	.40	30	1.35	.189	-	Karma	16	-.19	.38	6	Tekil	16	.38	.48	30	.85	.401	-	Karma	16	.23	.48	8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-	Karma	16	.29	.40	9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																					
4	Tekil	16	.42	.43	30	1.22	.231	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.21	.53					5	Tekil	16	.00	.40	30	1.35	.189	-	Karma	16	-.19	.38	6	Tekil	16	.38	.48	30	.85	.401	-	Karma	16	.23	.48	8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-	Karma	16	.29	.40	9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																		
5	Tekil	16	.00	.40	30	1.35	.189	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	-.19	.38					6	Tekil	16	.38	.48	30	.85	.401	-	Karma	16	.23	.48	8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-	Karma	16	.29	.40	9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																															
6	Tekil	16	.38	.48	30	.85	.401	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.23	.48					8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-	Karma	16	.29	.40	9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																												
8	Tekil	16	.38	.38	30	.60	.552	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.29	.40					9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-	Karma	16	-.48	.24	10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																									
9	Tekil	16	-.21	.50	21.7	1.95	.064	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	-.48	.24					10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-	Karma	16	.46	.38	11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																																						
10	Tekil	16	.63	.36	30	1.26	.216	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.46	.38					11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-	Karma	16	-.27	.43	12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																																																			
11	Tekil	16	-.13	.56	30	.83	.411	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	-.27	.43					12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-	Karma	16	-.35	.37	13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																																																																
12	Tekil	16	-.17	.40	30	1.36	.183	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	-.35	.37					13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-	Karma	16	.29	.36	14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																																																																													
13	Tekil	16	.38	.38	30	.63	.532	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.29	.36					14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-	Karma	16	.21	.50	15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																																																																																										
14	Tekil	16	.33	.52	30	.70	.492	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.21	.50					15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-	Karma	16	.40	.41																																																																																																																																																							
15	Tekil	16	.48	.49	30	.53	.603	-																																																																																																																																																																				
	Karma	16	.40	.41																																																																																																																																																																								

Tablo 189 Devam. Yalnızca 11-20 Yıl Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

16	Tekil	16	.15	.49	30	.13	.898	-
	Karma	16	.13	.42				
17	Tekil	16	.40	.47	24.2	.00	1.000	-
	Karma	16	.40	.28				
18	Tekil	16	.13	.47	30	1.82	.078	-
	Karma	16	-.15	.36				
19	Tekil	16	.35	.41	30	.16	.871	-
	Karma	16	.37	.30				
20	Tekil	16	.42	.35	30	1.56	.130	-
	Karma	16	.21	.40				
21	Tekil	16	.29	.53	30	1.04	.307	-
	Karma	16	.13	.36				
22	Tekil	16	.13	.32	30	.86	.397	-
	Karma	16	.00	.49				
23	Tekil	16	.60	.35	30	.57	.574	-
	Karma	16	.52	.47				
24	Tekil	16	.46	.42	30	.46	.648	-
	Karma	16	.52	.34				
25	Tekil	16	.15	.44	30	1.63	.115	-
	Karma	16	-.08	.35				
26	Tekil	16	.44	.40	30	.16	.877	-
	Karma	16	.42	.35				
27	Tekil	16	-.29	.40	30	.76	.451	-
	Karma	16	-.40	.37				
28	Tekil	16	.17	.46	30	.14	.890	-
	Karma	16	.15	.38				
29	Tekil	16	.29	.42	30	1.35	.187	-
	Karma	16	.06	.53				
30	Tekil	16	.29	.48	22.8	.46	.653	-
	Karma	16	.35	.26				

Tablo 189'a göre T testi yapılan 29 maddenin hiçbirinde tekil ve karma gruplar arasında manidar bir fark bulunmamıştır ($p > .05$). Buna göre tekil gruplar 11-20 yıl kıdem aralığında, karma gruplar ise tüm kıdem aralıklarından eşit sayıda uzmanla oluşturulduğunda 30 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının hiçbirisi anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.2.2.3. Tekil 21 Yıl ve Üzeri Kıdem Grupları ile Kıdeme Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanların 94'ü 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olduğundan, bu uzmanların 72'si ise altışar uzmandan oluşan tekil gruplar; 22'si ile de yanına rastgele seçilen 1-10 yıl arası kıdeme sahip 22 uzman ile 11-20 yıl arası kıdeme sahip 22 uzman eklenerek toplam 66 uzmanla karma gruplar oluşturulmuştur. Karma gruplarda 1-10 yıl arası kıdeme sahip iki, 11-20 yıl arası kıdeme sahip iki ve 21 yıl üzeri kıdeme sahip iki olmak üzere toplam altı uzman bulunmaktadır. Bu durumda 12 tekil ve 11 karma olmak üzere toplam 23 grup elde edilmiştir. Bu gruplardan hesaplanan içerik geçerlik oranları, toplam grup sayısının 30'un altında olmasından dolayı Mann-Whitney U testi ile analiz edilmiştir.

Tablo 190. Yalnızca 21 Yıl ve Üzeri Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
1	Tekil	12	13.25	159.0	51.0	.336	-
	Karma	11	10.64	117.0			
2	Tekil	12	14.63	175.5	34.5	.041	.21
	Karma	11	9.14	100.5			
3	Tekil	12	13.00	156.0	54.0	.440	-
	Karma	11	10.91	120.0			
4	Tekil	12	12.29	147.5	62.5	.823	-
	Karma	11	11.68	128.5			

Tablo 190 Devam. Yalnızca 21 Yıl ve Üzeri Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
5	Tekil	12	12.38	148.5	61.5	.777	-
	Karma	11	11.59	127.5			
6	Tekil	12	14.21	170.5	39.5	.092	-
	Karma	11	9.59	105.5			
7	Tekil	12	13.96	167.5	42.5	.137	-
	Karma	11	9.86	108.5			
8	Tekil	12	14.92	179.0	31.0	.023	.25
	Karma	11	8.82	97.0			
9	Tekil	12	14.00	168.0	42.0	.126	-
	Karma	11	9.82	108.0			
10	Tekil	12	14.25	171.0	39.0	.080	-
	Karma	11	9.55	105.0			
11	Tekil	12	14.58	175.0	35.0	.047	.20
	Karma	11	9.18	101.0			
12	Tekil	12	12.92	155.0	55.0	.480	-
	Karma	11	11.00	121.0			
13	Tekil	12	13.71	164.5	45.5	.196	-
	Karma	11	10.14	111.5			
14	Tekil	12	13.46	161.5	48.5	.266	-
	Karma	11	10.41	114.5			
15	Tekil	12	14.38	172.5	37.5	.067	-
	Karma	11	9.41	103.5			
16	Tekil	12	15.33	184.0	26	.011	.27
	Karma	11	8.36	92.0			
17	Tekil	12	14.29	171.5	38.5	.075	-
	Karma	11	9.50	104.5			
18	Tekil	12	12.54	150.5	59.5	.672	-
	Karma	11	11.41	125.5			

Tablo 190 Devam. Yalnızca 21 Yıl ve Üzeri Kıdeme Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

19	Tekil	12	13.88	166.5	43.5	.153	-
	Karma	11	9.95	109.5			
20	Tekil	12	13.42	161.0	49.0	.283	-
	Karma	11	10.45	115.0			
21	Tekil	12	14.54	174.5	35.5	.043	.18
	Karma	11	9.23	101.5			
22	Tekil	12	11.50	138.0	60.0	.703	-
	Karma	11	12.55	138.0			
23	Tekil	12	13.46	161.5	48.5	.250	-
	Karma	11	10.41	114.5			
24	Tekil	12	13.33	160.0	50.0	.308	-
	Karma	11	10.55	116.0			
25	Tekil	12	12.29	147.5	62.5	.825	-
	Karma	11	11.68	128.5			
26	Tekil	12	13.83	166.0	44.0	.164	-
	Karma	11	10.00	110.0			
27	Tekil	12	11.54	138.5	60.5	.723	-
	Karma	11	12.50	137.5			
28	Tekil	12	15.13	181.5	28.5	.017	.26
	Karma	11	8.59	94.5			
29	Tekil	12	12.29	147.5	62.5	.826	-
	Karma	11	11.68	128.5			
30	Tekil	12	14.17	170.0	40.0	.093	-
	Karma	11	9.64	106.0			

Tablo 190'a bakıldığında 30 ölçek maddesinin 6'sında tekil ve karma gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p \leq .05$). Bu maddeler sırasıyla 2, 8, 11, 16, 21 ve 28 numaralı maddelerdir. Bu sonuca göre, hesaplanan içerik geçerlik oranları, uzman gruplarının yalnızca 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip uzmanlardan oluşması ile tüm kıdem aralıklarından eşit sayıda uzmandan oluşması durumlarında 30

maddenin 6'sında manidar şekilde farklılaşmaktadır. 6 madde için hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması ise .23'tür.

3.2.3. Eğitim Düzeyine Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Ölçek maddelerine görüş bildiren uzmanların eğitim düzeyi 149 lisans ve 239 lisansüstü olarak dağılım göstermiştir. Eğitim düzeyi lisans ve lisansüstü olmak üzere iki kategori olarak ele alındığından eğitim düzeyine göre iki farklı karşılaştırma yapılmıştır. Bunlardan ilki tekil grupları yalnızca lisansüstü eğitime sahip uzmanlardan oluşturup hesaplanacak içerik geçerlik oranlarını karma gruplarla karşılaştırmakken ikincisi tekil grupları yalnızca lisans eğitimine sahip uzmanlardan oluşturup hesaplanacak içerik geçerlik oranlarını karma gruplarla karşılaştırmaktır.

3.2.3.1. Tekil Lisansüstü Eğitime Sahip Gruplar ile Eğitim Düzeyine Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan lisansüstü eğitime sahip uzman sayısı 239 olduğundan, bu uzmanların rastgele seçilen 156'sı ile her biri altı uzmandan oluşan tekil lisansüstü uzman grupları oluşturulmuştur. Kalan 81 lisansüstü eğitime sahip uzmana ek olarak yine rastgele seçilen 81 lisans eğitimine sahip uzmanla ise her bir grupta üç lisansüstü ve üç lisans eğitimine sahip olmak üzere altışar uzman bulunacak şekilde karma gruplar oluşturulmuştur. 26 tekil ve 27 karma olmak üzere oluşturulan toplam 53 gruptan tüm ölçek maddeleri için içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve dağılımları incelendiğinde 1, 10, 15, 23, 24 ve 26 numaraları maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının parametrik istatistik şartlarını karşılamadığı görülmüştür. Bu durumdan ötürü bu maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranları arasındaki farklılaşmayı incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 191. Yalnızca Lisansüstü Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
1	Tekil	26	35.08	912.0	141.0	.000	.29
	Karma	27	19.22	519.0			
10	Tekil	26	36.38	946.0	107.0	.000	.40
	Karma	27	17.96	485.0			
15	Tekil	26	34.37	893.5	159.5	.000	.24
	Karma	27	19.91	537.5			
23	Tekil	26	33.25	864.5	188.5	.002	.18
	Karma	27	20.98	566.5			
24	Tekil	26	33.67	875.5	177.5	.001	.20
	Karma	27	20.57	555.5			
26	Tekil	26	34.29	891.5	161.5	.000	.23
	Karma	27	19.98	539.5			

Tablo 191'e göre Mann-Whitney U testi yapılan 6 maddenin tamamı için hesaplanan içerik geçerlik oranları uzman gruplarının tekil ve karma olma durumlarına göre manidar şekilde farklılaşmıştır ($p \leq .05$). Bu maddeler dışında kalan ölçek maddeleri parametrik istatistik şartlarını sağladığından ötürü 24 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının grup türüne göre farkını incelemek amacıyla T-testine başvurulmuştur. T-testi raporları araştırmanın devamında yer almaktadır.

Tablo 192. Yalnızca Lisansüstü Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p	η^2																																																																																																																																																							
2	Tekil	26	.13	.40	51	1.80	.078	-																																																																																																																																																							
	Karma	27	-.07	.42					3	Tekil	26	.50	.40	51	2.97	.005	.15	Karma	27	.20	.34	4	Tekil	26	.56	.36	51	2.50	.016	.11	Karma	27	.31	.38	5	Tekil	26	-.09	.40	51	.56	.580	-	Karma	27	-.02	.45	6	Tekil	26	.51	.44	51	1.04	.305	-	Karma	27	.40	.38	7	Tekil	26	.40	.43	51	4.47	.000	.28	Karma	27	-.09	.35	8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45	Karma	27	.15	.41	9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000
3	Tekil	26	.50	.40	51	2.97	.005	.15																																																																																																																																																							
	Karma	27	.20	.34					4	Tekil	26	.56	.36	51	2.50	.016	.11	Karma	27	.31	.38	5	Tekil	26	-.09	.40	51	.56	.580	-	Karma	27	-.02	.45	6	Tekil	26	.51	.44	51	1.04	.305	-	Karma	27	.40	.38	7	Tekil	26	.40	.43	51	4.47	.000	.28	Karma	27	-.09	.35	8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45	Karma	27	.15	.41	9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38								
4	Tekil	26	.56	.36	51	2.50	.016	.11																																																																																																																																																							
	Karma	27	.31	.38					5	Tekil	26	-.09	.40	51	.56	.580	-	Karma	27	-.02	.45	6	Tekil	26	.51	.44	51	1.04	.305	-	Karma	27	.40	.38	7	Tekil	26	.40	.43	51	4.47	.000	.28	Karma	27	-.09	.35	8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45	Karma	27	.15	.41	9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																					
5	Tekil	26	-.09	.40	51	.56	.580	-																																																																																																																																																							
	Karma	27	-.02	.45					6	Tekil	26	.51	.44	51	1.04	.305	-	Karma	27	.40	.38	7	Tekil	26	.40	.43	51	4.47	.000	.28	Karma	27	-.09	.35	8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45	Karma	27	.15	.41	9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																		
6	Tekil	26	.51	.44	51	1.04	.305	-																																																																																																																																																							
	Karma	27	.40	.38					7	Tekil	26	.40	.43	51	4.47	.000	.28	Karma	27	-.09	.35	8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45	Karma	27	.15	.41	9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																															
7	Tekil	26	.40	.43	51	4.47	.000	.28																																																																																																																																																							
	Karma	27	-.09	.35					8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45	Karma	27	.15	.41	9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																												
8	Tekil	26	.71	.26	44	5.99	.000	.45																																																																																																																																																							
	Karma	27	.15	.41					9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-	Karma	27	-.31	.37	11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																																									
9	Tekil	26	-.24	.47	51	.56	.575	-																																																																																																																																																							
	Karma	27	-.31	.37					11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11	Karma	27	-.27	.39	12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																																																						
11	Tekil	26	.00	.38	51	2.57	.013	.11																																																																																																																																																							
	Karma	27	-.27	.39					12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-	Karma	27	-.17	.36	13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																																																																			
12	Tekil	26	-.13	.40	51	.43	.672	-																																																																																																																																																							
	Karma	27	-.17	.36					13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25	Karma	27	.17	.40	14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																																																																																
13	Tekil	26	.60	.37	51	4.10	.000	.25																																																																																																																																																							
	Karma	27	.17	.40					14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-	Karma	27	.26	.36	16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																																																																																													
14	Tekil	26	.38	.40	51	1.20	.235	-																																																																																																																																																							
	Karma	27	.26	.36					16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26	Karma	27	.07	.38																																																																																																																																										
16	Tekil	26	.51	.38	51	4.18	.000	.26																																																																																																																																																							
	Karma	27	.07	.38																																																																																																																																																											

Tablo 192 Devam. Yalnızca Lisansüstü Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p	η^2
17	Tekil	26	.69	.28	51	3.68	.001	.21
	Karma	27	.33	.41				
18	Tekil	26	.13	.39	51	1.25	.218	-
	Karma	27	.00	.36				
19	Tekil	26	.69	.27	44.4	5.06	.000	.37
	Karma	27	.21	.41				
20	Tekil	26	.54	.34	46.9	2.87	.006	.15
	Karma	27	.21	.48				
21	Tekil	26	.55	.33	51	4.10	.000	.25
	Karma	27	.14	.41				
22	Tekil	26	.29	.33	51	2.71	.009	.13
	Karma	27	.02	.39				
25	Tekil	26	.15	.34	51	.44	.659	-
	Karma	27	.11	.36				
27	Tekil	26	-.19	.47	51	1.46	.150	-
	Karma	27	-.36	.35				
28	Tekil	26	.46	.44	51	3.40	.001	.18
	Karma	27	.05	.44				
29	Tekil	26	.31	.44	51	.60	.549	-
	Karma	27	.23	.44				
30	Tekil	26	.54	.30	45.2	3.01	.004	.17
	Karma	27	.22	.45				

Tablo 192'ye göre 24 ölçek maddesinin 14'ü için hesaplanan içerik geçerlik oranları arasında uzman grubu türüne göre manidar farklılık vardır ($p \leq .05$). Toplamda 30 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranları uzman grubunun yalnızca lisansüstü eğitime sahip olması durumu ile lisans ve lisansüstü eğitime sahip uzmanlardan karışık olarak oluşturulması durumlarına göre 24 maddede anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Bu 24 madde için hesaplanan etki büyüklüğü ortalaması .19'dur.

3.2.3.2. Tekil Lisans Eğitime Sahip Gruplar ile Eğitim Düzeyine Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanların 149'u lisans eğitime sahip olduğu için bu uzmanlardan rastgele seçilen 96'sı ile 16 adet tekil grup, kalan 51'i ile yanlarına lisansüstü eğitime sahip rastgele seçilen 51 uzman daha eklenerek 17 karma grup oluşturulmuştur. Teki gruplarda altışar lisans eğitime sahip uzman, karma gruplarda üç lisans eğitime ve üç yüksek lisans eğitime sahip altışar uzman yer almaktadır. Toplam 23 grupta her ölçek maddesi için içerik geçerlik katsayıları hesaplanmış ve elde edilen oranların dağılımı incelenmiştir. 9. ve 26. maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılımı normal dağılımdan fazla saptığı ve parametrik istatistik şartlarını karşılamadığından ötürü bu maddeler için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Aşağıda, Tablo 193'te Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 193. Yalnızca Lisans Eğitime Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
9	Tekil	16	18.19	291.0	117.0	.476	-
	Karma	17	15.88	270.0			
26	Tekil	16	14.03	224.5	88.5	.074	-
	Karma	17	19.79	336.5			

Tablo 193'e göre 9 ve 16 numaralı maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranları uzman gruplarının tekil veya karma olma durumuna göre farklılaşmamaktadır ($p>.05$). Bu maddeler dışındaki 28 madde parametrik istatistik şartlarını karşıladığından ötürü kalan maddeler için T testi kullanılmış ve raporlanmıştır.

Tablo 194. Yalnızca Lisans Eğitimine Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
1	Tekil	16	-.08	.39	31	2.04	.050	.12
	Karma	17	.18	.34				
2	Tekil	16	-.29	.48	31	.55	.585	-
	Karma	17	-.22	.29				
3	Tekil	16	.08	.43	31	.19	.849	-
	Karma	17	.06	.29				
4	Tekil	16	.17	.47	25.2	1.06	.298	-
	Karma	17	.31	.30				
5	Tekil	16	-.10	.40	31	.34	.733	-
	Karma	17	-.06	.36				
6	Tekil	16	.21	.36	31	1.06	.296	-
	Karma	17	.33	.31				
7	Tekil	16	-.33	.37	31	1.73	.094	-
	Karma	17	-.12	.35				
8	Tekil	16	-.17	.37	31	3.15	.004	.24
	Karma	17	.24	.37				
10	Tekil	16	.27	.44	31	.60	.554	-
	Karma	17	.35	.34				
11	Tekil	16	-.65	.33	31	3.26	.003	.26
	Karma	17	-.31	.25				
12	Tekil	16	-.25	.41	31	.34	.736	-
	Karma	17	-.29	.33				
13	Tekil	16	-.10	.32	31	2.49	.018	.17
	Karma	17	.14	.24				
14	Tekil	16	.17	.34	31	.59	.562	-
	Karma	17	.10	.33				
15	Tekil	16	.21	.36	31	.42	.680	-
	Karma	17	.25	.28				

Tablo 194 Devam. Yalnızca Lisans Eğitimine Sahip Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																																				
16	Tekil	16	-.27	.35	31	1.77	.086	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	-.06	.34					17	Tekil	16	.10	.43	31	1.36	.183	-	Karma	17	.27	.27	18	Tekil	16	.00	.37	31	.15	.878	-	Karma	17	-.02	.36	19	Tekil	16	.08	.38	31	.50	.623	-	Karma	17	.14	.24	20	Tekil	16	.04	.40	31	.44	.661	-	Karma	17	.10	.33	21	Tekil	16	-.17	.50	25.1	1.55	.138	-	Karma	17	.06	.32	22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-	Karma	17	.00	.39	23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168
17	Tekil	16	.10	.43	31	1.36	.183	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.27	.27					18	Tekil	16	.00	.37	31	.15	.878	-	Karma	17	-.02	.36	19	Tekil	16	.08	.38	31	.50	.623	-	Karma	17	.14	.24	20	Tekil	16	.04	.40	31	.44	.661	-	Karma	17	.10	.33	21	Tekil	16	-.17	.50	25.1	1.55	.138	-	Karma	17	.06	.32	22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-	Karma	17	.00	.39	23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37								
18	Tekil	16	.00	.37	31	.15	.878	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	-.02	.36					19	Tekil	16	.08	.38	31	.50	.623	-	Karma	17	.14	.24	20	Tekil	16	.04	.40	31	.44	.661	-	Karma	17	.10	.33	21	Tekil	16	-.17	.50	25.1	1.55	.138	-	Karma	17	.06	.32	22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-	Karma	17	.00	.39	23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																					
19	Tekil	16	.08	.38	31	.50	.623	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.14	.24					20	Tekil	16	.04	.40	31	.44	.661	-	Karma	17	.10	.33	21	Tekil	16	-.17	.50	25.1	1.55	.138	-	Karma	17	.06	.32	22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-	Karma	17	.00	.39	23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																		
20	Tekil	16	.04	.40	31	.44	.661	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.10	.33					21	Tekil	16	-.17	.50	25.1	1.55	.138	-	Karma	17	.06	.32	22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-	Karma	17	.00	.39	23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																															
21	Tekil	16	-.17	.50	25.1	1.55	.138	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.06	.32					22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-	Karma	17	.00	.39	23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																												
22	Tekil	16	-.06	.39	31	.46	.649	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.00	.39					23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-	Karma	17	.39	.32	24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																									
23	Tekil	16	.46	.45	31	.49	.629	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.39	.32					24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-	Karma	17	.25	.25	25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																																						
24	Tekil	16	.27	.41	31	.14	.893	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.25	.25					25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-	Karma	17	-.08	.40	27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																																																			
25	Tekil	16	.02	.45	31	.67	.506	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	-.08	.40					27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-	Karma	17	-.33	.33	28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																																																																
27	Tekil	16	-.37	.36	31	.34	.733	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	-.33	.33					28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-	Karma	17	-.04	.29	29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																																																																													
28	Tekil	16	-.25	.38	31	1.82	.078	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	-.04	.29					29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-	Karma	17	.10	.35	30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																																																																																										
29	Tekil	16	.17	.40	31	.52	.604	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.10	.35					30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-	Karma	17	.24	.37																																																																																																																																																							
30	Tekil	16	.04	.42	31	1.41	.168	-																																																																																																																																																																				
	Karma	17	.24	.37																																																																																																																																																																								

Tablo 194'e bakıldığında 28 ölçek maddesi arasında 1, 8, 11 ve 13 numaralı maddeler için tekil ve karma uzman gruplarında hesaplanan içerik geçerlik oranlarının manidar şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p \leq .05$). Uzman gruplarının yalnızca lisans eğitimi alan uzmanlardan oluşturulması ile lisans ve lisansüstü eğitimi alan uzmanlardan karma olarak oluşturulması durumlarında toplam 30 ölçek maddesinin 4'ünde manidar olarak farklı içerik geçerlik oranları elde edilmiştir. Bu maddeler için ortalama etki büyüklüğü .20 olarak hesaplanmıştır.

3.2.4. Kurum Türüne Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanların 309'u devlet kurumunda, 79'u vakıf/özel kurumda görev yapmaktadır. Kurum türü değişkeni iki kategoride incelendiğinden, ilk olarak, tekil grupların yalnızca devlet kurumunda görev yapan uzmanlardan ve karma grupların devlet kurumu ve vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlardan oluştuğu; ikinci olarak da tekil grupların yalnızca vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlardan ve karma grupların devlet kurumu ve vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlardan oluştuğu iki farklı fark testi kurgulanmıştır.

3.2.4.1. Tekil Devlet Kurumunda Çalışan Gruplar ile Kuruma Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Devlet kurumunda görev yapan uzmanların sayısı 309 olup; aralarından rastgele seçilen 162'si ile her grupta altı uzman bulunmak üzere 27 tekil grup oluşturulmuştur. Kalan 78 uzmanın yanına vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlar arasından rastgele seçilen 78 uzman daha eklenerek her bir grupta üç devlet üç vakıf/özel kurumda görev yapan uzman bulunmak üzere 26 karma grup oluşturulmuştur. Toplam 53 grupta her bir ölçek maddesi için içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve bu oranların dağılımları incelenmiştir. 8, 12, 13, 17, 27 ve 28 numaralı olmak üzere 6 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılımı parametrik istatistik şartlarını sağlamadığından ötürü bu maddeler için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 195. Yalnızca Devlet Kurumunda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
8	Tekil	27	26.11	705.0	327.0	.628	-
	Karma	26	27.92	726.0			
12	Tekil	27	23.37	631.0	253.0	.068	-
	Karma	26	30.77	800.0			
13	Tekil	27	25.41	686.0	308.0	.422	-
	Karma	26	28.65	745.0			
17	Tekil	27	23.33	630.0	252.0	.061	-
	Karma	26	30.81	801.0			
27	Tekil	27	27.26	736.0	344.0	.897	-
	Karma	26	26.73	695.0			
28	Tekil	27	24.24	654.5	276.5	.165	-
	Karma	26	29.87	776.5			

Tablo 195'e göre Mann-Whitney U testi yapılan 6 ölçek maddesinde de hesaplanan içerik geçerlik oranları uzman grubunun tekil ve karma olma durumuna göre manidar şekilde farklılaşmamıştır ($p > .05$). Bu maddeler dışındaki 24 madde parametrik istatistik şartlarını sağladığından, kalan maddelere Bağımsız Örneklem T testi uygulanmıştır. T-testinden elde edilen sonuçlar, araştırmanın devamında, Tablo 196'da sunulmuştur.

Tablo 196. Yalnızca Devlet Kurumunda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																							
1	Tekil	27	.26	.34	51	1.51	.136	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.40	.33					2	Tekil	27	-.10	.30	51	1.22	.229	-	Karma	26	.03	.43	3	Tekil	27	.21	.37	51	2.52	.015	.11	Karma	26	.46	.35	4	Tekil	27	.32	.35	51	1.28	.207	-	Karma	26	.45	.38	5	Tekil	27	-.11	.41	51	1.20	.236	-	Karma	26	.01	.33	6	Tekil	27	.41	.30	51	.78	.440	-	Karma	26	.47	.33	7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-	Karma	26	.04	.40	9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752
2	Tekil	27	-.10	.30	51	1.22	.229	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.03	.43					3	Tekil	27	.21	.37	51	2.52	.015	.11	Karma	26	.46	.35	4	Tekil	27	.32	.35	51	1.28	.207	-	Karma	26	.45	.38	5	Tekil	27	-.11	.41	51	1.20	.236	-	Karma	26	.01	.33	6	Tekil	27	.41	.30	51	.78	.440	-	Karma	26	.47	.33	7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-	Karma	26	.04	.40	9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34								
3	Tekil	27	.21	.37	51	2.52	.015	.11																																																																																																																																																							
	Karma	26	.46	.35					4	Tekil	27	.32	.35	51	1.28	.207	-	Karma	26	.45	.38	5	Tekil	27	-.11	.41	51	1.20	.236	-	Karma	26	.01	.33	6	Tekil	27	.41	.30	51	.78	.440	-	Karma	26	.47	.33	7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-	Karma	26	.04	.40	9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																					
4	Tekil	27	.32	.35	51	1.28	.207	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.45	.38					5	Tekil	27	-.11	.41	51	1.20	.236	-	Karma	26	.01	.33	6	Tekil	27	.41	.30	51	.78	.440	-	Karma	26	.47	.33	7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-	Karma	26	.04	.40	9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																		
5	Tekil	27	-.11	.41	51	1.20	.236	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.01	.33					6	Tekil	27	.41	.30	51	.78	.440	-	Karma	26	.47	.33	7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-	Karma	26	.04	.40	9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																															
6	Tekil	27	.41	.30	51	.78	.440	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.47	.33					7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-	Karma	26	.04	.40	9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																												
7	Tekil	27	.04	.38	51	.01	.990	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.04	.40					9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-	Karma	26	-.22	.40	10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																																									
9	Tekil	27	-.30	.37	51	.74	.464	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	-.22	.40					10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-	Karma	26	.59	.32	11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																																																						
10	Tekil	27	.57	.27	51	.27	.789	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.59	.32					11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-	Karma	26	-.13	.31	14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																																																																			
11	Tekil	27	-.30	.38	51	1.74	.088	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	-.13	.31					14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14	Karma	26	.45	.34	15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																																																																																
14	Tekil	27	.16	.37	51	2.94	.005	.14																																																																																																																																																							
	Karma	26	.45	.34					15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16	Karma	26	.64	.28	16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																																																																																													
15	Tekil	27	.43	.18	51	3.23	.002	.16																																																																																																																																																							
	Karma	26	.64	.28					16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-	Karma	26	.19	.34																																																																																																																																										
16	Tekil	27	.16	.39	51	.32	.752	-																																																																																																																																																							
	Karma	26	.19	.34																																																																																																																																																											

Tablo 196 Devam. Yalnızca Devlet Kurumunda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
18	Tekil	27	.07	.41	51	.52	.602	-
	Karma	26	.13	.34				
19	Tekil	27	.36	.29	51	1.36	.178	-
	Karma	26	.47	.33				
20	Tekil	27	.28	.39	51	.77	.443	-
	Karma	26	.36	.31				
21	Tekil	27	.14	.37	51	2.32	.025	.10
	Karma	26	.36	.33				
22	Tekil	27	-.04	.40	51	2.46	.017	.11
	Karma	26	.23	.40				
23	Tekil	27	.57	.22	51	2.78	.008	.12
	Karma	26	.74	.24				
24	Tekil	27	.31	.35	51	2.28	.027	.09
	Karma	26	.54	.39				
25	Tekil	27	.09	.44	51	.60	.553	-
	Karma	26	.15	.38				
26	Tekil	27	.36	.32	51	1.28	.206	-
	Karma	26	.47	.34				
29	Tekil	27	.22	.41	51	.44	.663	-
	Karma	26	.27	.37				
30	Tekil	27	.36	.32	44.5	.24	.808	-
	Karma	26	.38	.46				

Tablo 196, 24 maddenin 7 tanesinin T testi sonuçlarına göre manidar farklılığa sahip olduğunu göstermektedir ($p \leq .05$). Bu maddeler 3, 14, 15, 21, 22, 23 ve 24 numaralı maddeler olup; toplamda 30 ölçek maddesinin 7'si için hesaplanan içerik geçerlik oranları, uzman grubunun yalnızca devlet kurumunda görev yapan uzmanlardan oluşması ile hem devlet hem de vakıf/özel kurumda görev yapan

uzmanlardan karma şekilde oluşması durumlarında manidar şekilde farklılaşmaktadır. 7 madde için ortalama etki büyüklüğü .12 olarak hesaplanmıştır.

3.2.4.2. Tekil Vakıf / Özel Kurumda Çalışan Gruplar ile Kuruma Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Vakıf/özel kurumda görev yapan 79 uzmanın 54'ü ile her biri 6 kişiden oluşan 9 tekil uzman grubu; 24'ü ile de devlet kurumunda görev yapıyor olup rastgele seçilen 24 uzmanla birlikte her biri altı kişiden oluşan 8 karma uzman grubu oluşturulmuştur. Karma grupların her birinde üç devlet kurumunda ve üç vakıf/özel kurumda görev yapan uzman yer almaktadır. Oluşturulan uzman gruplarında 30 ölçek maddesi için içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve dağılımları incelenmiştir. Tekil ve karma grupların toplam sayısı 30'un altında olduğundan, tüm veriler için Mann-Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 197. Yalnızca Vakıf / Özel Kurumda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
1	Tekil	9	8.06	72.5	27.5	.337	-
	Karma	8	10.06	80.5			
2	Tekil	9	9.44	85.0	32.0	.689	-
	Karma	8	8.50	68.0			
3	Tekil	9	10.17	91.5	25.5	.273	-
	Karma	8	7.69	61.5			
4	Tekil	9	10.11	91.0	26.0	.290	-
	Karma	8	7.75	62.0			
5	Tekil	9	10.50	94.5	22.5	.177	-
	Karma	8	7.31	58.5			
6	Tekil	9	7.94	71.5	26.5	.343	-
	Karma	8	10.19	81.5			

Tablo 197 Devam. Yalnızca Vakıf / Özel Kurumda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
7	Tekil	9	7.72	69.5	24.5	.247	-
	Karma	8	10.44	83.5			
8	Tekil	9	9.11	82.0	35.0	.919	-
	Karma	8	8.88	71.0			
9	Tekil	9	9.28	83.5	33.5	.805	-
	Karma	8	8.69	69.5			
10	Tekil	9	10.22	92.0	25.0	.243	-
	Karma	8	7.63	61.0			
11	Tekil	9	8.89	80.0	35.0	.920	-
	Karma	8	9.13	73.0			
12	Tekil	9	9.39	84.5	32.5	.730	-
	Karma	8	8.56	68.5			
13	Tekil	9	9.72	87.5	29.5	.506	-
	Karma	8	8.19	65.5			
14	Tekil	9	10.06	90.5	26.5	.328	-
	Karma	8	7.81	62.5			
15	Tekil	9	9.33	84.0	33.0	.751	-
	Karma	8	8.63	69.0			
16	Tekil	9	7.17	64.5	19.5	.096	-
	Karma	8	11.06	88.5			
17	Tekil	9	10.11	91.0	26.0	.313	-
	Karma	8	7.75	62.0			
18	Tekil	9	9.94	89.5	27.5	.395	-
	Karma	8	7.94	63.5			
19	Tekil	9	8.11	73.0	28.0	.401	-
	Karma	8	10.00	80.0			
20	Tekil	9	8.89	80.0	35.0	.919	-
	Karma	8	9.13	73.0			

Tablo 197 Devam. Yalnızca Vakıf / Özel Kurumda Görev Yapan Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
21	Tekil	9	9.06	81.5	35.5	.960	-
	Karma	8	8.94	71.5			
22	Tekil	9	8.78	79.0	34.0	.840	-
	Karma	8	9.25	74.0			
23	Tekil	9	10.50	94.5	22.5	.153	-
	Karma	8	7.31	58.5			
24	Tekil	9	8.17	73.5	28.5	.427	-
	Karma	8	9.94	79.5			
25	Tekil	9	8.22	74.0	29.0	.482	-
	Karma	8	9.88	79.0			
26	Tekil	9	8.78	79.0	34.0	.839	-
	Karma	8	9.25	74.0			
27	Tekil	9	10.22	92.0	25.0	.234	-
	Karma	8	7.63	61.0			
28	Tekil	9	7.78	70.0	25.0	.274	-
	Karma	8	10.38	83.0			
29	Tekil	9	9.78	88.0	29.0	.474	-
	Karma	8	8.13	65.0			
30	Tekil	9	8.83	79.5	34.5	.874	-
	Karma	8	9.19	73.5			

Tablo 197, 30 ölçek maddesi için yapılan Mann-Whitney U analizleri sonucunda manidar farklılık bulunmadığını göstermektedir ($p>.05$). Bu sonuca göre 30 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranları, uzman grubunun yalnızca vakıf/özel kurumda görev yapan uzmanlardan oluşması durumunda, uzmanların görev yaptığı kuruma göre karma oluşturulan uzman grubuna göre hiçbir maddede manidar şekilde farklılaşmamaktadır.

3.2.5. Uzmanlık Alanına Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Ölçeğe görüş sunan uzmanların 45'inin alanı çocuk gelişimi, 173'ünün okul öncesi eğitimi ve 170'inin ise rehberlik ve psikolojik danışmadır. Uzmanlar uzmanlık alanına göre üçe ayrıldığından üç farklı fark testi kurgulanmıştır. Bunlardan birincisi yalnızca çocuk gelişimi uzmanlarından oluşan uzman grupları ile üç uzmanlık alanından karma şekilde oluşturulan uzman gruplarından hesaplanan içerik geçerlik oranlarının karşılaştırılmasıdır. İkincisi yalnızca okul öncesi eğitimi uzmanlarından oluşan uzman grupları ile üç uzmanlık alanından karma şekilde oluşturulan uzman gruplarından hesaplanan içerik geçerlik oranlarının karşılaştırılması ve üçüncüsü de yalnızca rehberlik ve psikolojik danışma uzmanlarından oluşan uzman grupları ile üç uzmanlık alanından karma şekilde oluşturulan uzman gruplarından hesaplanan içerik geçerlik oranlarının karşılaştırılmasıdır. Her üç karşılaştırma için de ayrı ayrı uzman grupları oluşturulmuş, uzman gruplarından içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve hesaplanan içerik geçerlik oranlarının uzman gruplarının türüne göre değişkenliği, içerik geçerlik oranlarının dağılımına uygun fark testleriyle test edilmiştir.

3.2.5.1. Tekil Çocuk Gelişimi Uzman Grupları ile Uzmanlığa Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya çocuk gelişimi alanından 45 uzman katıldığından, bu uzmanların rastgele seçilen 30'u ile her biri altışar kişiden oluşan 5 tekil uzman grubu; yine rastgele seçilen 14'ü ile yanına rastgele seçilen 14 okul öncesi eğitimi ve 14 rehberlik ve psikolojik danışma uzmanı eklenerek 7 karma uzman grubu oluşturulmuştur. Karma uzman gruplarının her biri iki çocuk gelişimi, iki okul öncesi eğitimi ve iki rehberlik ve psikolojik danışma alanından olmak üzere altı uzmandan oluşmaktadır. Oluşturulan uzman gruplarından tüm ölçek maddeleri için içerik geçerlik oranları hesaplanmıştır. Tekil ve karma grupların toplam sayısı 12 olup, toplam grup sayısı 30'dan az olduğu için fark analizi olarak Mann-Whitney U tercih edilmiştir.

Tablo 198. Yalnızca Çocuk Gelişimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
1	Tekil	5	7,40	37,0	13.0	.452	-
	Karma	7	5,86	41,0			
2	Tekil	5	7,60	38,0	12.0	.287	-
	Karma	7	5,71	40,0			
3	Tekil	5	8,60	43,0	7.0	.074	-
	Karma	7	5,00	35,0			
4	Tekil	5	8,20	41,0	9.0	.153	-
	Karma	7	5,29	37,0			
5	Tekil	5	8,40	42,0	8.0	.114	-
	Karma	7	5,14	36,0			
6	Tekil	5	6,10	30,5	15.5	.726	-
	Karma	7	6,79	47,5			
7	Tekil	5	8,50	42,5	7.5	.089	-
	Karma	7	5,07	35,5			
8	Tekil	5	8,80	44,0	6.0	.041	.34
	Karma	7	4,86	34,0			
9	Tekil	5	6,30	31,5	16.5	.862	-
	Karma	7	6,64	46,5			
10	Tekil	5	6,50	32,5	17.5	1,000	-
	Karma	7	6,50	45,5			
11	Tekil	5	9,20	46,0	4.0	.023	.42
	Karma	7	4,57	32,0			
12	Tekil	5	7,40	37,0	13.0	.432	-
	Karma	7	5,86	41,0			
13	Tekil	5	7,30	36,5	13.5	.497	-
	Karma	7	5,93	41,5			
14	Tekil	5	6,40	32,0	17.0	.925	-
	Karma	7	6,57	46,0			

Tablo 198 Devam. Yalnızca Çocuk Gelişimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
15	Tekil	5	7,20	36,0	14.0	.547	-
	Karma	7	6,00	42,0			
16	Tekil	5	7,50	37,5	12.5	.396	-
	Karma	7	5,79	40,5			
17	Tekil	5	6,80	34,0	16.0	.802	-
	Karma	7	6,29	44,0			
18	Tekil	5	5,20	26,0	11.0	.266	-
	Karma	7	7,43	52,0			
19	Tekil	5	8,00	40,0	10.0	.202	-
	Karma	7	5,43	38,0			
20	Tekil	5	6,90	34,5	15.5	.734	-
	Karma	7	6,21	43,5			
21	Tekil	5	8,30	41,5	8.5	.115	-
	Karma	7	5,21	36,5			
22	Tekil	5	8,40	42,0	8.0	.064	-
	Karma	7	5,14	36,0			
23	Tekil	5	4,80	24,0	9.0	.069	-
	Karma	7	7,71	54,0			
24	Tekil	5	8,20	41,0	9.0	.137	-
	Karma	7	5,29	37,0			
25	Tekil	5	5,80	29,0	14.0	.536	-
	Karma	7	7,00	49,0			
26	Tekil	5	7,00	35,0	15.0	.673	-
	Karma	7	6,14	43,0			
27	Tekil	5	7,30	36,5	13.5	.504	-
	Karma	7	5,93	41,5			
28	Tekil	5	8,80	44,0	6.0	.043	.34
	Karma	7	4,86	34,0			

Tablo 198 Devam. Yalnızca Çocuk Gelişimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
29	Tekil	5	6,60	33,0	17.0	.933	-
	Karma	7	6,43	45,0			
30	Tekil	5	6,90	34,5	15.5	.731	-
	Karma	7	6,21	43,5			

Tablo 198'e göre 30 ölçek maddesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçlarında 8, 11 ve 28 numaralı olmak üzere 3 maddede tekil ve karma gruplar arasında manidar farklılık vardır ($p < .05$). Toplamda, 30 ölçek maddesinin 3 tanesinde uzman gruplarının yalnızca çocuk gelişimi uzmanlarından oluşması ile üç uzmanlık alanından karma olarak oluşması durumlarında hesaplanan içerik geçerlik oranlarının farklılaştığı görülmüştür. Bu maddeler için hesaplanan etki büyüklüğü ortalaması .37'dir.

3.2.5.2. Tekil Okul Öncesi Eğitimi Uzman Grupları ile Uzmanlığa Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan okul öncesi eğitimi uzmanı sayısı 173 olup, aralarından rastgele seçilen 126 okul öncesi eğitimi uzmanı ile her biri altı uzmandan oluşan 21 tekil uzman grubu oluşturulmuştur. Karma gruplar ise rastgele seçilen 44 okul öncesi, 44 çocuk gelişimi ve 44 rehberlik ve psikolojik danışma uzmanı olmak üzere 132 uzmandan, her grupta her bir uzmanlık alanından iki uzman bulunmak üzere altışar uzmandan oluşturulmuştur. Uzman gruplarından her bir ölçek maddesi için içerik geçerlik oranları hesaplandıktan sonra elde edilen verilerin dağılımı incelenmiş, 1 ve 23 numaralı maddelerin parametrik istatistik şartlarını karşılamadığı görülmüştür. Bu maddeler için Mann-Whitney U testi kullanılmış ve çıktıları Tablo 199'da raporlanmıştır.

Tablo 199. Yalnızca Okul Öncesi Eğitimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
1	Tekil	21	18.52	389.0	158.0	.062	-
	Karma	22	25.32	557.0			
23	Tekil	21	21.05	442.0	211.0	.592	-
	Karma	22	22.91	504.0			

Tablo 199'a bakıldığında 1 ve 23 numaralı maddeler için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının uzman gruplarının tekil ve karma olma durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmektedir ($p > .05$). Kalan maddeler parametrik istatistik şartlarını karşıladığından gruplar arası farkların incelenmesi için T testi kullanılmıştır.

Tablo 200. Yalnızca Okul Öncesi Eğitimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
2	Tekil	21	-.27	.47	41	3.01	.005	.18
	Karma	22	.11	.35				
3	Tekil	21	.19	.31	41	1.20	.238	-
	Karma	22	.30	.31				
4	Tekil	21	.32	.37	41	.63	.531	-
	Karma	22	.39	.42				
5	Tekil	21	-.06	.45	41	.51	.612	-
	Karma	22	.00	.36				
6	Tekil	21	.32	.45	41	.63	.531	-
	Karma	22	.39	.34				
7	Tekil	21	-.02	.48	41	.47	.641	-
	Karma	22	.05	.38				

Tablo 200 Devam. Yalnızca Okul Öncesi Eğitimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																																				
8	Tekil	21	.14	.42	41	2.52	.016	.13																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.42	.31					9	Tekil	21	-.40	.31	41	2.33	.025	.12	Karma	22	-.17	.34	10	Tekil	21	.52	.27	41	.27	.788	-	Karma	22	.50	.30	11	Tekil	21	-.41	.43	41	2.37	.023	.12	Karma	22	-.11	.42	12	Tekil	21	-.21	.37	41	.34	.737	-	Karma	22	-.17	.40	13	Tekil	21	.11	.46	41	1.69	.099	-	Karma	22	.32	.33	14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-	Karma	22	.33	.31	15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039
9	Tekil	21	-.40	.31	41	2.33	.025	.12																																																																																																																																																																				
	Karma	22	-.17	.34					10	Tekil	21	.52	.27	41	.27	.788	-	Karma	22	.50	.30	11	Tekil	21	-.41	.43	41	2.37	.023	.12	Karma	22	-.11	.42	12	Tekil	21	-.21	.37	41	.34	.737	-	Karma	22	-.17	.40	13	Tekil	21	.11	.46	41	1.69	.099	-	Karma	22	.32	.33	14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-	Karma	22	.33	.31	15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29								
10	Tekil	21	.52	.27	41	.27	.788	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.50	.30					11	Tekil	21	-.41	.43	41	2.37	.023	.12	Karma	22	-.11	.42	12	Tekil	21	-.21	.37	41	.34	.737	-	Karma	22	-.17	.40	13	Tekil	21	.11	.46	41	1.69	.099	-	Karma	22	.32	.33	14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-	Karma	22	.33	.31	15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																					
11	Tekil	21	-.41	.43	41	2.37	.023	.12																																																																																																																																																																				
	Karma	22	-.11	.42					12	Tekil	21	-.21	.37	41	.34	.737	-	Karma	22	-.17	.40	13	Tekil	21	.11	.46	41	1.69	.099	-	Karma	22	.32	.33	14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-	Karma	22	.33	.31	15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																		
12	Tekil	21	-.21	.37	41	.34	.737	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	-.17	.40					13	Tekil	21	.11	.46	41	1.69	.099	-	Karma	22	.32	.33	14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-	Karma	22	.33	.31	15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																															
13	Tekil	21	.11	.46	41	1.69	.099	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.32	.33					14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-	Karma	22	.33	.31	15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																												
14	Tekil	21	.30	.35	41	.32	.753	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.33	.31					15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-	Karma	22	.53	.30	16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																									
15	Tekil	21	.38	.35	41	1.49	.144	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.53	.30					16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15	Karma	22	.29	.28	17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																																						
16	Tekil	21	.00	.41	41	2.71	.010	.15																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.29	.28					17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-	Karma	22	.45	.30	18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																																																			
17	Tekil	21	.25	.46	41	1.70	.096	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.45	.30					18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-	Karma	22	.12	.38	19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																																																																
18	Tekil	21	.00	.49	41	.91	.371	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.12	.38					19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10	Karma	22	.42	.31	20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																																																																													
19	Tekil	21	.19	.39	41	2.18	.035	.10																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.42	.31					20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-	Karma	22	.27	.22	21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																																																																																										
20	Tekil	21	.24	.38	31.8	.36	.720	-																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.27	.22					21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10	Karma	22	.26	.29																																																																																																																																																							
21	Tekil	21	.02	.44	41	2.13	.039	.10																																																																																																																																																																				
	Karma	22	.26	.29																																																																																																																																																																								

Tablo 200 Devam. Yalnızca Okul Öncesi Eğitimi Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
22	Tekil	21	-.02	.43	41	1.77	.085	-
	Karma	22	.21	.42				
24	Tekil	21	.32	.36	41	1.16	.252	-
	Karma	22	.44	.33				
25	Tekil	21	.08	.49	41	.55	.583	-
	Karma	22	.15	.35				
26	Tekil	21	.21	.40	41	1.92	.062	-
	Karma	22	.42	.34				
27	Tekil	21	-.33	.37	41	.92	.363	-
	Karma	22	-.23	.39				
28	Tekil	21	-.03	.41	41	1.43	.162	-
	Karma	22	.14	.37				
29	Tekil	21	.25	.36	41	.80	.426	-
	Karma	22	.35	.40				
30	Tekil	21	.11	.30	41	2.76	.009	.16
	Karma	22	.38	.33				

Tablo 200'e göre T testi yapılan 28 ölçek maddesinden 8'i için hesaplanan içerik geçerlik oranları tekil ve karma uzman gruplarında manidar şekilde farklılaşmaktadır ($p<.05$). Bu sonuçlara göre 30 ölçek maddesinin 8'inde hesaplanan içerik geçerlik oranları uzman grubunun yalnızca okul öncesi eğitimi uzmanlarından oluşması ile tüm uzmanlık alanlarından karma olarak oluşması durumlarında manidar şekilde farklılaşmaktadır. Bu 8 madde için ortalama etki büyüklüğü .13 olarak hesaplanmıştır.

3.2.5.3. Tekil RPD Uzman Grupları ile Uzmanlığa Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Rehberlik ve psikolojik danışma alanından araştırmaya katılan 170 uzmanın rastgele seçilen 126'sı ile her birinde 6 uzman olacak şekilde 21 grup oluşturulmuştur. Yine rastgele seçilen 42 uzmanın yanına okul öncesi eğitimi alanından 42 ve çocuk gelişimi alanından 42 uzman eklenerek toplam 126 uzmandan, her bir grupta her bir uzmanlık alanından 2 uzman bulunacak şekilde altışar kişilik 21 karma uzman grubu oluşturulmuştur. Bu gruplardan tüm ölçek maddeleri için içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve dağılımları incelenmiştir. 1, 5, 13, 23 ve 24 numaralı maddelerin parametrik istatistik şartlarını karşılamadıkları görüldüğünden bu maddeler için Mann-Whitney U testi yapılmış ve çıktıları raporlanmıştır.

Tablo 201. Yalnızca RPD Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
1	Tekil	21	22.50	472.5	199.5	.579	-
	Karma	21	20.50	430.5			
5	Tekil	21	18.36	385.5	154.5	.082	-
	Karma	21	24.64	517.5			
13	Tekil	21	25.00	525.0	147.0	.055	-
	Karma	21	18.00	378.0			
23	Tekil	21	22.00	462.0	210.0	.771	-
	Karma	21	21.00	441.0			
24	Tekil	21	22.12	464.5	207.5	.729	-
	Karma	21	20.18	438.5			

Tablo 201'e göre Mann-Whitney U testi yapılan maddelerin hiçbirinde grupların tekil ve karma olma durumuna göre içerik geçerlik oranları anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($p > .05$). Kalan 25 madde için Bağımsız Örneklem T-testi yapılmış olup, çıktıları aşağıda raporlanmıştır.

Tablo 202. Yalnızca RPD Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
2	Tekil	21	.02	.36	35.8	.00	1.000	-
	Karma	21	.02	.51				
3	Tekil	21	.38	.37	40	.31	.760	-
	Karma	21	.41	.30				
4	Tekil	21	.44	.38	40	.28	.781	-
	Karma	21	.41	.35				
6	Tekil	21	.44	.38	40	.60	.550	-
	Karma	21	.51	.29				
7	Tekil	21	.11	.37	40	.14	.891	-
	Karma	21	.13	.37				
8	Tekil	21	.46	.34	40	.29	.773	-
	Karma	21	.43	.37				
9	Tekil	21	-.27	.37	40	.27	.787	-
	Karma	21	-.24	.38				
10	Tekil	21	.60	.33	40	.15	.880	-
	Karma	21	.59	.35				
11	Tekil	21	-.13	.39	40	.93	.359	-
	Karma	21	-.25	.49				
12	Tekil	21	-.24	.46	40	.50	.621	-
	Karma	21	-.17	.36				
14	Tekil	21	.21	.48	40	1.49	.145	-
	Karma	21	.41	.42				
15	Tekil	21	.63	.30	40	.94	.353	-
	Karma	21	.54	.36				
16	Tekil	21	.25	.49	40	.11	.910	-
	Karma	21	.24	.41				

Tablo 202 Devam. Yalnızca RPD Uzmanlarından Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
17	Tekil	21	.49	.36	40	.40	.692	-
	Karma	21	.44	.41				
18	Tekil	21	.16	.36	40	1.39	.172	-
	Karma	21	.00	.38				
19	Tekil	21	.57	.30	40	1.58	.122	-
	Karma	21	.41	.35				
20	Tekil	21	.30	.43	40	.00	1.000	-
	Karma	21	.30	.50				
21	Tekil	21	.41	.35	40	2.05	.047	.10
	Karma	21	.17	.40				
22	Tekil	21	.03	.48	40	1.36	.182	-
	Karma	21	.22	.43				
25	Tekil	21	.10	.40	40	.71	.483	-
	Karma	21	.17	.33				
26	Tekil	21	.52	.29	40	.15	.879	-
	Karma	21	.51	.37				
27	Tekil	21	-.32	.47	40	.21	.836	-
	Karma	21	-.29	.52				
28	Tekil	21	.41	.42	40	2.03	.049	.09
	Karma	21	.14	.44				
29	Tekil	21	.05	.35	40	2.81	.008	.16
	Karma	21	.35	.34				
30	Tekil	21	.44	.34	40	.58	.565	-
	Karma	21	.38	.37				

Tablo 202'ye bakıldığında 25 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının 21, 28 ve 29 numaralı maddelerde grupların tekil ve karma olma durumlarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir. Son durumda, uzman gruplarının yalnızca rehberlik ve psikolojik danışma uzmanlık alanındaki uzmanlardan

oluşturulması ile tüm uzmanlık alanlarından karma şekilde oluşturulması durumlarında 30 ölçek maddesinin 3'ünde hesaplanan içerik geçerlik oranları anlamlı şekilde farklılaşmıştır. Maddeler için hesaplanan etki büyüklüğü ortalaması ise .12'dir.

3.2.6. Cinsiyete Göre İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılan uzmanlarda kadın sayısı 317 iken erkek sayısı 71'dir. Cinsiyet değişkeni kadın ve erkek olmak üzere iki kategorili olduğundan iki farklı karşılaştırma için uzman grupları oluşturulmuştur. İlk karşılaştırma yalnızca kadınlardan oluşan tekil uzman grupları ile eşit sayıda kadın ve erkeklerden oluşan karma uzman grupları arasında; ikinci karşılaştırma ise yalnızca erkeklerden oluşan tekil uzman grupları ile eşit sayıda erkek ve kadından oluşan karma uzman grupları arasında yapılmıştır. Grupların oluşturulmasının ardından her bir grup için her bir ölçek maddesinde içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve hesaplanan içerik geçerlik oranlarının tekil gruplar ile karma gruplar arasında farklılaşıp farklılaşmadığı uygun fark testleri ile incelenmiştir.

3.2.6.1. Tekil Kadın Uzman Grupları ile Cinsiyete Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Araştırmaya katılmış olan 317 kadın uzmanın rastgele seçilen 144'ü ile her biri 6 uzmandan oluşan 24 tekil grup; rastgele seçilen 69'u ile yine rastgele seçilen 69 erkek uzmanla birlikte her bir grupta 3 kadın ve 3 erkek olacak şekilde 23 karma grup oluşturulmuştur. Toplam 47 uzman grubunun her biri için ölçek maddelerine yönelik içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve elde edilen verilerin dağılımı incelenmiştir. 3, 6, 8, 10 ve 12 numaralı ölçek maddeleri için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılımına parametrik istatistikler uygun olmayacağından ötürü bu maddeler için Mann-Whitney U fark testi kullanılmıştır.

Tablo 203. Yalnızca Kadın Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
3	Tekil	24	22.69	544.5	244.5	.489	-
	Karma	23	25.37	583.50			
6	Tekil	24	21.83	524.0	224.0	.253	-
	Karma	23	26.26	604.0			
8	Tekil	24	22.63	543.0	243.0	.455	-
	Karma	23	25.43	585.0			
10	Tekil	24	22.63	543.0	243.0	.464	-
	Karma	23	25.43	585.0			
12	Tekil	24	24.48	587.5	264.5	.799	-
	Karma	23	25.50	540.5			

Tablo 203'e bakıldığında Mann-Whitney U testi sonuçlarında 5 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarında uzman gruplarının tekil ve karma olarak oluşturulmasına göre manidar bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>.05$). Mann-Whitney U testi yapılan 5 maddenin dışında kalan 25 ölçek maddesinde hesaplanan içerik geçerlik oranlarının dağılımı normal dağılımdan aşırı sapma göstermediğinden ve parametrik istatistik şartlarını karşıladığından ötürü, bu maddeler için fark analizi T-testi ile yapılmıştır. Yapılan T-testlerinden elde edilen sonuçların raporu aşağıda, Tablo 204'te yer almaktadır.

Tablo 204. Yalnızca Kadın Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2																																																																																																																																																							
1	Tekil	24	.19	.42	45	2.01	.051	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.42	.35					2	Tekil	24	-.04	.41	45	.64	.527	-	Karma	23	.03	.35	4	Tekil	24	.29	.40	45	3.06	.004	.16	Karma	23	.59	.27	5	Tekil	24	-.04	.44	45	.35	.730	-	Karma	23	.00	.38	7	Tekil	24	-.14	.39	45	3.59	.001	.16	Karma	23	.23	.31	9	Tekil	24	-.22	.32	45	.86	.395	-	Karma	23	-.32	.44	11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-	Karma	23	-.10	.49	13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215
2	Tekil	24	-.04	.41	45	.64	.527	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.03	.35					4	Tekil	24	.29	.40	45	3.06	.004	.16	Karma	23	.59	.27	5	Tekil	24	-.04	.44	45	.35	.730	-	Karma	23	.00	.38	7	Tekil	24	-.14	.39	45	3.59	.001	.16	Karma	23	.23	.31	9	Tekil	24	-.22	.32	45	.86	.395	-	Karma	23	-.32	.44	11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-	Karma	23	-.10	.49	13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34								
4	Tekil	24	.29	.40	45	3.06	.004	.16																																																																																																																																																							
	Karma	23	.59	.27					5	Tekil	24	-.04	.44	45	.35	.730	-	Karma	23	.00	.38	7	Tekil	24	-.14	.39	45	3.59	.001	.16	Karma	23	.23	.31	9	Tekil	24	-.22	.32	45	.86	.395	-	Karma	23	-.32	.44	11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-	Karma	23	-.10	.49	13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																					
5	Tekil	24	-.04	.44	45	.35	.730	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.00	.38					7	Tekil	24	-.14	.39	45	3.59	.001	.16	Karma	23	.23	.31	9	Tekil	24	-.22	.32	45	.86	.395	-	Karma	23	-.32	.44	11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-	Karma	23	-.10	.49	13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																		
7	Tekil	24	-.14	.39	45	3.59	.001	.16																																																																																																																																																							
	Karma	23	.23	.31					9	Tekil	24	-.22	.32	45	.86	.395	-	Karma	23	-.32	.44	11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-	Karma	23	-.10	.49	13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																															
9	Tekil	24	-.22	.32	45	.86	.395	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	-.32	.44					11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-	Karma	23	-.10	.49	13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																												
11	Tekil	24	-.25	.30	36,3	1.26	.218	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	-.10	.49					13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-	Karma	23	.36	.37	14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																																									
13	Tekil	24	.28	.48	45	.67	.505	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.36	.37					14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-	Karma	23	.36	.41	15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																																																						
14	Tekil	24	.25	.46	45	.88	.386	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.36	.41					15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-	Karma	23	.64	.24	16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																																																																			
15	Tekil	24	.46	.39	38,8	1.89	.066	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.64	.24					16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-	Karma	23	.30	.35	17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																																																																																
16	Tekil	24	.11	.35	45	1.90	.064	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.30	.35					17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-	Karma	23	.49	.30	18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																																																																																													
17	Tekil	24	.43	.35	45	.66	.515	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.49	.30					18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-	Karma	23	.04	.34																																																																																																																																										
18	Tekil	24	.18	.41	45	1.26	.215	-																																																																																																																																																							
	Karma	23	.04	.34																																																																																																																																																											

Tablo 204 Devam. Yalnızca Kadın Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
19	Tekil	24	.36	.46	39,7	1.30	.203	-
	Karma	23	.51	.30				
20	Tekil	24	.35	.41	45	.25	.802	-
	Karma	23	.32	.36				
21	Tekil	24	.15	.43	45	2.22	.032	.10
	Karma	23	.41	.35				
22	Tekil	24	.04	.34	45	1.02	.311	-
	Karma	23	.14	.35				
23	Tekil	24	.61	.38	45	1.34	.186	-
	Karma	23	.74	.27				
24	Tekil	24	.35	.40	45	1.87	.068	-
	Karma	23	.54	.28				
25	Tekil	24	.11	.46	45	.75	.456	-
	Karma	23	.20	.37				
26	Tekil	24	.36	.39	45	1.79	.079	-
	Karma	23	.54	.26				
27	Tekil	24	-.31	.42	39,8	.15	.879	-
	Karma	23	-.29	.27				
28	Tekil	24	.08	.57	37.4	1.64	.110	-
	Karma	23	.30	.33				
29	Tekil	24	.25	.45	45	.39	.695	-
	Karma	23	.20	.36				
30	Tekil	24	.35	.36	45	.56	.577	-
	Karma	23	.29	.34				

Tablo 204'e göre 25 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranları 4, 7 ve 21 numaralı maddelerde uzman grubunun türüne göre manidar şekilde farklılaşmıştır ($p < .05$). Buna göre toplamda 30 ölçek maddesi için hesaplanan içerik geçerlik oranları, uzman grubunun yalnızca kadınlardan oluşması ile karma olarak

oluşması durumlarında 3 maddede anlamlı farklılık göstermiştir. Bu maddeler için hesaplanan etki büyüklüğü ortalaması .14'tür.

3.2.6.2. Tekil Erkek Uzman Grupları ile Cinsiyete Göre Karma Grupların İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Farklar

Görüşü alınan uzmanlarda erkek sayısı 71 olduğundan, aralarından rastgele seçilen 48'i ile her birinde 6 uzman bulunan 8 tekil grup oluşturulmuştur. Yine rastgele seçilen 21 erkek uzman ve rastgele seçilen 21 kadın uzman ile her bir grupta 3 erkek ve 3 kadın bulunacak şekilde 7 karma grup oluşturulmuştur. Ardından oluşturulan gruplar için her bir ölçek maddesine yönelik içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve içerik geçerlik oranlarının dağılım özelliklerine uygun fark testleri ile grup türüne göre farklar incelenmiştir. 6. Ve 24. Maddeler parametrik istatistik şartlarını karşılamadığından bu maddelerde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 205. Yalnızca Erkek Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	η^2
6	Tekil	8	6.63	53.0	17.0	.128	-
	Karma	7	9.57	67.0			
24	Tekil	8	7.25	58.0	22.0	.442	-
	Karma	7	8.86	62.0			

Tablo 205'e göre 6. Ve 24. Ölçek maddeleri için hesaplanan içerik geçerlik oranları uzman grubunun tekil ve karma olmasına göre manidar şekilde farklılaşmamaktadır ($p > .05$). Ölçeğin kalan maddeleri için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının grup türüne göre farklarını incelemek amacıyla Bağımsız Örneklem T testinden yararlanılmıştır.

Tablo 206. Yalnızca Erkek Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

Madde No	Grup	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P	η^2
1	Tekil	8	.46	.17	8.2	.19	.852	-
	Karma	7	.43	.37				
2	Tekil	8	-.17	.31	13	.36	.726	-
	Karma	7	-.24	.46				
3	Tekil	8	.33	.36	13	.71	.491	-
	Karma	7	.19	.42				
4	Tekil	8	.71	.21	13	1.85	.088	-
	Karma	7	.38	.45				
5	Tekil	8	-.04	.45	13	.03	.979	-
	Karma	7	-.05	.40				
7	Tekil	8	.37	.33	13	1.73	.108	-
	Karma	7	.05	.40				
8	Tekil	8	.29	.21	13	.24	.812	-
	Karma	7	.33	.43				
9	Tekil	8	-.42	.58	13	.51	.616	-
	Karma	7	-.29	.36				
10	Tekil	8	.50	.36	13	.36	.726	-
	Karma	7	.57	.42				
11	Tekil	8	-.21	.25	13	1.01	.330	-
	Karma	7	-.38	.40				
12	Tekil	8	-.38	.49	13	.40	.695	-
	Karma	7	-.29	.36				
13	Tekil	8	.42	.46	13	1.08	.300	-
	Karma	7	.19	.33				
14	Tekil	8	.33	.25	13	.33	.743	-
	Karma	7	.38	.30				

Tablo 206 Devam. Yalnızca Erkek Uzmanlardan Oluşan Gruplar ile Karma Gruplarda T-Testi Sonuçları

15	Tekil	8	.54	.25	13	.20	.842	-
	Karma	7	.57	.32				
16	Tekil	8	.42	.15	7.1	.45	.668	-
	Karma	7	.33	.47				
17	Tekil	8	.42	.24	13	.37	.716	-
	Karma	7	.48	.38				
18	Tekil	8	.00	.40	13	.82	.428	-
	Karma	7	-.19	.50				
19	Tekil	8	.63	.28	13	1.83	.090	-
	Karma	7	.38	.23				
20	Tekil	8	.21	.17	8.2	.42	.684	-
	Karma	7	.14	.38				
21	Tekil	8	.46	.35	13	.42	.680	-
	Karma	7	.38	.36				
22	Tekil	8	.08	.30	13	.36	.725	-
	Karma	7	.00	.58				
23	Tekil	8	.67	.25	13	.30	.767	-
	Karma	7	.62	.36				
25	Tekil	8	.21	.25	13	.86	.408	-
	Karma	7	.00	.64				
26	Tekil	8	.58	.30	13	.90	.385	-
	Karma	7	.43	.37				
27	Tekil	8	-.12	.40	13	1.50	.158	-
	Karma	7	-.38	.23				
28	Tekil	8	.38	.38	13	1.27	.226	-
	Karma	7	.14	.33				
29	Tekil	8	.04	.42	13	.21	.837	-
	Karma	7	.10	.57				
30	Tekil	8	.29	.49	13	.02	.982	-
	Karma	7	.29	.52				

Tablo 206'ya göre 28 madde arasında içerik geçerlik oranları grup türüne göre anlamlı şekilde farklılaşan bir madde bulunmamaktadır ($p>.05$). Bu sonuçlara göre uzman grubu yalnızca erkek uzmanlardan oluşturulduğunda ve kadın ve erkek uzmanlardan eşit sayıda uzmanla oluşturulduğunda hesaplanan içerik geçerlik katsayıları 30 ölçek maddesinin hiçbirinde anlamlı şekilde farklılaşmamıştır.

3.3. ARAŞTIRMA BULGULARINA BÜTÜNSEL BAKIŞ

Araştırmanın *Bulgular* bölümünde bu başlığın hemen öncesinde, araştırma kapsamında yapılan analizler detaylı bir şekilde raporlanarak aktarılmıştır. Bu başlık altında ise *Sonuç ve Tartışma* bölümünde yer alan bilgilere destek olması amacıyla, elde edilen bulgular derlenerek daha önce aktarılan analiz raporlarına bütünsel bir açıdan yaklaşmıştır.

Araştırmanın “Ölçek maddelerinin ölçülecek niteliğe uygunluğuna yönelik alınan uzman görüşleri, uzmanların niteliklerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklindeki birinci problemine yönelik yapılan Ki-kare analizlerinden elde edilen bulgular aşağıda özetle yer almaktadır.

Tablo 207. Demografik Özelliklere Göre Ki-Kare Analiz Sonuçları

Demografik Özellik	Madde Sayısı	Manidar Farklılık Var (f)	V ($\bar{x}$)
Meslek	30	26	.35
Kıdem	30	15	.14
Eğitim Düzeyi	30	28	.35
Kurum Türü	30	22	.16
Uzmanlık Alanı	30	13	.13
Cinsiyet	30	5	.14

Tablo 207'ye bakıldığında Ki-kare analizlerinden elde edilen sonuçlarda, uzman görüşlerinin, uzmanların demografik özelliklerine göre kaç ölçek maddesinde farklılaştığı ve ortalama Cramer's V etki büyüklüğü değerleri görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre uzman görüşleri arasında en fazla fark eğitim düzeyi değişkeninde (28 madde) gözlenirken, ardından sırayla meslek (26), kurum türü (22),

kıdem (15), uzmanlık alanı (13) ve cinsiyet (5) gelmektedir. Meslek ve eğitim düzeyi değişkenlerinde gerek manidar farklılık bulunan madde sayılarının fazlalığı gerek ortalama etki büyüklüğü değerlerinin (.35) büyük etkiyi gösteriyor oluşu dikkat çekmektedir. Hem manidar fark gözlenen madde sayısı (22) hem de ortalama etki büyüklüğü (.16) açısından bu iki değişkeni takip eden kurum türü değişkeninde, etki büyüklüğü ortalaması küçük etki olarak sınıflanan aralığa girmektedir. Cinsiyet değişkeni ise yalnızca 5 ölçek maddesinde manidar farklılığa neden olurken, ortalama etki büyüklüğü de .14 olarak düşük düzeyde etkiyi işaret etmektedir.

Uzman görüşleri arasında gözlenen farkların hangi cevap kategorilerinde bulunduğu bakıldığında, eğitim düzeyine göre 28 maddede gözlenen farkın tamamında, maddenin hiç uygun olmadığına yönelik görüşlerde farklılaşma olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, fark gözlenen 28 maddenin hiçbirinde, lisans ve lisansüstü eğitime sahip uzmanların maddenin hiç uygun olmadığına yönelik görüşleri benzeşmemektedir. Bunun yanında maddenin *tamamen uygun* olduğuna yönelik görüşlerin de 26 maddede farklılaştığı dikkat çekmektedir. Lisans ve lisansüstü eğitime sahip uzmanların oranları, 15 maddede ise düzeltilmeli kategorisinde manidar şekilde farklılaşmıştır.

Uzman görüşleri uzmanların mesleğine göre incelendiğinde, öğretmen ve akademisyen görüşlerinin *maddenin hiç uygun olmadığı* kategorisinde 26 maddede farklılaştığı görülmektedir. Eğitim düzeyi değişkenine benzer şekilde, uzman görüşleri mesleğe göre incelendiğinde farklılık bulunan tüm ölçek maddelerinde, *hiç uygun değil* kategorisinde farklılık bulunmaktadır. 25 ölçek maddesinin *tamamen uygun* kategorisinde görüşler farklılaşırken 15 ölçek maddesinin düzeltilmeli kategorisinde farklılık gözlenmiştir.

Uzmanların görev yaptığı kurum türüne göre, uzman görüşleri toplam 22 maddede farklılık gösterirken, bu maddelerin tamamında *hiç uygun değil* kategorisinde farklılık gözlenmiştir. 11 maddede *tamamen uygun* kategorisindeki uzmanların oranları ve 2 maddede *düzeltilmeli* kategorisindeki uzmanların oranları farklılaşmıştır. Toplam 15 maddede farklılık gözlenen kıdem kategorisinde ise 13 maddede *tamamen uygun*, 11 maddede *hiç uygun değil* ve 6 maddede *düzeltilmeli* kategorilerindeki uzman oranları farklılaşmaktadır.

Uzman görüşleri uzmanlık alanına göre incelendiğinde 12 maddede *tamamen uygun* kategorisini tercih eden uzmanların oranı farklılaşırken, 8 maddede *düzeltilmeli* kategorisini ve 3 maddede *hiç uygun değil* kategorisini tercih eden uzmanların oranları farklılaşmıştır. Cinsiyet değişkeninde fark gözlenen 5 maddenin tamamında tamamen uygun kategorisinde farklılık gözlenirken, 3 maddede düzeltilmeli ve 1 maddede hiç uygun değil kategorisinde yer alan uzmanların oranı farklılaşmıştır.

Araştırmanın “Alınan uzman görüşlerinden, bir nitelik sabit tutularak oluşturulan tekil uzman grupları ile o nitelik çeşitlendirilerek oluşturulan karma uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranları arasında manidar farklılık var mıdır?” şeklinde kurulan ikinci problemine yönelik yapılan fark analizlerinde, her bir demografik değişkenin her bir alt boyutundan oluşan tekil gruplar ile aynı demografik değişkenin tüm alt boyutlarından oluşan karma gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranları karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalar, meslek, eğitim düzeyi, kurum türü ve cinsiyet gibi iki alt kategoriye sahip değişkenlerde ikişer kez, kıdem ve uzmanlık alanı gibi üç alt kategoriye sahip değişkenlerde üçer kez yapılmıştır. Bunun nedeni, örneğin iki kategorili meslek değişkeninde, tekil grupların yalnızca akademisyenlerden oluştuğu ve tekil grupların yalnızca öğretmenlerden oluştuğu iki farklı durumun bulunuyor olmasıdır. Grupların oluşturulmasının ardından her bir grup için içerik geçerlik oranları hesaplanmış ve içerik geçerlik oranlarının dağılım özelliklerine göre Bağımsız Örneklem T-testi veya Mann-Whitney U testi ile grup türüne göre içerik geçerlik oranları arasındaki farklılık incelenmiştir. Yapılan analizlerden elde edilen bulguların demografik özelliklere göre kategorize edebilmek amacıyla ortalaması alınmış ve her bir demografik değişkene göre içerik geçerlik oranlarında fark gözlenen madde sayılarının ortalaması hesaplanmıştır. Tablo 208, kategorize edilen bulgular için özet niteliğindedir.

Tablo 208. Tekil ve Karma Gruplardan Elde Edilen İçerik Geçerlik Oranları Arasındaki Fark Ortalamaları

Demografik Özellik	Madde Sayısı	Manidar Farklılık Var (f)	η^2
Meslek	30	20	.18
Kıdem	30	4	.13
Eğitim Düzeyi	30	14	.20
Kurum Türü	30	4	.06
Uzmanlık Alanı	30	5	.21
Cinsiyet	30	2	.07

Tablo 208'e göre tekil ve karma gruplardan elde edilen içerik geçerlik oranları arasında en fazla farklılaşma 30 maddenin 20'sinde fark gözlenen meslek değişkeninde olmuştur. Bu değişken için hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması ise .18 ile *büyük etki* sınıfında yer almaktadır. Meslek değişkenini 30 maddede 14 farklılaşma ile eğitim düzeyi takip ederken, üçüncü sırayı 5 farklılaşma ile uzmanlık alanı değişkeni almıştır. Eğitim düzeyi değişkeni için yapılan analizlerde hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması .20, uzmanlık alanı değişkeni için yapılan analizlerde hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması ise .21 olup; her iki ortalama da meslek değişkenine benzer şekilde *büyük etki* kategorisinde bulunmaktadır.

Kıdem ve kurum türü değişkenleri ise 30 maddede ortalama 4 maddede farklılaşma ile dördüncü sırayı paylaşmıştır. Kıdem değişkeni için yapılan analizler sonucu hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması .13 ile *orta etki* kategorisinde, kurum türü değişkeni için yapılan analizler sonucunda hesaplanan etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması ise .06 ile *küçük etki* kategorisinde bulunmaktadır. Ortalama 2 maddede farklılaşma ile son sırada cinsiyet değişkeninin olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkeni için yapılan analizler sonucunda elde edilen etki büyüklüğü değerlerinin ortalaması ise .07 ile *orta etki* düzeyindedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, sonuç ve tartışma başlığı altında araştırma bulgularından yapılan çıkarımlar tartışılmış; öneriler başlığı altında daha sonra yapılacak araştırmalar ve uzman görüşünden faydalanacak olan araştırmacılar için önerilerde bulunulmuştur.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırma, bir ölçek geliştirme sürecinde alınan uzman görüşlerinin, uzmanların hangi niteliklerine göre farklılık gösterdiğinin ortaya çıkarılması amacıyla, bir ölçek geliştirme sürecinde ölçek maddelerine yönelik uzman görüşleri alınarak, bu görüşlerden elde edilen verilerin istatistiksel yöntemlerle analiz edilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma dahilinde iki temel soruya yanıt aranmış olup, bu sorulara yönelik elde edilen bulgular bu başlık altında tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci problemi “Ölçek maddelerinin ölçülecek niteliğe uygunluğuna yönelik alınan uzman görüşleri, uzmanların niteliklerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde kurulmuştur. Bu probleme yönelik yapılan analizlerden elde edilen bulgulara göre, okul öncesi dönem kardeş kıskançlığı ölçeğine alınan uzman görüşleri, 30 maddenin 28’inde olacak şekilde, en fazla uzmanların eğitim düzeyi özelliğine göre farklılaşmaktadır. Eğitim düzeyine benzer şekilde, meslek değişkeninden de yakın sonuçlar alınmış olup, uzman görüşlerinde, uzmanların mesleğine göre 30 ölçek maddesinin 26’sında farklılık olduğu görülmüştür. Her iki değişkende de uzman görüşlerinin *tamamen uygun* ve *hiç uygun değil* kategorilerinde büyük oranda farklılaşma olduğu dikkat çekmektedir. Bunun yanında her iki değişkende fark gözlenen maddelerden hesaplanan ortalama etki büyüklüğü değeri *büyük etki* olarak kategorize edilmektedir. Farklılık gözlenen madde sayısı bakımından bu iki demografik değişkenin ardından gelen, 30 ölçek maddesinin 22’sinde farklılığa neden olan kurum türü değişkeni, etki büyüklüğü ortalamasının *küçük etkiye* karşılık gelmesinin yanı sıra 22 maddede gözlenen farklılığın yarısının yalnızca *hiç uygun değil* kategorisinde bulunmasından ötürü uzman görüşlerinde yukarıdaki iki nitelikten daha az etkili gibi görünmektedir.

Demografik özellikler ölçek maddelerine yönelik uzman görüşlerinde gözlenen farka göre sıralandığında, dördüncü sırada uzmanların kıdeminin yer aldığı görülmektedir. Uzman görüşleri uzmanların kıdemine göre incelendiğinde 30 maddenin 15'ine yönelik görüşler farklılaşmıştır. Ölçekteki maddelerin yarısına yönelik görüşlerin değişmesinin oldukça büyük farklılıklar yaratabileceği öngörülebilir ayrıca fark gözlenen 15 maddenin 11'inde hiç uygun değil kategorisinde ve 13'ünde tamamen uygun kategorisinde yer alan uzman oranlarının farklılaşması önemli görünmektedir fakat kıdem değişkeni için hesaplanan ortalama etki büyüklüğünün de küçük etkiyi gösteriyor olması, bu değişkenin önemini aşağıya çekecek bir etmen olarak görünmektedir. Benzer bir yorum, 30 ölçek maddesinin 13'ünde farklılığa neden olan ve ortalama etki büyüklüğü küçük etkiyi işaret eden uzmanlık alanı değişkeni için de yapılabilir. Cinsiyet değişkeni ise, 30 ölçek maddesinin 5'inde farklılığa neden olduğu ve ortalama etki büyüklüğünün küçük etki olarak yorumlanan aralıkta bulunduğu göz önüne alındığında, araştırma kapsamında incelenen altı demografik değişken arasında en etkisiz değişken olarak göze çarpmaktadır.

Araştırmanın ikinci problemi “Alınan uzman görüşlerinden, bir nitelik sabit tutularak oluşturulan tekil uzman grupları ile o nitelik çeşitlendirilerek oluşturulan karma uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranları arasında manidar farklılık var mıdır?” şeklinde kurulmuştur. Ölçek geliştirme sürecinde, ölçek maddelerine yönelik uzman görüşlerinden, her bir madde için içerik geçerlik oranlarının hesaplandığı ve hesaplanan değerlerin ölçüt değerlerle karşılaştırılarak maddenin ölçekte kullanılıp kullanılmayacağına karar verildiği düşünüldüğünde, tekil ve karma uzman gruplarından hesaplanan içerik geçerlik oranları arasındaki farklılaşmanın madde seçimini doğrudan etkileyeceği söylenebilir. Araştırma bulgularında tüm demografik özelliklere göre az veya çok farklılık gözlenmiş olsa da pratikte, bir uzman grubu oluşturma sürecinde altı kriterin tümünü göz önünde bulundurmamak ekstra zaman ve maliyet gerektirecek durumlar yaratacaktır. Bu açıdan, elde edilen bulgular dahilinde, görüşler arasındaki farklılıkların kaç maddede gözlemlendiği ve elde edilen farklardan hesaplanan etki büyüklüğü ortalama değerleri göz önünde bulundurularak kriterler arasında bir önem sıralaması elde edilmiştir.

Buna göre; oluşturulan bir uzman grubunda, mesleğe göre tek tip uzmanların yer alması (uzman grubunun yalnızca akademisyenlerden veya yalnızca öğretmenlerden oluşması) durumu ile mesleğe göre karma bir grup oluşturulması (grupta eşit sayıda akademisyen ve öğretmen bulunması) durumlarında hesaplanan içerik geçerlik oranlarının, 30 ölçek maddesinin ortalama 20'sinde farklılaştığı görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle, ortalama η^2 değerinin .18 (büyük etki) olması ve araştırmanın ilk probleminde, uzman görüşleri arasında 30 maddenin 26'sında farklılığın ortaya çıkması bulguları ele alındığında, uzman grubu oluşturma sürecinde, uzman seçim kriterlerinde meslek değişkenini çeşitlendirmenin öncelikli olarak yer alması gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın ilk probleminden elde edilen sonuçlarda 30 maddenin 28'inde farklılık gözlenen eğitim düzeyi değişkeni, tekil ve karma grupların içerik geçerlik oranları arasında 30 maddenin ortalama 14'ünde farklılığa neden olduğundan, eğitim düzeyi değişkenine göre gözlenen farklılıkların uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranlarına meslek değişkeninde gözlenen farklılıklar kadar etki etmediği söylenebilir. Bunun yanında, eğitim düzeyi değişkeni, ortalama η^2 değerinin .20 (büyük etki) olması ve araştırmanın ilk problemine yönelik fark gözlenen maddelerin tamamında *hiç uygun değil*, 26'sında ise *tamamen uygun* kategorilerinde farklılık gözlenmesi birlikte ele alındığında, uzman grubu seçim kriterleri arasında öncelikli olarak yer alacak bir diğer değişken gibi görünmektedir.

Uzmanlık alanı değişkenine göre tekil ve karma grupların içerik geçerlik oranları arasında 30 maddenin ortalama 5'inde manidar farklılık tespit edilirken, bu değişkeni ortalama 4 maddede içerik geçerlik oranı farklılaşan kıdem ve kurum türü değişkenlerinden ayıran noktanın *büyük etki* şeklinde değerlendirilen η^2 değeri ortalaması (.21) olduğu söylenebilir. Her ne kadar kurum türü ve kıdem değişkenlerine göre fark gözlenen madde sayısı uzmanlık alanı değişkenine göre fark gözlenen madde sayısından fazla olsa da elde edilen bu bulgu, uzman gruplarını uzmanlık alanına göre çeşitlendirmenin kurum türü veya kıdeme göre çeşitlendirmekten daha işlevsel olduğunu göstermektedir. Zira her iki değişkende de içerik geçerlik oranları arasında fark gözlenen madde sayısı, uzmanlık alanı değişkeninde içerik geçerlik oranları arasında fark gözlenen madde sayısından bir eksik kalmış; bunun yanında kıdem değişkeninin orta etki büyüklüğüne karşılık gelen η^2 ortalamasına (.13), kurum türünün ise küçük etki büyüklüğüne karşılık gelen η^2 ortalamasına (.06) sahip olduğu

görülmüştür. Bu sonuçtan yola çıkılarak, uzman grubu belirleme kriterleri arasına, meslek ve eğitim durumunun ardından uzmanlık alanının çeşitlendirilmesi gereği eklenebilir.

Uzmanlık alanının ardından, göz önünde bulundurulabilecek bir diğer kriterin, 30 ölçek maddesinin ortalama 4'ünde içerik geçerlik oranında fark gözlenen ve η^2 ortalaması (.13) *orta etki büyüklüğü* olarak sınıflanan kıdem değişkeni olduğu söylenebilir. Kıdem değişkeninin kurum türünden öncelikli olarak ele alınmasının nedeni, kurum türü için hesaplanan ortalama η^2 değerinin (<.06) *küçük etki büyüklüğü* olarak sınıflanmasında ötürü, kıdem istatistiksel olarak daha büyük etkiye sahip olmasıdır. Buna göre, uzman grubu oluşturmada kullanılacak dördüncü kriterin, uzman gruplarının uzmanların kıdemine göre çeşitlendirilmesi olduğu söylenebilir.

Uzmanların devlet veya vakıf/özel kurumda görev yapmalarına göre gruplandırıldığı kurum türü değişkeninde, araştırmanın birinci problemine yönelik analizlerin bulgularında 30 maddenin 22'si için uzman görüşlerinde farklılık gözlenirse de; gerek Cramer's V katsayısının *küçük etki büyüklüğü* sınıfında yer alması gerekse 30 ölçek maddesinin 4'ünde içerik geçerlik oranları arasında manidar farklılık olması ile birlikte η^2 ortalamasının *küçük etki büyüklüğünü* işaret etmesiyle öncelikli kriterler arasında yer almamıştır. Bu bulgularla birlikte, kurum türü değişkeninin, uzman gruplarında yer alan uzmanlarda çeşitlendirilmesi gereken son demografik özelliklerden biri olduğu belirtilebilir.

Cinsiyet değişkenine göre uzman görüşlerinde, 30 ölçek maddesinin 5'inde, *küçük etki büyüklüğü* ortalaması ile farklılık gözlenirken, tekil ve karma uzman gruplarından 30 madde için hesaplanan içerik geçerlik oranlarının 2'sinde *orta etki büyüklüğü* ile farklılık gözlenmiştir. Bu açıdan, uzman görüşü alma sürecinde cinsiyet için, uzman görüşleri üzerindeki etkisi ve uzman grupları oluşturma sonrasında hesaplanan içerik geçerlik oranları üzerindeki etkisi göz önünde bulundurularak, araştırma kapsamında ele alınan 6 demografik özellik arasındaki en etkisiz değişken olduğu sonucuna varılabilir. Özetle, uzman grubu seçiminde cinsiyet değişkeninin kalan 5 değişkene göre öncelikli bir kriter oluşturmadığı söylenebilir.

Uzmanların demografik özelliklerinin uzman görüşlerine ve uzman gruplarından elde edilen içerik geçerlik oranlarına etkisinin incelendiği ve elde edilen bulgularla, uzman grubu oluşturma sürecinde göz önünde bulundurulması gereken kriterlere yönelik bir öncelik sıralaması yapılması amaçlanan bu araştırmada elde edilen bulguların bir sonuca bağlanması gerekirse;

Bir uzman grubu oluşturulurken, gerek birbirinden farklılaşan fikirlerin alınarak içerik açısından daha güçlü maddelerin yazılabilmesi gerekse maddeye farklı açılardan yaklaşan uzmanların bir araya getirildiği grupta, uzmanların ortak olarak onay verdiği maddelerin içerik geçerliği açısından daha güçlü kanıt sağlayacak olması gerekçesiyle, uzman grubunun yukarıda önem sırası tartışılan kriterlere göre çeşitlendirilmesinin geliştirilen ölçek adına gerekli olacağı belirtilebilir.

Elde edilen sonuçların, her ne kadar araştırmaların konuya yaklaşımı farklılık gösterse de elde ettiği bulgulara göre heterojen uzman grupları ile çalışmanın faydalı olduğuna değinen Schilling ve diğerleri (2007)'ne benzer şekilde, bu araştırmadan elde edilen sonuçlar da belirli nitelikler açısından heterojen gruplardan görüş almanın faydalı olacağı şeklinde yorumlanabilir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, uzman görüşü almak amacıyla oluşturulan bir uzman grubunda, uzmanlar öncelikli olarak meslek değişkenine göre çeşitlendirilmelidir. Başka bir deyişle, ölçek konusuyla ilişkili olan ve ölçek konusunda görüşü alınabilecek meslek gruplarının tamamının uzman grubunda yer almış olmasına dikkat edilmelidir. Meslek değişkeninin ardından, araştırmacının öngördüğü uzman sayısı ve olanaklarına bağlı olarak, sırasıyla eğitim düzeyi, uzmanlık alanı, kıdem ve kurum türü değişkenlerinin çeşitlendirilmesi, ölçek maddelerinin kalitesini olumlu yönde etkileyecektir. Cinsiyet ise gerek araştırma kapsamında ele alınan değişkenler arasında en etkisiz değişken olarak gözlemlendiğinden gerekse cinsiyete göre uzman görüşleri ve içerik geçerlik oranları oldukça az maddede değişkenlik gösterdiğinden, bu değişkenin uzman grubunda çeşitlendirilmesine yönelik bir öneri getirilmemiştir.

Daha sonra bu ve benzeri konularda yapılacak araştırmalar için;

Araştırma bulgularında, uzman görüşleri arasında birçok değişkene göre farklılıklar gözlenmiştir. Bir nitel araştırma ile bu farklılaşmanın nedenleri ortaya çıkarılabilir.

Bu araştırmada, uzman gruplarının tamamı altı uzmandan oluşturulmuştur. Farklı uzman sayılarından oluşan gruplar, uzman görüşünden elde edilecek bulguların farklarına göre karşılaştırılabilir.

Araştırmada uzman grupları, seçilen kriter nitelik dışında rastgele belirlenen uzmanlardan oluşturulmuştur. Uzmanların demografik özelliklerinin kontrollü bir biçimde dağıtıldığı uzman gruplarıyla benzer bir araştırma yapılabilir ve birden fazla demografik özelliğe göre karma şekilde oluşturulan uzman gruplarından elde edilen görüşlerin değişkenliği incelenebilir.

Araştırmada uzmanlardan görüş alabilmek amacıyla okul öncesi dönem çocuklarına yönelik kardeş kıskançlığı ölçeği için yazılmış maddeler kullanılmıştır. Farklı ölçek konuları ile benzer bir araştırma yapılabilir ve farklı uzman gruplarına ulaşılabilir.

Araştırma kapsamında kriter olarak altı nitelik ele alınmıştır. Uzman görüşlerine etki edeceği öngörülen farklı niteliklere göre uzman görüşleri arasındaki değişim incelenebilir ve uzman grubu oluşturma sürecinde göz önünde bulundurulması gereken farklı kriterler ortaya çıkarılabilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. Washington D.C.: American Psychiatric Publishing.
- Başol, Gülşah (2019). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi.
- Baykul, Yaşar (2021). Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması. Ankara: Pegem Akademi.
- Baykul, Yaşar ve Cem O. Güzeller (2020). Sosyal bilimler için istatistik: SPSS uygulamalı. Ankara: Pegem Akademi
- Bingham, Walter V. D. (1937). Aptitudes and aptitude testing. New York ve Londra: Harper & Brothers Publishers.
- Bollen, Kenneth A. (1989). Structural equations with latent variables. New York: A Wiley-Interscience Publication.
- Büyüköztürk, Şener (2020). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Şener, Ebru Kılıç Çakmak, Özcan E. Akgün vd. (2020(a)). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Şener, Ömay Çokluk ve Nilgün Köklü (2020(b)). Sosyal bilimler için istatistik. Ankara: Pegem Akademi.
- Clanton, Gordon (2006). "Jealousy and envy". Şu kitapta: Ed. Jan E. Stets ve Jonathan H. Turner. Handbook of the sociology of emotions. Kaliforniya: Springer, 410-442.
- Cohen, Jacob (1988). Statistical power analysisfor the behavioral sciences. New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Constantine, Larry L. (1976). "Jealousy: From theory to intervention". Şu kitapta: Ed. David H. L. Olson. Treating relationships. Lakeview: Graphic Publishing Company, 383-398.
- Cramer, Duncan ve Dennis Howitt (2004). The sage dictionary of statistics. London: Sage Publications.

- DeVellis, Robert F. (2017). Ölçek geliştirme kuram ve uygulamalar. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Dryden, Windy (2009). Understanding emotional problems: The REBT perspective. New York: Routledge.
- Freud, Sigmund (2013). "Some neurotic mechanisms in jealousy, paranoia and homosexuality". Şu kitapta: Ed. Nancy Burke. Gender & envy. New York: Routledge, 221-232.
- Guerrero, Laura K., Brian H. Spitzberg ve Stephen Y. Yoshimura (2004). "Sexual and emotional jealousy". Şu kitapta: Ed. John H. Harvey, Amy Wenzel ve Susan Sprecher. The handbook of sexuality in close relationships. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 311-345.
- Güler, Neşe (2019). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi.
- Jansson, Lennart ve Julie Nordgaard (2016). The psychiatric interview for differential diagnosis. Kopenhagen: Springer.
- Jerison, Harry J. (1973). Evolution of the brain and intelligence. New York: Academic Press.
- Kan, Adnan (2019). "Ölçme araçlarında bulunması gereken nitelikler". Şu kitapta: Ed. Hakan Atılğan. Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık, 43-102.
- Klein, Paul (2015). A handbook of test construction: Introduction to psychometric design. New York: Routledge.
- Ocak, Gürbüz (2019). "Bilimler araştırmalarda kullanılan veri toplama yolları". Şu kitapta: Ed. Gürbüz Ocak. Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi, 218-269.
- Oral, Emine A. (2019). "Eğitim psikolojisi ve özel gereksinimleri olan öğrenciler". Şu kitapta: Ed. İbrahim Yıldırım. Eğitim psikolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık, 198-291.
- Parrott, Gerrod W. (1991). "The emotional experiences of envy and jealousy". Şu kitapta: Ed. Peter Salovey. The psychology of jealousy and envy. New York: The Guilford Press, 3-30.
- Salkind, Neil J. (2019). İstatistikten nefret edenler için istatistik. Ankara: Pegem Akademi.
- Seçer, İsmail (2015). Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Seven, Serdal (2019). Çocuk ruh sağlığı. Ankara: Pegem Akademi.
- Shavelson, Richard, J. (2016). Sosyal bilimler için istatistik. (Çev. Ed. N. Güler). Ankara: Pegem Akademi.
- Sönmez, Veysel ve Füsun Gülderen Alacapınar (2019). Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, Veysel ve Füsun Gülderen Alacapınar (2016). Sosyal bilimlerde ölçme aracı hazırlama. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tabachnick, Barbara G. ve Linda S. Fidell (2020). Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı. (Çev. Ed. M. Baloğlu). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tekindal, Satılmış (2015). Duyuşsal özelliklerin ölçülmesi için araç oluşturma. Ankara: Pegem Akademi.
- Tekindal, Satılmış (2017). Okullarda ölçme ve değerlendirme yöntemleri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Thorndike, Robert M. ve Tracy Thorndike Christ (2017). Psikolojide ve eğitimde ölçme ve değerlendirme. (Çev. Ed. M. Otrar). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Turgut, M. Fuat ve Yaşar Baykul (2019). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Pegem Akademi.
- Urbina, Susana (2004). Essentials of psychological testing. New Jersey: John Wiley & Sons.

Makaleler, Bildiriler, Diğer Basılı Yayınlar

- Acar Güvendir, Meltem ve Yeşim Özer Özkan (2015). "Türkiye'deki eğitim alanında yayımlanan bilimsel dergilerde ölçek geliştirme ve uyarlama konulu makalelerin incelenmesi". Elektronik sosyal bilimler dergisi, 14 (52): 23-33.
- Akan, Yunus (2019). "Arkadaş kıskançlık ölçeğinin (AKÖ) geliştirilmesi: Geçerlik güvenirlik çalışması". Anemon Muş Alparslan üniversitesi sosyal bilimler dergisi, 7 (5): 133-140.
- Akyıldız, Pınar ve Yüksel Dede (2019). "İlköğretim matematik öğretmen adayları için matematiğin doğasına yönelik inanç ölçeği (MDYİÖ): Bir keşfedici karma desen çalışması". Adıyaman üniversitesi eğitim bilimleri dergisi, 9 (1): 69-98.
- Almanasreh, Enas, Rebekah Moles ve Timothy F. Chen (2018). "Evaluation of methods used for estimating content validity". Research in social and administrative pharmacy, 15 (2): 1-8.

- Altunkaya, Hatice ve Ahmet Başkan (2019). “Sosyal çevre ve öğrenme ortamı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması”. Kastamonu eğitim dergisi, 27 (6): 2671-2679.
- Andrade, Heidi G. (2001). “The effects of instructional rubrics on learning to write”. Current issues in education, 4 (4).
- Armstrong, Richard A. (2014). “When to use the Bonferroni correction”. Ophthalmic & psychological optics, 34 (5): 502-508.
- Arslan Toker, Gülay ve Aylin Sözer Çapan (2018). “Anne baba tutumlarından kaynaklanan, ihmal ve duygusal istismara maruz kalmış çocukların en çok kullandığı savunma mekanizmaları üzerine bir literatür taraması”. Uluslararası toplum araştırmaları dergisi, 9 (16): 1794-1816.
- Ata Aktürk, Aysun ve Hasibe Ö. Demircan (2016). “Development of preschool children sibling rivalry scale (PSRS)”. Child indicators research, 11 (1): 117-136.
- Bağcı, Burcu ve Ayşe Öztürk Samur (2016). “Çocuk ve yetişkin prososyallik ölçeklerinin geçerlik güvenilirlik çalışması”. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir eğitim fakültesi dergisi, 17 (3): 59-79.
- Bevan, Jennifer L. (2006). “Testing and refining a consequence model of jealousy across relational contexts and jealousy expression messages”. Communication reports, 19 (1): 31-44.
- Bozdoğan, Aykut Emre (2016). “Okul dışı çevrelere eğitim amaçlı gezi düzenleyebilme öz-yeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi”. Kuramsal eğitimbilim dergisi, 9 (1): 111-129.
- Buldur, Aycan ve Esra Ömeroğlu (2019). “Çoklu ortamlar ile desteklenen çevre eğitim programının çocukların çevreye yönelik tutum ve farkındalıklarına etkisinin incelenmesi”. Hacettepe üniversitesi eğitim fakültesi dergisi, 1-17.
- Cronbach, Lee J. ve Paul E. Meehl (1955). “Construct validity in psychological tests”. Psychological bulletin, 52 (4): 281, 302.
- Çavdar, Alev (2003). The Self-With-Sibling Representation and The Oedipal Themes In The Sibling Relationship. Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, Fatma Y. (2018). 9-12 Yaş Grubu Çocukların Çizdikleri Resimlerle Depresyon, Kaygı ve Özsaygı Değişkenleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetinkaya, Melike, Mehmet Taşpınar ve Mehmet Ç. Özdemir (2019). “7. Sınıf öğrencilerinin geliştirdikleri matematiksel analogilerin değerlendirilmesi”. Elektronik sosyal bilimler dergisi, 18 (69): 288-307.

- Çontay, Emine G. ve Asuman Duatepe Paksu (2019). “Ortaokul matematik öğretmeni adaylarının ispat şemaları ve bu şemaları ortaya koyan ifadelerin incelenmesi”. Turkish journal of computer and mathematics education, 10 (1): 59-100.
- Dağcıoğlu, Basri F. (2018). “The effects of the new baby on the older siblings”. Journal of medical science and clinical research, 18 (3): 286-299.
- Delgado-Rico, Elena, Hugo Carretero-Dios ve Willibald Ruch (2012). “Content validity evidences in test development: An applied perspective”. International journal of clinical and health psychology, 12 (3): 449-460.
- Delican, Burak ve Seyit Ateş (2021). “Erken okuryazarlık gelişimini belirleme aracının geliştirilmesi”. Cumhuriyet uluslararası eğitim dergisi, 10 (1): 159-180.
- Demir, Nagehan, Esra Kızılay ve Oktay Bektaş (2016). “7. Sınıf çözümler konusunda başarı testi geliştirme: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması”. Necatibey eğitim fakültesi elektronik fen ve matematik eğitimi dergisi, 10 (1): 209-237.
- Drost, Ellen A. (2011). “Validity and reliability in social science research”. Education research and perspectives, 38 (1): 105-124.
- Elphinston, Rachel, A., Judith A. Feeney ve Patricia Noller (2011). “Measuring romantic jealousy: Validation of the multidimensional jealousy scale in Australian samples”. Australian journal of psychology, 63 (4): 243-251.
- Görker, Işık, Ümran Korkmazlar, Melek Durukan vd. (2004). “Çocuk ve ergen psikiyatri kliniğine başvuran ergenlerde belirti ve tanı dağılımı”. Klinik psikiyatri, 23 (2): 103-110.
- Günaydın, Melih ve Esra Dalkıran (2021). “Müzik öğretmeni adaylarının aldıkları eğitimin öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi”. Atatürk üniversitesi güzel sanatlar enstitüsü dergisi, 27 (46): 67-81.
- Gündoğdu, Ayşe E. (2019). “Türkçede yakınanlamlılık ve karşıtanlamlılık olgusunun derlem temelli incelenmesi”. Dilbilim araştırmaları dergisi, 30 (1): 43-67.
- Haynes, Stephen N., David C. S. Richard ve Edward S. Kubany (1995). “Content validity in psychological assessment: A functional approach to concepts and methods”. Psychological assessment, 7 (3): 238-247.
- İnce, Merve (2009). Which Aspects of Early Childhood Experience Predict Romantic Jealousy? An Investigation of the Effects of Parental Treatment, Sibling Jealousy and Adult Attachment Style on Adult Romantic Jealousy. Yüksek lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kahrıman, İlknur ve Mehmet Kanak (2018). “The examination of the knowledge, attitudes and practices of expectant mothers towards sibling jealousy and the jealousy behaviors in their children”. Research in pedagogy, 8 (2): 132-144.

- Kangalgil, Murat, Fatih Özgül, Ahmet Temel vd. (2021). “Beden eğitimi ve spor dersi değerler eğitimi ölçeği (BESDDEÖ) geçerlik ve güvenirlik çalışması”. *Beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi*, 15 (1): 70-80.
- Karagöz, Savaş (2016). “Cumhuriyet öncesi dönem Türkiye’ye psikolojik testlerin girişi üzerine bir inceleme”. *Uluslararası toplum araştırmaları dergisi*, 6 (10): 271-285.
- Katrancı, Yasemin ve Sare Şengül (2019). “The relationship between mathematical literacy and visual math literacy self-efficacy perceptions of middle school students”. *Pegem eğitim ve öğretim dergisi*, 9 (4): 1113-1118.
- Kim, Hae-Young (2017). “Statistical notes for clinical researchers: Chi-squared test and Fisher’s exact test”. *Restorative dentistry & endodontics*, (42) 2: 152-155.
- Kolak, Amy M. ve Brenda L. Volling (2011). “Sibling jealousy in early childhood: Longitudinal links to sibling relationship quality”. *Infant and child development*, 20 (2): 213-226.
- Kurt, Bilge (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Anneye Bağlanma Stilleri ile Kardeş Kıskançlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Lawshe, C. H. (1975). “A quantitative approach to content validity”. *Personnel psychology*, 28 (4): 563–575.
- Martinez-Leon, Nancy C., Eugene Mathes, Bertha L. Avendano vd. (2018). “Psychometric study of the interpersonal jealousy scale in Colombian samples”. *Revista latinoamericana de psicología*, 50 (1): 21-30.
- Mathes, Eugene W. ve Nancy Severa (1981). “Jealousy, romantic love and liking: Theoretical considerations and preliminary scale development”. *Psychological reports*, 49 (1): 23-31.
- McGartland Rubio, Doris, Marla Berg-Weger, Susan S. Tebb vd. (2003). “Objectifying content validity: Conducting a content validity study in social work research”. *Social work research*, 27 (2): 94-104.
- McHugh, Mary L. (2013). “The Chi-square test of independence”. *Biochemia Medica*, 23 (2): 143-149.
- Mercan, Zerrin ve Adalet Kandır (2021). “5–8 yaş çocuklar için görsel uzamsal akıl yürütme becerileri testinin geçerlik ve güvenirlik çalışması”. *e-Kafkas eğitim araştırmaları dergisi*, 8 (1): 45-66.
- Metin, Özge ve Elif Üstün (2010). “Reflection of sibling relationships into the kinetic family drawings during the preschool period”. *Procedia social and behavioral sciences*, 2 (2): 2440-2447.

- Miller, Alison L., Brenda L. Volling ve Nancy L. McElwain (2000). "Sibling jealousy in a triadic context with mothers and fathers". *Social development*, 9 (4): 433-457.
- Miller, Michael B. (1995). "Coefficient alpha: A basic introduction from the perspectives of classical test theory and structural equation modeling". *Structural equation modeling*, 2 (3): 255-273.
- Oğuz, Vuslat ve Aysel Köksal Akyol (2015). "Problem çözme becerisi ölçeği (PÇBÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması". *Çukurova Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 44 (1): 105-122.
- Oktaviani, Fitriana ve Fatwa Tentama (2019). "The construct of validity sibling rivalry: Confirmatory factor analysis second order in the science of sibling rivalry". *International journal of scientific & technology research*, 8 (12): 3737-3742.
- Özçelik, Seda (2019). *Okul Yöneticilerinin Öğretmenlik Geçmişine Sahip Olma Durumlarına İlişkin Öğretmen Tutumları: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması*. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Özerbaş, M. Arif ve Yazıcı, E. Büşra (2021). "Dijital eğitim platformu değerlendirme ölçeğinin (DEPDÖ) geliştirilmesi çalışması". *MANAS sosyal araştırmalar dergisi*, 10 (2): 901-917.
- Pfeiffer, Susan M. ve Paul T. P. Wong (1989). "Multidimensional jealousy". *Journal of social and personal relationships*, 6 (2): 181-196.
- Radev, Milica T. Ve Vladimir Hedrih (2017). "Psychometric properties of the multidimensional jealousy scale (MJS) on a Serbian sample". *Psihologija*, 50 (4): 521-534.
- Schilling, Lynne S., Jane K. Dixon, Kathleen A. Knafl vd. (2007). "Determining content validity of a self-report instrument for adolescents using a heterogeneous expert panel". *Nursing research*, 56 (5): 361-366.
- Sezgin, Esin ve Serap Demiriz (2016). "Çocuk davranış değerlendirme ölçeğinin (ÇODDÖ) Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması". *Mersin Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 12 (2): 702-718.
- Sharpe, Donald (2015). "Chi-Square test is statistically significant: Now what?". *Practical assesment, research and evaluation*, 20 (8): 1-10.
- Shaw, Stuart ve Victoria Crisp (2011). "Tracing the evolution of validity in educational measurement: Past issues and contemporary challenges". *Research matters*, 11: 14-17.

- Sireci, Stephen G. (1998). "The construct of content validity". *Social indicators research*, 45: 83-117.
- Sireci, Stephen ve Molly Faulkner-Bond (2014). "Validity evidence based on test content". *Psicothema*, 26 (1): 100-107.
- Strauss, Milton E. ve Gregory T. Smith (2009). "Construct validity: Advances in theory and methodology". *Annual review of clinical psychology*, 5 (1): 1-25.
- Şahin, Ahmet (2019). "Eğitimde bilişim teknolojisi kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri: Metafor çalışması". *Adıyaman üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 11 (31): 121-159.
- Şahin, Melek G. ve Nagihan Boztunç Öztürk (2018). "Eğitim alanında ölçek geliştirme süreci: Bir içerik analizi çalışması". *Kastamonu üniversitesi Kastamonu eğitim dergisi*, 26 (1): 191-199.
- Şanlı, Sevilay ve Ülkü S. Şen (2019). "Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal medyadaki müzik tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi". *Uluslararası sosyal araştırmalar dergisi*, 12 (67): 766-787.
- Şenol, F. Betül ve E. Nilgün Metin (2018). "Çocuklar için etkileşim dereceleme ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması". *Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi*, 8 (51): 81-106.
- Şipal, R. Fırat, Canan Yeğengil ve Nihan Toka (2012). "Okul öncesi dönemde aralarında yaş farkı olan ve ikiz kardeşler arasındaki kıskançlığın karşılaştırmalı olarak incelenmesi". *Eğitim ve insan bilimleri dergisi*, 3 (5): 55-68.
- Taşkın Gökçe, T. Gül ve Adalet Kandır (2020). "Çocuklarda yönetici işlevlerin gelişimini değerlendirme ölçeği geçerlik güvenilirlik çalışması". *Erken çocukluk çalışmaları dergisi*, 4 (2): 49-65.
- Tipton, Robert M., Cynthia S. Benedictson, John Mahoney vd. (1978). "Development of a scale for assesment of jealousy". *Psychological reports*, 42 (3): 1217-1218.
- Turgut, M. Fuat (2011). "Ülkemizde ölçme ve değerlendirmenin dünü, bugünü ve yarını: Dünü". *Eğitimde ve psikolojide ölçme ve değerlendirme dergisi*, 2 (0): 1-12.
- Üçüncü, Gökşen ve Gönül Sakız (2020). "Başarı testi geliştirme süreci: İlkokul dördüncü sınıf maddeyi tanıyalım ünitesi örneği". *Kastamonu eğitim dergisi*, 28 (1): 82-94.
- Volker, Martin A. (2006). "Reporting effect size estimates in school psychology research". *Psychology in the schools*, 43 (6): 653-672.

- Volling, Brenda L., Nancy L. McElwain ve Alison L. Miller (2002). "Emotion regulation in context: The jealousy complex between young siblings and its relations with child and family characteristics". *Child development*, 73 (2): 581-600.
- Wilson, F. Robert, Wei Pan ve Donald A. Schumsky (2012). "Recalculation of the critical values for Lawshe's content validity ratio". *Measurement and evaluation in counseling and development*, 45 (3): 197-210.
- Yeşilyurt, Selami ve Cüneyt Çapraz (2018). "Ölçek geliştirme çalışmalarında kullanılan kapsam geçerliği için bir yol haritası". *Erzincan üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 20 (1): 251-264.
- Yılmaz, Elif, Nihal Yıldız Yılmaz ve Gizem Tabaru Örnek (2021). "Çocuklar için kendini tanımlama ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve geçerlik-güvenirlilik çalışması". *Milli eğitim*, 50 (229): 73-92.
- Yiğen, Emel (2005). Zonguldak İl Merkezinde Yuvaya Giden 3-6 Yaş Grubu Çocuklarda Kardeş Kıskançlığının Değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- Yurdugül, Halil (Eylül 2005). "Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması" [Bildiri]. XIV. Ulusal eğitim bilimleri kongresi, Denizli.

Elektronik Kaynaklar

- Lisi, A. Garrett (2007). "An exceptionally simple theory of everything.". <https://arxiv.org/abs/0711.0770/> 10.07.2021.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2020). <https://sozluk.gov.tr/> 10.10.2020.

EKLER

EK 1. ETİK KURUL İZİN BELGESİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.03.2021-E.40100

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-10017888-100-40100
Konu : Berk DÜNDAR

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08.03.2021 tarihli, 30543 sayılı ve "Etik Kurul Onayı" konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 25/03/2021 tarih ve 2021/04 nolu toplantısında alınan 3 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Karar No 3: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 08/03/2021 tarih ve 30543 sayılı yazısı görüşüldü. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Berk DÜNDAR'ın, Prof. Dr. Satılmış TEKİNDAL'ın danışmanlığında yürüttüğü "Ölçek Geliştirme Sürecinde Uzman Grubu Seçim Kriterlerinin Belirlenmesi" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı çalışmanın uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Prof.Dr. İbrahim ŞİRİN
Kurul Başkanı

Mevcut Elektronik İmzalar

Prof.Dr. İBRAHİM ŞİRİN (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 29.03.2021 12:00
Belge Doğrulama Kodu : *BE94AEE65* Belge Doğrulama Adresi : https://ebys.kocaeli.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Ümmütepe Yerleşkesi Bilgi için: Pelin UNALDI DOLGUN
41380, Kocaeli
Tel: +90 (262) 303 10 01 Faks: +90 (262) 303 10 33
E-Posta : rekiletisim@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ : <http://www.kocaeli.edu.tr>
Kep Adresi : kocaeliuniversitesi@hs01.kep.tr Raportör
Telefon No: 303 10 49

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

BÖLÜM 1 – OLGUSAL BİLGİLER

Aşağıda size dair 6 bilgi istenmektedir. Lütfen her bir maddenin size uygun seçeneğini, seçeneğin sağında bulunan kutucuğa “X” koyarak belirtiniz.

Mesleğiniz nedir?

- Akademisyen
 Öğretmen

Uzmanlık alanınız nedir?

- Çocuk gelişimi
 Okul öncesi eğitimi
 Rehberlik ve psikolojik danışma

Uzmanlık alanınızdaki kıdeminiz kaç yıldır?

- 1-5 yıl
 6-10 yıl
 11-15 yıl
 16-20 yıl
 21 yıl ve üzeri

Eğitim düzeyiniz nedir?

- Ön lisans
 Lisans
 Yüksek lisans
 Doktora

Görev yaptığınız kurum türü nedir?

- Devlet
 Vakıf / Özel

Biyolojik cinsiyetiniz nedir?

- Kadın
 Erkek

BÖLÜM 2- KARDEŞ KISKANÇLIĞI ÖLÇEĞİ MADDELERİ

Değerli uzman,

Aşağıdaki maddeler, kardeş kıskançlığı ölçülecek çocuğun ebeveyninin cevaplandırması amacıyla yazılmıştır. Ebeveynlerden, bu maddeleri, kardeş kıskançlığı ölçülecek çocuğunu baz alarak, kardeşinin doğumundan itibaren günümüze kadar olan sürece göre cevaplandırması istenecektir.

Lütfen her bir maddeyi inceledikten sonra, maddenin altında bulunan seçeneklerden birini işaretleyin.

Maddenin okul öncesi dönemdeki bir çocuğun kardeş kıskançlığını;

- Ölçtüğünü düşünüyorsanız *“Tamamen uygun”*,
- Ölçtüğünü fakat düzeltilmesi gereken bir sorunu olduğunu düşünüyorsanız *“Düzeltilmeli”*,
- Ölçmediğini düşünüyorsanız *“Hiç uygun değil”* seçeneğini işaretleyiniz.

1- Kardeşi hakkında güzel şeyler söylenmesi onu üzer.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

2- Kendisini sevmediğimi düşünür.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

3- Yaptığı aile resimlerinde kendisini veya kardeşini aileden uzakta çizer.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

4- Kendisine alınmış olan oyuncaklarla kardeşinin oynamasına kızar.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

5- Onu bırakıp gitmemden kaygılanır.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

6- Kardeşini taklit eder.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

7- Kardeşi ağladığında mutlu olur.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

8- Ailesinden söz ederken kardeşini yok sayar.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

9- Yemek yemek istemez veya çok az yer.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

10- Kendisiyle vakit geçirirken kardeşiyle ilgilenmem gerekirse öfkelenir.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

11- Kardeşinin kendisine zarar vereceğinden şüphelenir.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

12- Çevresindeki bireylere karşı saldırgan davranır.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

13- Kardeşinin doğmamış olmasını diler.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

14- Bebekliğine dönmek istediğini dile getirir.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

15- Kardeşiyle oyun oynamam hoşuna gitmez.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

16- Kardeşine karşı ilgisizdir.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

17- Herhangi bir isteğini gerçekleştirmediğimde kardeşini suçlar.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

18- Tırnak yeme veya parmak emme gibi davranışlarda bulunur.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

19- Kardeşinin eşyalarına zarar vermekten hoşlanır.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

20- Neden bir kardeşi olduğunu sorar.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

21- Kardeşinin ihtiyaçlarını karşılamak istemez.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

22- Kardeşine bir zarar gelmesi durumunda ne olacağını sorar.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

23- Ben kardeşimle ilgilenirken aramıza girip dikkat çekmeye çalışır.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

24- Kardeşi olmadığında ailesiyle daha güzel vakit geçireceğini düşünür

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

25- Tekrar altını ıslatma davranışı gösterir.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

26- Planlarını kardeşi yokmuş gibi kurar.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

27- Her duruma inatla yaklaşır.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

28- Kardeşine zarar vermeyi düşünür.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

29- Eskiden yalnız yapabildiği şeyleri yaparken yanında birisi olsun ister.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

30- Kardeşini geldiği yere iade etmekten söz eder.

- Tamamen uygun
- Düzeltilmeli
- Hiç uygun değil

EK 3. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı :DÜNDAR, Berk

E-mail

Eğitim

<i>Derece</i>	<i>Eğitim Birimi</i>	<i>Mezuniyet Tarihi</i>
Lisans	Kocaeli Üniversitesi / Okul Öncesi Öğretmenliği	2017
Ön Lisans	Anadolu Üniversitesi / Sosyal Hizmetler	2015
Lise	Abdulkerim Bengi Anadolu Lisesi	2012

Yabancı Dil

İngilizce